

RP 40/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer och med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet och med förslag till vissa lagar som hör samman med avtalet samt om godkännande av uppsägningen av den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz och om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till denna överenskommelse.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i Luxemburg i juni 1999 ingångna avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om fri rörlighet för personer. Genom avtalet om fri rörlighet för personer genomförs fri rörlighet för personer mellan Europeiska unionen och Schweiz i enlighet med bestämmelserna i gemenskapsrätten. Avsikten med avtalet är att för den andra avtalspartens medborgare säkerställa samma levnads-, anställnings- och arbetsvillkor som avtalsparternas egna medborgare har rätt till. Avtalet omfattar rätten att resa in i landet och att bo, arbeta, vara egenföretagare och studera där samt rätten till social trygghet. Rättigheterna grundar sig på icke-diskriminering och lika behandling oberoende av nationalitet.

Avtalet om fri rörlighet för personer är ett avtal i en helhet som består av sju avtal. De övriga är följande avtal mellan Europeiska gemenskapen och Schweiz: avtalet om luftfart, avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg, avtalet om vetenskapligt och tekniskt samarbete, avtalet om vissa aspekter rörande offentlig upphandling, avtalet om handel med jordbruksprodukter och avtalet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse. Alla avtal träder i kraft vid samma tidpunkt.

I propositionen ingår ett förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer, samt därtill anslutna förslag till lagar om ändring av utlänningslagen, av 15 kap. 2 § rättegångsbalken, av lagen om advokater, av 1 § lagen om studiestöd, av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av 4 § revisionslagen.

I propositionen föreslås också att riksdagen skall godkänna att Finland säger upp det år 1927 ingångna provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz jämte ändringar som gjorts 1958 genom ett tilläggsavtal, och därtill innehåller propositionen ett förslag till lag om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i tilläggsavtalet.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president, samtidigt som avtalet om fri rörlighet för personer träder i kraft. Den sistnämnda lagen avses träda i kraft då uppsägningen av avtalet mellan Finland och Schweiz träder i kraft.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Europeiska gemenskapens och Finlands avtalsförbindelser med Schweiz.....	4
2.2. Finsk lagstiftning och bedömning av nuläget.....	5
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	5
3.1. Avtalet om fri rörlighet för personer – mål och viktigaste innehåll.....	5
3.2. De viktigaste förslagen i de lagförslag som ingår i propositionen	6
4. Propositionens verkningar	6
4.1. Ekonomiska verkningar	6
4.2. Verkningar för företag	7
4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal	7
4.4. Miljökonsekvenser	7
4.5. Verkningar för medborgarna	7
4.6. Regionalpolitiska verkningar.....	7
5. Beredningen av propositionen	7
5.1. Avtalsförhandlingarna och behandlingen i Europeiska unionen.....	7
5.2. Beredningen i Finland	8
DETALJMOTIVERING.....	9
1. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland.....	9
I. Grundläggande bestämmelser	9
II. Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser	18
2. Lagförslagen.....	23
2.1. Lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer	23
2.2. Utlänningslagen.....	23
2.3. Rättegångsbalken.....	24
2.4. Lagen om advokater	24
2.5. Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.....	25
2.6. Revisionslagen	25
2.7. Lagen om studiestöd	25
2.8. Lag om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz	26

3. Ikraftträdande.....	26
4. Behovet av riksdagens samtycke	27
5. Behandlingsordning.....	29
LAGFÖRSLAGEN.....	31
om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer	31
om ändring av utlänningslagen	31
om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken	33
om ändring av lagen om advokater.....	33
om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ..	34
om ändring av 4 § revisionslagen	34
om ändring av 1 § lagen om studiestöd.....	35
om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz	35
BILAGA.....	36
PARALLELLTEXTER.....	36
om ändring av utlänningslagen	36
om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken	38
om ändring av 4 § revisionslagen	39
om ändring av 1 § lagen om studiestöd.....	40
TEXTEN TILL AVTALET, BILAGORNA OCH PROTOKOLLEN	41
Avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer	41
Bilaga I. Fri rörlighet för personer	49
Bilaga II. Samordningen av socialförsäkringssystemen	61
Bilaga III. Ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet (examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis).....	81
Protokoll om fritidsbostäder i Danmark	98
Protokoll om Åland.....	99
Förklaringar	100

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Det i Luxemburg den 21 juni 1999 ingångna avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer är ett avtal i en helhet som består av sju avtal. De övriga avtalen är avtalet om luftfart, avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg, avtalet om vetenskapligt och tekniskt samarbete, avtalet om vissa aspekter rörande offentlig upphandling, avtalet om handel med jordbruksprodukter och avtalet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse. Av dessa sju avtal är det endast avtalet om fri rörlighet för personer som är ett s.k. blandavtal, i vilket även Europeiska gemenskapens (EG) medlemsländer blir parter.

Europeiska gemenskapen gick in för en s.k. paketlösning för att gardera sig mot att något av avtalen kunde avvisas i en folkomröstning i Schweiz efter förhandlingarna. Paketlösningen innebär att de sju avtalen har kopplats till varandra genom en bestämmelse som anger att ett avtal träder i kraft först sedan de avtalslutande parterna har meddelat att samtliga sju avtal har ratificerats eller godkänts. Till en början gäller avtalen för en period på sju år och därefter tills vidare. Samtliga avtal upphör att gälla om någon av de avtalslutande parterna inte förlänger giltighetstiden för något avtal eller om något av avtalen sägs upp (den s.k. giljotinklausulen).

Riksdagen har underrättats om de sex andra avtalen under förarbetena med dem. Avtalen är gemenskapsavtal och behöver därför inte godkännas på det sätt som avses i 93 och 94 § grundlagen. Eftersom det finns en gemensam ikraftträdandeklausul för samtliga avtal ges i detta sammanhang en kort redogörelse för innehållet i de övriga delarna av avtalspaketet. *Avtalet om luftfart* avser successiv och ömsesidig liberalisering av den civila luftfarten med utgångspunkt i gemenskapslagstiftningen. *Avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg* avser att fastställa detaljerade bestämmelser för en samordnad transportpolitik och att liberalise-

ra parternas tillträde till de andra parternas marknad för gods- och persontransporter på väg och järnväg. Avsikten är också att uppmuntra miljövänligare transportsätt, särskilt i Alperna. *Avtalet om handel med jordbruksprodukter* avser fortsatt liberalisering av den bilaterala handeln med jordbruksprodukter mellan EG och Schweiz. Avtalet innebär att tariffhinder och andra hinder tas bort ömsesidigt och att ett betydligt bättre tillträde till den andra partens marknad blir möjligt. Enligt *avtalet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse* accepterar de avtalslutande parterna ömsesidigt rapporter, intyg, tillstånd och märkningar om överensstämmelse som utfärdats av inrättningar som anges i avtalet. *Avtalet om vissa aspekter rörande offentlig upphandling* utvidgar tillämpningsområdet för bilaga I i avtalet om statlig upphandling (GPA), som ingåtts inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO) 1994 (FördrS 5 och 75/1995). De åtgärder som avser liberalisering fortsätter på flera sektorer. *Avtalet om vetenskapligt och tekniskt samarbete* avser att göra det möjligt att delta i vissa program inom vetenskap och teknologi på basis av ömsesidighet. Schweiziska forskningsenheter kan delta i gemenskapens femte ramprogram för forskning och i Europeiska atomenergigemenskapens (Euratom) forsknings- och utbildningsverksamhet. Forskningsenheter inom EG kan delta i motsvarande forskningsprogram och forskningsprojekt i Schweiz.

2. Nuläge

2.1. Europeiska gemenskapens och Finlands avtalsförbindelser med Schweiz

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) uppstod den 1 januari 1994. Österrike, Finland och Sverige blev medlemmar av Europeiska unionen (EU) den 1 januari 1995 och då bildade tre länder som fanns kvar i Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA), dvs. Island, Liechtenstein och Norge, och de femton EU-staterna det gemensamma marknadsområdet EES. Schweiz hade undertecknat EES-avtalet men stannade

som enda EFTA-land utanför EES eftersom ett medlemskap avvisades i en folkomröstning 1992. Schweiz har ansökt om medlemskap i EU den 20 maj 1992. Den schweiziska regeringen har lagt medlemsansökningen på is efter nej-resultatet i den folkomröstning som hölls om EES-avtalet samma år. Förbindelserna mellan EG och Schweiz bygger på ett frihandelsavtal från 1972.

Finland har följande bilaterala överenskommelser med Schweiz: provisorisk handelsöverenskommelse och tilläggsavtal (FördrS 25/1927 och 44/1959), konvention angående förlikning och rättsligt avgörande av tvister (FördrS 16/1928), fördrag angående behandling av den andra statens medborgare samt bolag, andelslag och föreningar (FördrS 10/1936), överenskommelse angående utbyte av praktikanter (FördrS 1/1952), avtal angående avskaffande av inresevisum (FördrS 3/1952), avtal för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlätenhet (FördrS 9/1957), luftfartsöverenskommelse (FördrS 9/1959), överenskommelse om internationella landsvägstransporter (FördrS 37/1981), överenskommelse om social trygghet (FördrS 64/1986) och avtal för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet (FördrS 90/1993). En del av dessa bilaterala överenskommelser är åtminstone delvis föråldrade. Vissa av dem har dock betydelse också med tanke på den fria rörligheten för personer. Det aktuella avtalet om fri rörlighet för personer innehåller bestämmelser om avtalets förhållande till bilaterala avtal om social trygghet, dubbelbeskattning och andra frågor. Meningen är att den finsk-schweiziska provisoriska handelsöverenskommelsen, jämte ändringar som gjorts genom tilläggsavtalet 1958, skall sägas upp emedan arrangemanget har förlorat sin betydelse till följd av den handelspolitiska utvecklingen och Finlands medlemskap i EU.

2.2. Finsk lagstiftning och bedömning av nuläget

Den finska lagstiftningen och behovet av ändringar kommenteras i detalj i detaljmotiveringen under avsnittet om avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland.

Som en allmän bedömning av den finska lagstiftningens förhållande till avtalsbestämmelserna kan anföras att vår lagstiftning i regel motsvarar de krav som avtalet ställer, eftersom avtalet bygger på gemenskapens gällande regelverk om fri rörlighet för personer. De ändringar som måste göras i den finska lagstiftningen är närmast en följd av att vår nationella lagstiftning föreskriver att behandlingen enligt EG-regelverket till vissa delar skall gälla endast medborgarna i EU- och EES-länderna. Utlänningslagen (378/1991) måste ändras så att schweiziska medborgare får samma ställning som medborgarna i EU- och EES-länderna i fråga om förutsättningarna för inresa, uppehålls- och arbetstillstånd samt i fråga om grunderna för avvisning och utvisning. Bestämmelserna i avtalet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse kräver ändringar i rättegångsbalken, lagen om advokater (496/1958), revisionslagen (936/1994) och lagen om utbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Avtalet kräver också ändringar i lagen om studiestöd (65/1994). Eftersom vissa bestämmelser i den finsk-schweiziska provisoriska handelsöverenskommelsen har satts i kraft genom lag i Finland, måste lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz (534/1959) upphävas då överenskommelsen sägs upp av Finland.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Avtalet om fri rörlighet för personer – mål och viktigaste innehåll

Avtalet om fri rörlighet för personer är det enda s.k. blandavtalet i avtalspaketet. Detta betyder att avtalet innehåller bestämmelser som hör under såväl gemenskapskompetensen som medlemsstaternas behörighet. Avtalet avser att genomföra fri rörlighet för personer mellan EU och Schweiz i enlighet med bestämmelserna och principerna i EG:s regelverk. Avtalet avser att bevilja medborgarna i EG-länderna och i Schweiz rätt till inresa och vistelse, rätt att uppta ekonomisk för-

värvsverksamhet som arbetstagare, rätt att etablera sig som egenföretagare och rätt att stanna kvar på de avtalsslutande parternas territorium. Avtalet avser att underlätta tillhandahållandet av tjänster på de avtalsslutande parternas territorier, särskilt att liberalisera kortvarigt tillhandahållande av tjänster. Vidare avser avtalet att också sådana medborgare i de avtalsslutande parterna som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet i värdlandet skall få rätt till inresa och vistelse på de avtalsslutande parternas territorium. Meningen är att dessa personer skall få rätt till samma levnads-, anställnings- och arbetsvillkor som de egna medborgarna.

Avtalet omfattar rätten att resa in i landet och att vistas och arbeta där som löntagare eller egenföretagare. Avtalet omfattar också rätten till studier och till social trygghet. Dessa rättigheter grundar sig på principen om icke-diskriminering och lika behandling oberoende av nationalitet. Avtalet ingås för en tid av sju år. Därefter övergår avtalet till att gälla på obestämd tid om det inte skriftligen sägs upp av någondera parten.

3.2. De viktigaste förslagen i de lagförslag som ingår i propositionen

I propositionen ingår ett förslag till s.k. blankettlag genom vilka de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft. Dessutom ingår följande förslag till ändring av lagstiftningen:

Utlänningslagen föreslås bli ändrad så att schweiziska medborgare får samma lagfästa ställning som medborgarna i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ändringarna gäller bestämmelserna om förutsättningarna för inresa, uppehålls- och arbetstillstånd samt grunderna för avvisning och utvisning.

Bestämmelserna i rättegångsbalken och lagen om advokater föreslås bli ändrade så att de blir tillämpliga även på den som har behörighet att arbeta som advokat i en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet.

Förslaget till ändring av lagen om studiestöd innebär att bestämmelserna om finska medborgare skall tillämpas även på den som

enligt Europeiska gemenskapens regelverk eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart är berättigad till studiestöd enligt lagen om studiestöd.

Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården föreslås få en ny paragraf, enligt vilken lagen skall tillämpas på den som har rätt att arbeta som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården enligt ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart.

Revisionslagen föreslås bli ändrad så att även den som har behörighet att arbeta som revisor i en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet skall kunna godkännas som CGR-revisor.

I propositionen föreslås även att lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz skall upphävas.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen kommer att ha endast smärre verkningar på samhällsekonomin till följd av de förmåner som schweiziska medborgare kommer att beviljas i Finland. Dessa avtalsenliga förmåner är bl.a. vissa förmåner enligt lagen om studiestöd, social trygghet samt rätten till arbetsförmedlings- och arbetskraftservice. Finska medborgare får rätt till motsvarande förmåner i Schweiz och bedömningen är därför att avtalet inte belastar samhällsekonomin. De av de avtalsslutande parternas medborgare som kommer i åtnjutande av förmåner kommer i stället att få viss ekonomisk nytta till följd av avtalet, och de kan få indirekt ekonomisk nytta av rätten att idka ekonomisk verksamhet på den andra avtalsslutande partens territorium. Också de som tillhandahåller tjänster kommer att få motsvarande ekonomiska nytta.

Uppsägningen av den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz och av tilläggsavtalet till den har

inga ekonomiska verkningar eftersom frihandelsavtalet mellan EG och Schweiz har tillämpats i stället för dessa instrument allt sedan Finland blev medlem av EU.

4.2. Verkningar för företag

Avtalet underlättar arbetskraftens rörlighet och gör det lättare att tillhandahålla tjänster på den andra avtalsslutande partens territorium.

4.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Det extra arbete som avtalet medför för arbetskraftsmyndigheterna är så minimalt att det inte kan antas ha några konsekvenser för vare sig organisation eller personal. Samma bedömning görs i fråga om verkningarna av tillämpningen av avtalet inom andra myndigheter.

4.4. Miljökonsekvenser

Propositionen har inga miljökonsekvenser.

4.5. Verkningar för medborgarna

Propositionen innebär att schweiziska medborgare i Finland kommer att jämföras med EU-medborgarna i många frågor som gäller fri rörlighet för personer. På motsvarande sätt får finska medborgare i Schweiz en ställning som utgår från EG-rätten. Genom avtalet vill man garantera lika behandling för medborgarna i de avtalsslutande parterna. Avtalet gäller särskilt dem som arbetar som löntagare och deras familjemedlemmar samt självständiga yrkesutövare, personer som tillhandahåller tjänster och studerande.

4.6. Regionalpolitiska verkningar

Avtalet har inga regionalpolitiska verkningar. Ett protokoll om Åland har av tydlighetsskäl fogats till avtalet. I protokollet påpekas att protokoll nr 2 om Åland till Finlands anslutningsakt till Europeiska unionen också är tillämpligt på detta avtal.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Avtalsförhandlingarna och behandlingen i Europeiska unionen

När EES-avtalet hade avvisats i en folkomröstning i Schweiz 1992 inledde EU-kommissionen förhandlingar med Schweiz om ett separat avtal på basis av de förhandlingsmandat som kommissionen hade fått av rådet i oktober 1994 och mars 1995. Schweiz' mål i förhandlingarna var att så heltäckande som möjligt komplettera frihandelsavtalet från 1972 med sju sektoravtal i syfte att få en ställning motsvarande den som de länder som hör till EES har på den inre marknaden. Avtalsförhandlingarna drog ut på tiden särskilt till följd av de svårigheter som tillstötte i transportförhandlingarna. En politisk lösning om avtalspaketet nåddes i Europeiska rådet i Wien den 11 och 12 december 1998. Avtalen paraferades i Bern den 26 februari 1999 och de undertecknades i Luxemburg den 21 juni 1999 i samband med rådets (allmänna frågor) möte.

I förhandlingarna om den rättsliga grunden för avtalet om fri rörlighet för personer kom man fram till att EG:s och Euratom:s godkännande av avtalspaketet i rättsligt hänseende skall bygga på artikel 310 i EG-fördraget tillsammans med de relevanta punkterna i artikel 300 och på artikel 101 andra punkten i Euratom-fördraget. Detta beslut avvek från kommissionens ursprungliga förslag (KOM (1999) 229 slutlig). Enligt artikel 300 i EG-fördraget skall rådet besluta enhälligt om sådana associeringsavtal som avses i artikel 310 efter det att rådet inhämtat Europaparlamentets samtycke. Europaparlamentet samtyckte till avtalen i ett yttrande den 4 maj 2000.

Ursprungligen ville man slutföra ratificeringen av avtalen så att avtalen hade kunnat träda i kraft den 1 januari 2001. Detta mål kommer inte att kunna uppnås helt och hållet. Det schweiziska parlamentet har godkänt avtalspaketet den 8 oktober 1999. En folkomröstning anordnades den 21 maj 2000 sedan de 50 000 underskrifter inom hundra dygn som den schweiziska grundlagen kräver för ordnande av folkomröstning hade insamlats. I folkomröstningen godkändes avtalspaketet

med 67,2 % av rösterna. Då denna proposition avlåts har avtalet ratificerats av Schweiz och av Förenade konungariket, Österrike, Danmark, Spanien, Italien, Portugal och Sverige. Dessutom är ratificeringsprocessen i gång i de övriga EU-länderna.

5.2. Beredningen i Finland

Statsrådet lämnade den 8 december 1998 en redogörelse till riksdagen med anledning av de bilaterala förhandlingarna mellan EG och Schweiz (E 99/1998 rd). Riksdagen fick den 4 juni 1999 de slutliga texterna till avtalet med Schweiz i en redogörelse enligt 54 e § riksdagsordningen. Riksdagen fick dessutom den 31 mars 2000 en utredning enligt 97 § grundlagen om ändring av den rättsliga grunden för beslut om ingående av avtal på gemenskapens vägnar. Finland undertecknade avtalet den 21 juni 1999 samtidigt som

Schweiz och Europeiska gemenskapen och dess övriga medlemsstater.

Regeringens proposition har utarbetats vid utrikesministeriet och Finlands ständiga representation vid Europeiska unionen i samråd med andra behöriga ministerier. Utlåtanden om propositionen har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, inrikesministeriet och kommunikationsministeriet. Dessutom har utlåtande inbegärts av Ålands landskapsstyrelse. Särskilda utlåtanden har inbegärts om uppsägningen av den provisoriska handelsöverenskommelsen och dess tilläggsavtal. Denna remissomgång omfattade handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, Finlands Exportkredit Ab, Statsgaranticentralen, Finlands utrikeshandelsförbund och Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

I. Grundläggande bestämmelser

Allmänt

De grundläggande bestämmelserna i avtalet tar upp allmänna principer medan den närmare regleringen sker i avtalets bilagor. I denna proposition behandlas därför de grundläggande bestämmelserna, bilagorna och de relevanta förklaringarna enligt ämne i den ordning som avtalet följer. Den finska lagstiftningen och eventuella behov av ändringar har kommenterats i samband med respektive avtalsbestämmelse.

Avtalets mål

Artikel 1. I artikeln anges målsättningen för avtalet om fri rörlighet för personer. Avtalet syftar till att bevilja medborgare i EG:s medlemsstater och medborgare i Schweiz rätt till inresa och vistelse och rätt att uppta ekonomisk förvärvsverksamhet. Avtalet vill underlätta tillhandahållandet av tjänster på de avtalsslutande parternas territorier och ge personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet i värdlandet rätt till inresa i de avtalsslutande parternas territorium. Avtalet syftar också till att ge medborgarna i de avtalsslutande länderna samma levnads-, anställnings- och arbetsvillkor som de egna medborgarna har rätt till.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Avtalets mål är välförenliga med Finlands intressen. För Finlands del gäller avtalet inte bara schweiziska medborgare som bor i Finland eller kommer till Finland utan också de finska medborgare som vill åka till Schweiz för att arbeta eller av någon annan anledning bo där och finska medborgare som är bosatta i Schweiz. Genomförandet av dessa mål kräver inte ändringar i vår lagstiftning, med undantag av vissa ändringar i utlänningslagstiftningen.

Icke-diskriminering

Artikel 2. I artikeln ingår en allmän princip om att medborgare i en avtalsslutande part inte får diskrimineras på grundval av nationalitet. Principen om icke-diskriminering preciseras genom bestämmelser i bilagorna I, II och III. Artikel 7 i avtalet innehåller dessutom en särskild bestämmelse enligt vilken personer har rätt till lika behandling i förhållande till de avtalsslutande parternas egna medborgare vad beträffar upptagande och utövande av ekonomisk förvärvsverksamhet samt i fråga om levnads-, anställnings- och arbetsvillkor. Det allmänna diskrimineringsförbudet i artikel 2 gäller frågor inom avtalets tillämpningsområde vilka hör samman med ekonomisk verksamhet.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. I Finland krävs inga lagstiftningsändringar för att trygga rätten till lika behandling. En allmän bestämmelse om jämlikhet finns i 6 § Finlands grundlag. Finlands arbetslagstiftning förutsätter att arbetstagarna bemöts opartiskt. Bestämmelser om detta finns bl.a. i 17 § 3 och 4 mom. lagen om arbetsavtal (320/1970) och 2 kap. 2 § arbetsavtalslagen (55/2001) som träder i kraft den 1 juli 2001. Om straff för diskriminering i arbetslivet föreskrivs i 47 kap. 3 § strafflagen (39/1889).

Inresa och utresa

Artikel 3. I artikeln ingår en grundläggande bestämmelse om rätten till inresa. Närmare bestämmelser om denna rätt ingår i bilaga I till avtalet. Bestämmelserna om inresa och utresa finns i artikel 1 i bilaga I. Enligt denna skall de avtalsslutande parterna tillåta medborgare från de övriga avtalsslutande parterna och deras familjemedlemmar samt utstationerade arbetstagare att resa in på deras territorium mot uppvisande av identitetskort eller pass. Inresevisum får endast krävas av sådana familjemedlemmar och utstationerade arbetstagare som inte är medborgare i en avtalsslutande part. För dessa skall viseringen

underlättas. Dessa bestämmelser avser att reflektera den princip om fri rörlighet för personer som man har kommit överens om i EES-fördraget. Personens pass skall vara giltigt åtminstone i samtliga avtalsslutande parter territorier och i de länder som passinnehavaren måste passera. De avtalsslutande parterna kan inte kräva utresevisum eller motsvarande dokument av medborgare i andra avtalsslutande parter.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. I Finland finns bestämmelserna om utlänningars inresa i utlänningslagen (378/1991) och i utlänningsförordningen (142/1994). Utlänningslagen och utlänningsförordningen utgår från att ingen utlänning har ovillkorlig rätt att inresa i Finland. Genom flera internationella överenskommelser har man dock inskränkt staters rätt att fritt bestämma om utlänningars inresa och vistelse.

Avtalet med Schweiz medför inga ändringar av de grundläggande principerna i utlänningslagen och utlänningsförordningen, enligt vilka en person som reser in i eller vistas i Finland skall medföra ett pass som har utfärdats av en myndighet i hans eller hennes hemland eller något motsvarande godtagbart resedokument. För schweiziska medborgare godkänns redan i dag pass eller identitetsbevis som resedokument.

Rätt till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet

Artikel 4. I artikeln ingår en grundläggande bestämmelse om rätten till vistelse och rätten att uppta ekonomisk förvärvsverksamhet. Närmare bestämmelser finns i artikel 10 i avtalet och i avtalets bilaga I.

Rätten till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet regleras i artikel 2 och artiklarna 6–23 i bilaga I.

Enligt artikel 2 i bilaga I skall de avtalsslutande parternas medborgare ha rätt att resa till en annan avtalsslutande part, eller stanna kvar där efter det att en anställning som varat kortare tid än ett år har upphört, för att söka arbete. Uppehållstillstånd eller särskilt tillstånd skall utfärdas och förnyas kostnadsfritt eller mot erläggande av ett belopp som inte

överstiger de avgifter och skatter som tas ut vid utfärdande av identitetskort till de egna medborgarna. De avtalsslutande parterna kan kräva att medborgare från de övriga avtalsslutande parterna anmäler att de uppehåller sig på dess territorium.

En arbetstagare som har anställning i minst ett år hos en arbetsgivare i värdlandet skall få uppehållstillstånd för minst fem år. En arbetstagare som har anställning i minst tre månader men mindre än ett år hos en arbetsgivare i värdlandet skall få uppehållstillstånd med samma giltighetstid som anställningsavtalet. En arbetstagare som har anställning i mindre än tre månader skall inte behöva uppehållstillstånd. För att utfärda uppehållstillstånd får de avtalsslutande parterna endast kräva att arbetstagaren visar upp den handling med stöd av vilken arbetstagaren reste in på territoriet och en bekräftelse på anställning från arbetsgivaren eller ett anställningsintyg. Avbrott i vistelsen som understiger sex månader i följd eller frånvaro på grund av militärtjänst skall inte påverka uppehållstillståndets giltighet. Ett uppehållstillstånd får inte återkallas enbart på grund av att arbetstagaren inte längre arbetar, vare sig orsaken är att arbetstagaren är tillfälligt oförmögen att arbeta på grund av sjukdom eller olycksfall eller att han eller hon är ofrivilligt arbetslös. En person som ansöker om uppehållstillstånd får inte hindras från att omedelbart påbörja anställningen på grund av att formaliteterna för att få uppehållstillstånd inte är klara (artikel 6 i bilaga I).

En gränsarbetare är en medborgare i en avtalsslutande part som är bosatt på en avtalsslutande parts territorium och arbetstagare på den andra avtalsslutande partens territorium. En gränsarbetare återvänder till sin bostad i princip dagligen eller åtminstone en gång i veckan. Gränsarbetare skall inte behöva uppehållstillstånd, men en gränsarbetare kan dock ges ett särskilt tillstånd som gäller hela det utfärdande landets territorium (artikel 7 i bilaga I).

En medborgare från en avtalsslutande part som utövar förvärvsverksamhet som arbetstagare kan nekas rätt att inom den offentliga förvaltningen inneha en anställning som är förknippad med utövandet av offentlig myndighet och som rör skydd av statens eller

andra offentliga organs intressen (artikel 10 i bilaga I).

De avtalsslutande parterna skall samarbeta inom ramen för EURES vad gäller förmedling av arbetserbjudanden och platsansökningar, liksom vad gäller utbyte av information (artikel 11 i bilaga I).

Egenföretagare skall få uppehållstillstånd för minst fem år, förutsatt att han eller hon kan bevisa att han eller hon har etablerat sig eller önskar att etablera sig i detta syfte. Upphållstillståndet skall förlängas med minst fem år om egenföretagaren kan bevisa att han eller hon driver egen rörelse. På samma sätt som för arbetstagare påverkas uppehållstillståndets giltighet inte av avbrott i vistelsen som understiger sex månader i följd eller av frånvaro på grund av militärtjänst. Upphållstillståndet återkallas inte heller till följd av tillfällig arbetsoförmåga (artikel 12 i bilaga I).

Gränsarbetare med egen rörelse skall inte behöva uppehållstillstånd, men han eller hon kan beviljas ett särskilt tillstånd som gäller hela det utfärdande landets territorium (artikel 13 i bilaga I).

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Avtalet medför inte ändringar i de grundläggande principer i utlänningslagen och utlänningsförordningen enligt vilka en person skall ha ett uppehållstillstånd vid längre vistelse i landet. Utlänningslagen måste däremot ändras så att samma villkor gäller för schweiziska medborgare som för medborgare i EES-stater. Den som är medborgare i en EES-stat behöver inte uppehållstillstånd om vistelsen i landet pågår högst tre månader, och den som är arbetssökande får även efter detta vistas i landet utan uppehållstillstånd under en skälig tid, om han eller hon fortfarande söker arbete och har faktiska möjligheter att få arbete. Dessutom blir det nödvändigt att i lagen föreskriva att schweiziska medborgare skall beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd för fem år, om inte vistelsen beräknas fortgå en kortare tid än ett år, då uppehållstillståndet kan beviljas för den beräknade tiden för vistelsen.

Det blir också nödvändigt att ändra utlänningslagen så att skyldigheten för schweiziska medborgare att skaffa arbetstillstånd slopas. I övrigt kan behandlingen av schweizis-

ka medborgare och deras familjemedlemmar vad gäller deras rättigheter vid sökande och mottagande av arbete tillgodoses inom ramen för gällande lagstiftning. Rätten till arbetsförmedlings- och arbetskraftsservice utsträcks till att gälla också schweiziska medborgare med stöd av 2 § lagen om arbetskraftsservice (1005/1993). I denna anges att på den som inte är finsk medborgare skall lagen tillämpas enligt bestämmelserna i de internationella avtal som binder Finland och med beaktande av vad som särskilt stadgas om en sådan persons arbete.

Personer som tillhandahåller tjänster

Artikel 5. I artikeln ingår bestämmelser om rättigheter som den som tillhandahåller tjänster har på de avtalsslutande parternas territorium. Närmare bestämmelser ingår i avtalets bilagor I, II och III. Den som tillhandahåller tjänster skall ha rätt att på den andra avtalsslutande partens territorium tillhandahålla tjänster för en tid som inte överstiger 90 arbetsdagar per kalenderår. Genom andra särskilda avtal skall det vara möjligt att medge mera långtgående rättigheter. En person som tillhandahåller tjänster och som uppfyller dessa villkor skall i detta syfte ha rätt till inresa och vistelse på den andra avtalsslutande partens territorium. Dessa rättigheter finns också i det fall att behöriga myndigheter har beviljat tillstånd att tillhandahålla en tjänst. Fysiska personer som är medborgare i någon av de avtalsslutande staterna har rätt till inresa och vistelse för mottagande av tjänster.

Artiklarna 17–23 i avtalets bilaga I innehåller mera detaljerade bestämmelser om de rättigheter som anges i artikel 5. Begränsningar av gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster som varar högst 90 arbetsdagar per år skall vara förbjudna. Detta påverkar dock inte garantiskyldigheten gentemot tjänstemottagaren och inte heller fall av force majeure. Samtliga begränsningar gällande inresa och vistelse skall slopas för sådana medborgare i EG:s medlemsstater eller i Schweiz som tillhandahåller tjänster och är etablerade på en annan avtalsslutande parts territorium än den avtalsslutande parts territorium där mottagaren av tjänsterna är etablerad (artiklarna 17 och 21 i bilaga I). Denna bestäm-

melse tillämpas också på bolag som har sitt säte inom EG eller på schweiziskt territorium (artikel 18 i bilaga). Den som tillhandahåller tjänster och har rätt att göra detta på den andra avtalslutande partens territorium garanteras rättigheter i enlighet med bilagan till avtalet (artikel 19 i bilaga I). Den som tillhandahåller tjänster behöver inget uppehållstillstånd för vistelser som inte överstiger 90 dagar. Om vistelsen överstiger 90 dagar eller om personen har rätt att tillhandahålla en tjänst under mer än 90 dagar, skall personen i fråga erhålla ett uppehållstillstånd som är giltigt lika länge som tillhandahållandet av tjänsten varar (artikel 20 i bilaga). Rätten att tillhandahålla tjänster skall inte gälla utövande av offentlig myndighet. I bilagan påpekas särskilt att bestämmelserna inte utgör hinder för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, nedan direktivet om utstationering av arbetstagare. I avtalets slutakt ingår dessutom en förklaring av EG och dess medlemsstater om detta. De avtalslutande staterna kan fortsätta att tillämpa sådana begränsningar om rätten att hyra ut arbetskraft, utföra uthyrningsarbete samt tillhandahålla finansiella tjänster som var i kraft då avtalet trädde i kraft. En mottagare av tjänster behöver inte uppehållstillstånd för vistelse som inte överstiger tre månader. För längre vistelse skall uppehållstillstånd beviljas för den tid som tjänsten tillhandahålls (artikel 23 i bilaga I).

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Genom bestämmelserna om tillhandahållande av tjänster vill man utsträcka de EG-interna rättigheterna om fritt tillhandahållande av tjänster till att gälla också rörligheten för personer mellan Schweiz och EG-länderna. Bestämmelserna bygger dels på EG-fördraget och rättspraxis vid EG-domstolen, dels på bestämmelserna i allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS-avtalet), som utgör ett bilageavtal till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen. Eftersom Schweiz är part i GATS-avtalet, tillämpar Finland redan för närvarande sina GATS-åtaganden på Schweiz och på schweiziska medborgare.

Avtalets bestämmelser om utsändande av

arbetstagare i samband med att tjänster tillhandahålls kan genomföras utan att den finska lagstiftningen ändras. När direktivet om utstationering av arbetstagare genomfördes utgick man i Finland från att den lag som reglerar detta skall äga samma tillämpning både på situationer där en arbetstagare stationeras i Finland från något EU-land och på situationer där en arbetstagare stationeras i Finland från något annat land, t.ex. från Schweiz. Lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) tillämpas sålunda i de fall som anges i avtalet.

Eftersom det i artikel 22 i avtalet fastställs att avtalet inte hindrar de avtalslutande parterna att tillämpa särskild lagstiftning om uthyrning av arbetskraft, kan Finland fortsättningsvis förutsätta att anmälningsskyldigheten rörande denna verksamhet skall uppfyllas. Finland får också hålla i kraft möjligheten att förbjuda uthyrning av arbetskraft till utlandet. Bestämmelser om ett sådant förbud ingår för närvarande i 21 a § 2 mom. lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973).

Rätt till vistelse för personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet

Artikel 6. I artikeln ingår en allmän bestämmelse om rätt till vistelse för personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet. Detaljerade bestämmelser ingår i bilaga I till avtalet.

Enligt artikel 24 i bilaga I skall en medborgare i en avtalslutande part som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet i bosättningslandet och som inte har rätt till vistelse enligt några andra bestämmelser i detta avtal få uppehållstillstånd för minst fem år, förutsatt att han eller hon kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han eller hon eller hans eller hennes familjemedlemmar har tillräckliga tillgångar för att inte behöva utnyttja det sociala stödsystemet under vistelsen. Dessutom skall de omfattas av en heltäckande sjukförsäkring. Tillgångarna skall anses vara tillräckliga om de överstiger den nivå under vilken landets egna medborgare kan beviljas socialt bistånd eller om de överstiger den lägsta folkpension som betalas ut av

värdlandet. För den som har haft anställning i mindre än ett år skall arbetslöshetsersättningen räknas som tillgångar. En studerande beviljas uppehållstillstånd för utbildningsperioden eller för ett år om utbildningen varar längre än ett år. Också studerande skall visa att de har tillräckliga tillgångar och att de är registrerade vid en godkänd utbildningsinstitution för att där huvudsakligen genomgå yrkesutbildning. Dessutom skall de visa att de omfattas av en heltäckande sjukförsäkring. Uppehållstillståndet förlängs automatiskt med fem år, förutsatt att villkoren för uppehållstillstånd fortfarande är uppfyllda. För studerande skall uppehållstillståndet förlängas varje år med den återstående utbildningsperioden.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Artikel 24 i bilaga I gäller studerande och andra personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet. Enligt punkt 4 reglerar avtalet inte möjligheten att inleda yrkesutbildning och inte heller utkomsten för de studerande som avses i artikeln. Rätten till det studiestöd som finska medborgare får gäller sålunda endast de arbetstagare och egenföretagare som avses i artikel 9 i bilaga I samt deras familjemedlemmar. I 1 § lagen om studiestöd fastställs lagens tillämpningsområde. Till följd av avtalet måste tillämpningsområdet ändras så att bestämmelserna om finska medborgare också skall gälla schweiziska medborgare, om dessa på basis av avtalet är berättigade till studiestöd.

Andra rättigheter som har anknytning till den fria rörligheten för personer

Artikel 7. I artikeln ingår en förteckning över andra rättigheter som hör samman med fri rörlighet för personer. Rättigheterna, som är närmare definierade i bilaga I till avtalet, gäller rätten till lika behandling i förhållande till de egna medborgarna, rätten till yrkesmässig och geografisk rörlighet, rätten att stanna kvar på en avtalsslutande parts territorium efter det att en ekonomisk förvärvsverksamhet avslutats, rätten till vistelse för familjemedlemmar och rätten för familjemedlemmar att utöva ekonomisk förvärvsverksamhet, oberoende av deras nationalitet, rätten att förvärva fast egendom i samband med ut-

övandet av de rättigheter som beviljas genom avtalet och rätten att återvända för att utöva ekonomisk verksamhet samt rätten att omvandla ett tillfälligt uppehållstillstånd till ett permanent tillstånd.

Enligt artikel 3 i bilaga I har familjemedlemmar till en medborgare från en avtalsslutande part som har rätt till vistelse, rätt att bosätta sig tillsammans med denne. En arbetstagare skall för sin familj förfoga över en bostad som anses motsvara normal standard för inhemska arbetstagare i den region där han eller hon arbetar. Som familjemedlemmar anses, oavsett nationalitet, arbetstagarens maka eller make och deras barn under 21 år eller barn för vilka de är underhållsskyldiga. Familjemedlemmar är också arbetstagarens och dennes makas eller makes släktingar i uppstigande led för vilka arbetstagaren är underhållsskyldig samt maka eller make till studerande och barn till studerande för vilka han eller hon är underhållsskyldig. De avtalsslutande parterna skall också underlätta mottagandet av andra familjemedlemmar som en medborgare från en avtalsslutande part har underhållsskyldighet för eller som bott i hans eller hennes hushåll. För att utfärda uppehållstillstånd får endast inresedokumentet, en handling som intygar släktskapen och en handling som intygar att underhållsskyldighet föreligger eller att personen i fråga ingått i arbetstagarens hushåll krävas. Ett uppehållstillstånd för en familjemedlem skall ha samma giltighet som tillståndet för den till vars familj han eller hon hör. Om en person har uppehållstillstånd, skall hans eller hennes maka eller make och barn under 21 år liksom också barn för vilka underhållsskyldighet föreligger ha rätt att uppta ekonomisk förvärvsverksamhet. Barn till en medborgare i en avtalsslutande part har rätt att delta i grundutbildning, läroavtalsutbildning och yrkesutbildning på samma villkor som medborgarna i värdlandet.

Medborgare i en avtalsslutande part och deras familjemedlemmar skall ha rätt att stanna kvar på en annan avtalsslutande parts territorium efter det att den ekonomiska förvärvsverksamheten har avslutats. I artikel 4 hänvisas till kommissionens förordning (EEG) nr 1251/70 om arbetstagares rätt att stanna kvar inom en medlemsstats territori-

um efter att ha varit anställd där, och till rådets direktiv 75/34/EEG om rätten för medborgare i en medlemsstat att stanna kvar inom en annan medlemsstats territorium efter att där ha drivit egen rörelse.

Arbetstagare och egenföretagare skall ha rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet på hela värdlandets territorium. Den yrkesmässiga rörligheten omfattar byte av arbetsgivare, anställning och yrke samt övergång från anställning till egenföretagande. Den geografiska rörligheten omfattar byte av arbets- och vistelseort (artikel 8 och 14 i bilaga I).

Enligt artikel 9 i bilaga I får en arbetstagare som är medborgare i en avtalsslutande part inte på den andra avtalsslutande partens territorium behandlas annorlunda på grund av sin nationalitet än inhemska arbetstagare i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, särskilt vad avser lön, uppsägning och, vid arbetslöshet, återinsättande i arbete eller återanställning. Arbetstagaren och dennes familjemedlemmar skall åtnjuta samma skattemässiga och sociala förmåner som inhemska arbetstagare och deras familjemedlemmar. Arbetstagaren har rätt att på samma grunder och på samma villkor som inhemska arbetstagare delta i utbildning i yrkesskolor och omskolningscentraler. Arbetstagaren har rätt till likabehandling vad avser medlemskap i fackföreningar och arbetstagaren har samma rättigheter och förmåner i bostadsfrågor.

Enligt artikel 25 i bilaga I har en medborgare i en avtalsslutande part som har uppehållstillstånd i värdlandet och där inrättar sin huvudsakliga bostad samma rättigheter som en medborgare i värdlandet vad gäller förvärv av fast egendom. Han kan inrätta sin huvudsakliga bostad i värdlandet i enlighet med nationella regler. Avresa från värdlandet medför ingen skyldighet till avyttrande av egendom. En medborgare i en avtalsslutande stat som har uppehållstillstånd men som inte inrättar sin huvudsakliga bostad i värdlandet har samma rättigheter som landets medborgare vad gäller förvärv av fast egendom som används vid utövandet av ekonomisk förvärvsverksamhet. Han eller hon kan också tillåtas förvärva en andra bostad eller en fritidsbostad. En gränsarbetare har samma rättigheter som landets medborgare vad gäller

förvärv av fast egendom som används vid utövandet av ekonomisk förvärvsverksamhet samt en andra bostad. Han eller hon kan också tillåtas förvärva en fritidsbostad. Avtalet påverkar inte tillämpningen av reglerna i värdlandet om kapitalplacering och handel med obebyggda fastigheter eller bostäder.

Till avtalet hör ett protokoll om fritidsbostäder i Danmark och ett protokoll om Åland. I protokollet om de danska fritidsbostäderna kommer de avtalsslutande parterna överens om att protokoll nr 1 om förvärv av fast egendom i Danmark till EG-fördraget också skall vara tillämpligt på detta avtal när det gäller schweiziska medborgares förvärv av fritidsbostäder i Danmark. I protokoll nr 2 om Åland kommer de avtalsslutande parterna överens om att protokollet om Åland till Finlands anslutningsakt till EU skall vara tillämpligt också på detta avtal.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Den finska lagstiftningen och behovet av ändringar har kommenterats i avsnitten om icke-diskriminering, inresa och utresa samt vistelserätt och rätt att utöva ekonomisk förvärvsverksamhet. Om föreningsfrihet finns bestämmelser i 52 och 54 § lagen om arbetsavtal, vilka är tillämpliga också på schweiziska medborgare. Motsvarande bestämmelser ingår i den nya arbetsavtalslagen i 13 kap. 1, 2 och 11 §. De finska begränsningarna i fråga om anskaffande av fast egendom har försvunnit i enlighet med övergångsbestämmelserna i avtalet om Finlands anslutning till EG då lagen om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv (1613/1992) upphävdes genom en lag av den 23 december 1999 (1299/1999).

Enligt protokollet om Åland förutsätter rätten för fysiska personer som inte har hembygdsrätt på Åland samt för juridiska personer att förvärva och inneha fast egendom på Åland ett tillstånd av landskapets behöriga myndigheter. När ett sådant tillstånd beviljas skall landskapsmyndigheterna behandla finska medborgare utan hembygdsrätt och medborgare i de andra medlemsländerna lika. Denna likabehandling skall med stöd av avtalet om fri rörlighet för personer utsträckas till att gälla även schweiziska medborgare.

Bestämmelserna i artikel 7 och de bestäm-

melser i bilaga I som hör samman med den kräver inga andra ändringar utöver dem som redan har angetts i samband med behovet av ändringar i utlänningslagen.

Samordning av systemen för social trygghet

Artikel 8. Enligt artikel 8 i avtalet skall de avtalsslutande parterna fastställa bestämmelser för samordning av systemen för social trygghet för att säkerställa särskilt likabehandling, fastställande av tillämplig lagstiftning, sammanläggning av samtliga perioder som i de olika nationella lagstiftningarna beaktas för förvärv och bibehållande av rätten till förmåner samt för beräkning av dessa förmåners storlek, utbetalning av förmåner samt ömsesidigt administrativt bistånd och samarbete mellan myndigheter och institutioner. Artikeln gäller alltså samordning av systemen för social trygghet för att avlägsna hinder för rörligheten. Målsättningen i artikeln motsvarar artikel 42 i EG-fördraget.

Närmare bestämmelser om samordningen av socialförsäkringssystemen ingår i bilaga II. De avtalsslutande parterna är överens om att på området samordning av socialförsäkringssystem tillämpa gemenskapsrättsakter som det hänvisas till, i den lydelse dessa har den dag då avtalet undertecknades. Med rättsakter avses rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, nedan förordningen om social trygghet, samt rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71.

I artiklarna 1 och 2 i bilaga II hänvisas det till avsnitten A, B och C i bilagan. I dessa avsnitt uppräknas rättsakter som avser samordning av den sociala tryggheten inom gemenskapen.

I avsnitt A till bilaga II räknas de rättsakter och anpassningar upp som det hänvisas till i avtalet, dvs. Förordningen om social trygghet jämte ändringar. I avsnitt A ingår dessutom nödvändiga bestämmelser om kompletteringar av förordningen om social trygghet för Schweiz del. Det är fråga om att ta hänsyn till särdragen i den schweiziska lagstiftningen om social trygghet i de situationer som

förordningen avser. För Finlands del påpekas det i bilagorna att artikel 5.2 om utbetalning av pensioner till personer i tredje land kommer att förbli i kraft i den finsk-schweiziska överenskommelsen om social trygghet. Dessutom berörs Finland av den särskilda bestämmelsen i punkt 3. b i bilagan där det är fråga om den obligatoriska sjukförsäkringen i Schweiz och villkoren för befrielse. Utgångspunkten är att en person som i egenkap av arbetstagare lyder under schweizisk lagstiftning och dennes familjemedlemmar skall omfattas av den obligatoriska sjukförsäkringen i Schweiz. I ett sådant fall där en person kan påvisa att han eller hon hör till det finska sjukförsäkringssystemet kan personen i fråga dock befrias från skyldigheten att tillhöra det schweiziska systemet.

Vid tillämpningen av bilaga II om samordning av sjukförsäkringssystemen skall de avtalsslutande parterna på behörigt sätt beakta de gemenskapsrättsakter som det hänvisas till i avsnitt B till bilaga II. I avsnitt C i bilaga II räknas de gemenskapsrättsakter upp som de avtalsslutande parterna skall notera. I avsnitten B och C uppräknas de beslut och rekommendationer av administrativa kommissionen som Schweiz förbinder sig att följa.

Det system som rör arbetslöshetsförsäkringen för de arbetstagare inom gemenskapen som innehar ett schweiziskt uppehållstillstånd som gäller för mindre än ett år återfinns i ett protokoll till bilaga II. Protokollet utgör en integrerad del av bilagan. Bestämmelserna i protokollet innebär ett undantag från de bestämmelser i förordningen om social trygghet som gäller utbetalning av arbetslöshetsförsäkring och rätten att söka arbete. Protokollet gäller personer som innehar ett schweiziskt uppehållstillstånd som gäller för mindre än ett år. Utgångspunkten är att endast den som under minst sex månader har betalat arbetslöshetsförsäkringspremier inom det schweiziska systemet skall ha rätt till arbetslöshetsförmåner. Om det är fråga om upprepad arbetslöshet krävs minst tolv månader. Om arbetstagaren inte uppfyller detta villkor returneras en del av de inbetalda premierna till den stat från vilken arbetstagaren anlände till Schweiz för att arbeta. Avsikten är att denna stat skall svara för utkomstskyddet vid arbetslöshet. Protokollet är viktigt främst för de

stater som regelbundet har haft mycket säsongarbetskraft i Schweiz.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Gemenskapens rättsakter som omnämns i artikel 8 i bilaga II är direkt tillämplig rätt i Finland. Ikraftträdandet av artikel 8 i bilaga II förutsätter sålunda inga lagändringar i Finland även om det är frågor som hör till området för lagstiftningen. Protokollet till bilaga II är också tillämpligt som sådant, vilket betyder att det inte finns behov av lagändringar i Finland. Genom avtalet blir dessa bestämmelser gällande också med avseende på Schweiz. När avtalet har trätt i kraft måste behöriga myndigheter samråda om det administrativa genomförandet av bestämmelserna mellan Finland och Schweiz.

Genomförandet av bestämmelsen i punkt 3. b i bilaga II kommer att gå till så att folkpensionsanstalten för de schweiziska myndigheterna utfärdar ett intyg över att arbetstagaren eller hans eller hennes familjemedlemmar eller både arbetstagaren och dennes familjemedlemmar omfattas av det finska systemet. Denna bestämmelse behövs eftersom det annars hade blivit obligatoriskt för i Finland bosatta familjemedlemmar till en person i kortvarigt arbete i Schweiz att betala sjukförsäkringsavgift till Schweiz. I dessa fall är det fråga om personer som bor i Finland och som enligt den nationella lagstiftningen har rätt till sjukförsäkringsförmåner och till hälso- och sjukvårdstjänster.

Utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis

Artikel 9. Enligt artikel 9 i avtalet vidtar de avtalsslutande parterna nödvändiga åtgärder i enlighet med bilaga III i fråga om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis samt samordning av de avtalsslutande parternas lagar och andra författningar om upptagande och utövande av förvärvsverksamhet som arbetstagare och egenföretagare samt om tillhandahållande av tjänster.

Enligt bilaga III är de avtalsslutande parterna överens om att, på området ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet, sinsemellan tillämpa ifrågasvarande gemenskapsakter i den lydelse dessa har den dag då avtalet undertecknats och så som dessa har ändrats i

dertecknats och så som dessa har ändrats i avsnitt A i bilaga III (anpassningar gällande Schweiz). Vid tillämpningen av bilaga III skall de avtalsslutande parterna notera de gemenskapsakter som det hänvisas till i avsnitt B i bilagan. I bilaga III räknas dels de direktiv upp som anger den generella ordningen för erkännande av yrkesbehörighet dels motsvarande direktiv per bransch. I denna proposition är det inte ändamålsenligt att räkna upp samtliga direktiv som blir tillämpliga. De framgår av bilagan. Under rubriken Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar kommenteras vissa sådana direktiv närmare som är av särskild betydelse för de lagförslag som ingår i propositionen.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Införandet av de rättsakter som omnämns i bilaga III i direktivet har reglerats bl.a. i lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992), kyrkolagen (1054/1993), lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000), rättegångsbalken, lagen om advokater och revisionslagen.

Lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen behöver inte ändras till följd av avtalet. Enligt 1 § 3 mom. tillämpas denna lag också enligt vad som i fråga om behörighet och rätt att utöva ett yrke överenskomms i avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater ingått med en annan part. Ändringar behöver inte heller göras i kyrkolagen. Enligt 2 a § gäller angående behörighet för en tjänst inom kyrkan, i en församling eller en kyrklig samfällighet vad som därom bestäms i lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992) i tillämpliga delar.

I lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården tas i 2 kap. upp rätten att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Lagen innehåller inga bestämmelser för en situation där en person kunde ha rätt att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med stöd av ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater ingått

med en annan part. I denna proposition ingår därför ett förslag till en ny 14 a § enligt vilken bestämmelserna i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården skall tillämpas i dessa fall.

I fråga om advokater blir rådets direktiv 77/249/EEG om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster, nedan advokatdirektivet, rådets direktiv 89/48/EEG om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier, nedan utbildningsdirektivet, och europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles, nedan etableringsdirektivet, tillämpliga. Samtliga tre direktiv som påverkar utövandet av advokatyrket bör alltså tillämpas mellan EU-staterna och Schweiz.

Enligt advokatdirektivet får en advokat tillfälligt utöva advokatyrket i en annan medlemsstat genom att använda sig av den yrkestitel som används i den stat som yrkesbehörigheten har erhållits i. Enligt utbildningsdirektivet kan en advokats examensbevis erkännas i värdstaten antingen genom att personen i fråga avlägger ett kunskapsprov eller praktiserar i värdstaten under sin ursprungliga yrkestitel under en viss tid. I fråga om advokater kan värdstaten bestämma att avläggandet av prov skall vara en obligatorisk förutsättning. Detta har skett bl.a. i Finland.

Såväl advokatdirektivet som utbildningsdirektivet har i Finland satts i kraft genom ändringar i 15 kap. 2 § rättegångsbalken och lagen om advokater. Direktivet tillämpas mellan samtliga EES-stater. Ändringarna av den finska lagstiftningen har utsträckts till att gälla advokater som kommer från de andra staterna inom EES-området.

Avsikten med etableringsdirektivet är att ytterligare underlätta möjligheterna för advokater från EU-länderna att utöva sitt yrke i någon annan medlemsstat än den som yrkesbehörigheten har skaffats i. Etableringsdirektivet kompletterar advokat- och utbildningsdirektivet i de fall där en advokat börjar utöva sitt yrke stadigvarande i en annan medlemsstat.

Etableringsdirektivet gör det möjligt för en advokat som skaffat sig yrkesbehörighet i ett EU-land att stadigvarande utöva advokatyrket i en annan medlemsstat under sitt hemlands yrkestitel. Direktivet gör det också möjligt för en advokat att få yrkestiteln advokat i ett annat medlemsland utan att han eller hon behöver avlägga ytterligare kunskapsprov. Advokaten har rätt att bli medlem i värdlandets advokatkår och att få detta lands advokattitel på grundval att han eller hon har utövat advokatverksamhet under sitt hemlands yrkestitel under minst tre år i värdlandet. Direktivet fastställer dock inte någon skyldighet att bli medlem i värdlandets advokatkår. Advokaten kan fortsätta att utöva yrket under sitt hemlands titel. Etableringsdirektivet har införts i Finland genom ändring av lagen om advokater. Lagändringarna gällde dock endast advokater från de andra EU-länderna.

I Finland finns inget advokatmonopol, vilket är fallet i flera andra EU-länder. Enligt 15 kap. 2 § 1 mom. rättegångsbalken får såsom rättegångsombud eller rättegångsbiträde anlitas endast en advokat eller en annan redbar och annars för uppdraget lämplig samt skickad myndig person, som inte är försatt i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats. En advokat, dvs. en person i advokatregistret som är medlem av Finlands Advokatförbund har dock i vissa avseenden en särställning i jämförelse med andra rättegångsbiträden. Dyliga situationer är: biträde enligt 11 § lagen om fri rättegång (87/1973) och 6 § lagen om allmän rättshjälp (104/1998) för den som är häktad i brottmål och för den som begärs häktad samt för den som inte har fyllt 18 år och för vilken yrkas straff för brott på vilket kan följa frihetsstraff; biträde för den som skall utlämnas till följd av brott, biträde för part vid förundersökning samt försvarare och målsägandebiträde i brottmål.

Enligt 15 kap. 2 § 2 mom. rättegångsbalken tillämpas bestämmelserna om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller rättegångsbiträde även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta betyder att en advokat som har skaffat sig yrkesbehörighet som advokat i ett

EES-land är jämställd, i fråga om rätten att utöva yrket, med en medlem av Finlands Advokatförbund. Denna bestämmelse inskrevs i lagen i samband med att utbildnings- och advokatdirektiven sattes i kraft och den omnämner endast advokater som har skaffat sin yrkesbehörighet i ett annat land inom EES-området, till vilket Schweiz inte hör. Därför föreslås det i denna proposition att bestämmelsen ändras så att de schweiziska advokaterna får samma ställning som finska advokater och advokater från EES-området.

I lagen om advokater ingår bestämmelser om advokater som skaffat sin yrkesbehörighet i EES-länder eller EU-länder. Bestämmelserna om advokater från EES-länderna inskrevs i lagen i samband med att utbildnings- och advokatdirektiven sattes i kraft och bestämmelserna om advokater från EU-länderna i samband med att etableringsdirektivet sattes i kraft. Avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, förutsätter att även lagen om advokater ändras så att de schweiziska advokaterna får samma ställning som advokater från EU-länderna och staterna i EES-området.

Lagen om utövning av veterinäryrket behöver inte ändras. Enligt 4 § 4 mom. tillämpas lagen enligt vad som i fråga om behörighet och rätt att utöva veterinäryrket överenskomms i avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater ingått med en annan part. Däremot måste 4 § 4 mom. revisionslagen ändras till följd av avtalet. Lagrummet gäller erhållande av behörighet som en av centralhandelskammaren godkänd revisor (CGR) i Finland.

II. Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser

Övergångsbestämmelser samt avtalets framtida utveckling

Artikel 10. I artikeln fastställs de punkter där Schweiz eller EG-staterna kan avvika från bestämmelserna i avtalet under en övergångstid. Schweiz får under de fem första åren efter avtalets ikraftträdande vidmakthålla kvantitativa begränsningar avseende upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet.

Kvantitativa begränsningar är inte tillåtna vid vistelse som är kortare än fyra månader. Alla de avtalsslutande parterna får under högst två år vidmakthålla kontrollen av företrädesrätten för de arbetstagare som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden samt av löne- och arbetsvillkoren för medborgare från den andra avtalsslutande parten. Den gemensamma kommittén undersöker dessa begränsningar och kan besluta om att förkorta den tvååriga maximiperioden.

Under de fem första åren som avtalet är i kraft garanterar Schweiz för arbetstagare och egenföretagare från EG minst 15 000 uppehållstillstånd per år med en giltighetstid på minst ett år samt minst 115 5000 uppehållstillstånd per år med en giltighetstid från fyra månader till ett år. Under tidsperioden minst fem år och högst tolv år efter ikraftträdandet får Schweiz begränsa antalet nya uppehållstillstånd till det genomsnittliga antalet för de tre föregående åren plus 5 %, om antalet inom någon av de nämnda kategorierna överstiger genomsnittet för de tre föregående åren med mer än 10 %. Antalet nya uppehållstillstånd måste dock åtminstone uppgå till de angivna 15 000 och 115 000.

De angivna övergångsbestämmelserna tillämpas inte på arbetstagare och egenföretagare som har tillstånd att utöva ekonomisk verksamhet på en avtalsslutande parts territorium då avtalet träder i kraft. Detta gäller särskilt den geografiska och den yrkesmässiga rörligheten. Den som har uppehållstillstånd för kortare tid än ett år skall ha rätt att förnya sitt uppehållstillstånd och den som ett uppehållstillstånd för mer än ett år skall automatiskt ha rätt att förlänga det.

Schweiz skall regelbundet lämna relevant statistik och information till den gemensamma kommittén. Ingen kvantitativ begränsning skall vara tillämplig på gränsarbetare. Övergångsbestämmelser rörande social trygghet och överföring av intjänade rättigheter till arbetslöshetsförsäkring behandlas i tilläggsprotokollet till bilaga II.

Vid tillämpningen av artikel 10 i avtalet kompletterar eller ersätter bestämmelserna i artiklarna 26—34 i bilaga I de övriga artiklarna i bilagan. När övergångsbestämmelserna i artikel 10 i avtalet tillämpas, skall det för utövande av ekonomisk verksamhet krä-

vas att ett uppehållstillstånd eller arbetstillstånd eller båda beviljas. Bilaga I innehåller övergångsbestämmelser och bestämmelser om avtalets framtida utveckling i fråga om arbetstagares vistelse, gränsarbetare, arbetstagares rätt att återvända, geografisk och yrkesmässig rörlighet för arbetstagare, egenföretagares vistelse, gränsarbetare med egen rörelse, egenföretagares rätt att återvända och geografisk och yrkesmässig rörlighet för egenföretagare.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Artikel 10 i avtalet förutsätter inte någon ny lagstiftning i Finland.

Behandling av överklaganden

Artikel 11. Enligt artikel 11 i avtalet har de personer som avses i avtalet rätt att överklaga hos behöriga myndigheter i ärenden som gäller tillämpningen av bestämmelserna i avtalet. Överklagandena skall behandlas inom rimlig tid. Ett beslut eller den omständigheten att inget beslut har fattats inom rimlig tid skall kunna överklagas hos behörig nationell rättsinstans.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Ett avtal som har satts i kraft i Finland på behörigt sätt utgör en del av den finska rättsordningen. Förpliktelserna enligt avtalet kan sålunda åberopas inför domstol och hos andra behöriga myndigheter. Bestämmelserna i avtalet skall därför beaktas t.ex. då en schweizisk medborgare använder sig av rätten att söka ändring enligt utlåningslagen. Skyldigheten att behandla ett ärende som avses i avtalet inom rimlig tid finns redan inskriven i 21 § Finlands grundlag enligt vilken var och en har rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Artikel 11 i avtalet förutsätter inte ändringar av den finska lagstiftningen.

Förmånligare bestämmelser

Artikel 12. För tydlighetens skull fastställs det att avtalet inte påverkar eventuella för-

månligare nationella bestämmelser för medborgarna i de avtalsslutande parterna eller deras familjemedlemmar.

Stoppklausul

Artikel 13. I artikel 13 ingår en bestämmelse enligt vilken de avtalsslutande parterna förbinder sig att avstå från att anta nya restriktiva bestämmelser gentemot medborgare från den andra avtalsslutande parten på de områden som omfattas av avtalet. Meningen med bestämmelsen är att förhindra att bestämmelserna i avtalet kringgås t.ex. så att man precis före ikraftträdandet genomför åtgärder som försämrar de rättigheter som är bundna till tidpunkten då avtalet träder i kraft.

Gemensam kommitté

Artikel 14. Genom artikel 14 inrättas en gemensam kommitté, bestående av företrädare för de avtalsslutande parterna. Kommittén skall ansvara för avtalets förvaltning och korrekta tillämpning. Kommittén kan utfärda rekommendationer och fatta beslut. Besluten skall fattas enhälligt. Kommittén fattar beslut om åtgärder som avser att komma tillrätta med allvarliga svårigheter av ekonomisk eller social art och som innebär minsta möjliga störningar för tillämpningen av avtalet. Den gemensamma kommittén sammanträder minst en gång om året. Företrädare för medlemsstaterna i EG kan delta i dess möten.

Avtalet om fri rörlighet för personer är en del av det avtalspaket som gemenskapen avser att ingå i form av ett associeringsavtal enligt artikel 310 i EG-fördraget. Till skillnad från vad som i allmänhet är fallet i associeringsavtalen inrättas inget organ på associationsrådsnivå genom detta avtalspaket. Detta innebär att den gemensamma kommittén är det organ som har det högsta ansvaret för genomförandet.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Artikel 14 i avtalet hör till området för lagstiftningen. Artikeln förutsätter dock inte lagstiftning i sakfrågor utan bestämmelserna kan sättas i kraft med stöd av den blankettlag som föreslås bli utfärdad.

Bilagor, protokoll och förklaringar

Artikel 15. Enligt artikel 15 utgör avtalets bilagor och protokoll en integrerande del av avtalet. Till avtalet hör två protokoll: protokollet om fritidsbostäder i Danmark och protokollet om Åland. Protokollet om Åland i EG-fördraget gäller faktiskt avtalet om fri rörlighet för personer även utan särskilt omnämnande, eftersom det geografiska tillämpningsområdet för avtalet om fri rörlighet är, enligt artikel 24, de territorier där EG-fördraget är tillämpligt och i enlighet med de villkor som fastställs i fördraget. Eftersom Danmark önskade ett särskilt protokoll om förvärv av fast egendom i Danmark, i vilket man kommer överens om att motsvarande protokoll till EG-fördraget skall vara tillämpligt, ansågs det för tydlighetens skull nödvändigt att upprätta ett särskilt protokoll också om Åland.

Bestämmelserna i bilagorna och protokollet har kommenterats i samband med respektive bestämmelser i avtalet. I artikel 15 i avtalet påpekas att slutakten innehåller förklaringarna. I slutakten ingår gemensamma förklaringar av EG och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, samt parternas unilaterala förklaringar som relateras nedan:

— *Gemensam förklaring om allmän liberalisering av tillhandahållandet av tjänster.* De avtalsslutande parterna förbinder sig att så snart som möjligt inleda förhandlingar om en allmän liberalisering av tillhandahållandet av tjänster på grundval av gemenskapens regelverk.

— *Gemensam förklaring om pensionerna för pensionärer som varit anställda vid Europeiska gemenskapernas institutioner och som är bosatta i Schweiz.* Kommissionen och Schweiz förbinder sig att försöka nå en tillfredsställande lösning på problemet med dubbel beskattning av pensionerna för pensionärer som varit anställda vid EG-institutionerna och som är bosatta i Schweiz.

— *Gemensam förklaring om avtalets tillämpning.* De avtalsslutande parterna kommer att vidta de åtgärder som behövs för att gemenskapens regelverk skall kunna tillämpas på medborgare från den andra parten i enlighet med det avtal som ingåtts mellan

parterna.

— *Gemensam förklaring om ytterligare framtida förhandlingar.* EG och Schweiz förklarar sin avsikt vara att inleda förhandlingar i syfte att ingå avtal på områden av gemensamt intresse, såsom uppdatering av protokoll 2 till frihandelsavtalet från 1972 och Schweiz' deltagande i vissa gemenskapsprogram för utbildning, ungdomsfrågor, medier, statistik och miljö. Dessa förhandlingar bör förberedas snarast efter det att de aktuella bilaterala förhandlingarna slutförts. Rådet har redan befullmäktigat kommissionen att för gemenskapen sköta förhandlingarna om schweiziskt deltagande i Europeiska miljöbyråns arbete, om ett avtal om statistiksamarbete mellan EG och Schweiziska edsförbundet och om ett samarbetsavtal om förebyggande av brott och annan olaglig verksamhet. Schweiz har också uttryckt sin önskan att utvidga relationerna också på många andra områden.

— *Förklaring av Schweiz om förlängning av avtalet.* Schweiz förklarar att landet på grundval av dess tillämpliga interna förfaranden kommer att ta ställning till en förlängning av avtalet under avtalets sjunde giltighetsår.

— *Förklaring av Schweiz om invandrings- och asylpolitiken.* Schweiz bekräftar sin avsikt att intensifiera samarbetet med EU och dess medlemsstater när det gäller invandrings- och asylpolitik. Schweiz är berett att delta i EU:s system för samordning av asylansökningar och åtar sig att inleda förhandlingar för att en parallell konvention till konventionen rörande bestämmandet av den ansvariga staten för prövningen av en ansökan om asyl som framställts i en av medlemsstaterna i de Europeiska gemenskaperna (FördrS 85/1997, s.k. Dublinkonventionen) skall kunna ingås.

— *Förklaring av Schweiz om erkännande av utbildningsbevis för arkitekter.* Schweiz kommer att föreslå för den gemensamma kommittén att det i bilaga III till avtalet införs sådana utbildningsbevis för arkitekter som utfärdas av schweiziska särskilda högskolor (Universities of applied sciences).

— *Förklaring av EG och dess medlemsstater om artiklarna 1 och 17 i bilaga I.* EG och dess medlemsstater förklarar att artiklarna 1

och 17 i bilaga I till avtalet inte skall påverka tillämpningen av gemenskapens regelverk om villkoren för utstationering av arbetstagare som är medborgare i tredje land i samband med gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster.

— *Förklaring om Schweiz' deltagande i kommittéer.* Rådet godtar att företrädare för Schweiz deltar som observatörer när frågor som berör Schweiz behandlas i kommittéer rörande forskningsprogram, administrativa kommittén för social trygghet för migrerande arbetstagare, samordningsgruppen för ömsesidigt erkännande av examensbevis avseende högre utbildning och de rådgivande kommittéerna rörande flyglinjer och konkurrensreglernas tillämpning på lufttransportområdet. Vid omröstningarna närvarar de schweiziska företrädarna inte. Vad gäller övriga kommittéer för områden som omfattas av avtalet kommer kommissionen att samråda med experter från Schweiz enligt förfarandet i artikel 100 i EES-avtalet.

Hänvisning till gemenskapsrätten

Artikel 16. Artiklarnas nära samband med gemenskapsrätten uttrycks i artikel 16 enligt vilken de avtalsslutande parterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att rättigheter och förpliktelser motsvarande dem som föreskrivs i de EG-rättsakter som det hänvisas till tillämpas i förbindelserna mellan dem. Hänsyn skall tas till EG-domstolens rättspraxis före tidpunkten för avtalets undertecknande. Den gemensamma kommittén fastställer vid behov konsekvenserna av denna praxis.

Rättsutveckling

Artikel 17. Enligt artikel 17 skall en avtalsslutande part underrätta den gemensamma kommittén när den inleder ett förfarande angående ändring av den inhemska lagstiftningen och om det sker förändring i de sista rättsinstansernas praxis. Frågorna skall diskuteras i gemensamma kommittén.

Översyn

Artikel 18. Om en avtalsslutande part öns-

kar en översyn av avtalet skall den lägga fram ett förslag om detta för den gemensamma kommittén. Ändringarna av avtalet träder i kraft efter det att de respektive interna förfarandena har fullgjorts. Ändringar av bilagorna II och III besluts dock av den gemensamma kommittén och de kan träda i kraft så snart beslutet fattats.

Tvistlösning

Artikel 19. De avtalsslutande parterna kan hänskjuta alla tvister om tolkningen eller tillämpningen av avtalet till den gemensamma kommittén som kan avgöra tvisten. Enligt artikel 14 i avtalet består den gemensamma kommittén av företrädare för parterna och kommittén fattar sina beslut enhälligt.

Förhållande till befintliga bilaterala avtal rörande social trygghet

Artikel 20. Om inte annat följer av bilaga II skall befintliga bilaterala avtal mellan Schweiz och EG:s medlemsstater rörande social trygghet upphöra att tillämpas vid detta avtals ikraftträdande, i den mån de rör samma frågor som detta avtal.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Finland har en överenskommelse om social trygghet med Schweiz (FördrS 64/1986). Avtalets bilaga II om samordningen av socialförsäkringssystemen innehåller en särskild hänvisning till artikel 5.2 i den finsk-schweiziska överenskommelsen (utbetalning av pensioner till tredje länder), vilken förblir i kraft.

Förhållande till befintliga bilaterala dubbelbeskattningsavtal

Artikel 21. Bestämmelserna i detta avtal skall inte påverka bestämmelserna i bilaterala dubbelbeskattningsavtal mellan Schweiz och EG:s medlemsstater. Särskilt skall bestämmelserna inte påverka definitionen av begreppet gränsarbetare i de bilaterala avtalen. Detta avtal hindrar inte att man vid tillämpningen av den nationella skatterättsliga lagstiftningen gör en åtskillnad mellan skattskyldiga som inte befinner sig i en jämförbar

situation sinsemellan, särskilt vad gäller bosättningsort. Avtalet hindrar inte heller åtgärder som är avsedda att säkerställa påförande, betalning och effektiv uppbörd av skatt eller att motverka skatteflykt.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Finland har ett avtal med Schweiz för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap (FördrS 9/1957) och ett avtal för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet (FördrS 90/1993). I avtalsförhandlingarna strävade Finland efter att säkerställa att de bilaterala skatteavtalen inte kom med i avtalets tillämpningsområde. Bestämmelsen i artikel 21 motsvarar Finlands målsättning.

Förhållande till bilaterala avtal rörande andra frågor än social trygghet eller dubbelbeskattning

Artikel 22. Avtalet påverkar inte andra avtal mellan Schweiz och EG:s medlemsstater i den mån dessa avtal är förenliga med detta avtal. Om de andra avtalen inte är förenliga med detta avtal skall detta avtal gälla.

Lagstiftningen i Finland och behovet av ändringar. Förutom överenskommelsen om social trygghet och skatteavtalen har Finland följande bilaterala avtal med Schweiz: provisorisk handelsöverenskommelse jämte tilläggsavtal, konventionen angående förlikning och rättsligt avgörande, fördraget angående behandling av den andra statens medborgare samt bolag, andelslag och föreningar, överenskommelsen angående utbyte av praktikanter, avtalet angående avskaffande av inresevisum, luftfartsöverenskommelsen, överenskommelsen om internationella landsvägstransporter. Dessa avtal och överenskommelser innehåller dels föräldrade bestämmelser, dels bestämmelser som strider mot avtalet om fri rörlighet för personer. Överenskommelsen om utbyte av praktikanter innehåller t.ex. bestämmelser om arbetstillstånd, praktikanttidens maximilängd och praktikanternas maximiålder, vilka inte till alla delar är förenliga med bestämmelserna i avtalet om fri rörlighet för personer. Enligt artikel 22 i avtalet om fri rörlighet för personer skall avtalet om fri rörlighet gälla i stället

för de gamla bilaterala avtalen till de delar dessa inte är förenliga med det nya avtalet.

Den provisoriska handelsöverenskommelsen från 1927 mellan Finland och Schweiz ändrades och kompletterades genom ett tilläggsavtal 1958. Den finsk-schweiziska överenskommelsen har förlorat sin betydelse till följd av den handelspolitiska utvecklingen och särskilt på grund av frihandelsavtalet från 1972 mellan Schweiz och EG. Överläggningar har förts mellan Finland och Schweiz om att överenskommelsen skall upphöra att gälla och parterna är eniga i frågan. Eftersom den gamla överenskommelsen innehåller frågor som angår den fria rörligheten för personer (behandlingen av handelsresande) är det ändamålsenligt att säga upp handelsöverenskommelsen samtidigt som Finland godkänner avtalet om fri rörlighet för personer. För ett sådant tidsmässigt förfarande talar också den omständigheten att de övriga avtalen i avtalspaketet mellan Schweiz och EG träder i kraft samtidigt som avtalet om fri rörlighet för personer. Därigenom förlorar bestämmelserna i den gamla finsk-schweiziska överenskommelsen sin betydelse helt och hållet. Genom denna proposition inbegärs alltså riksdagens samtycke även till uppsägningen av handelsöverenskommelsen.

Förvärvade rättigheter

Artikel 23. Om avtalet sägs upp eller inte förlängs skall de rättigheter som förvärvats av enskilda personer inte påverkas. De avtalsslutande parterna skall genom ömsesidig överenskommelse avgöra hur de rättigheter som håller på att förvärvas skall behandlas.

Tillämpning i territoriellt hänseende

Artikel 24. Avtalet skall tillämpas på, å ena sidan, de territorier där EG-fördraget är tillämpligt och i enlighet med de villkor som fastställs i fördraget och, å andra sidan, Schweiz' territorium. För tydlighetens skull har ett protokoll om Åland fogats till avtalet. I protokollet påpekas att protokoll 2 om Åland till Finlands anslutningsakt till Europeiska unionen också är tillämpligt på detta avtal.

Ikraftträdande och varaktighet

Artikel 25. De avtalsslutande parterna skall ratificera eller godkänna avtalet. Det träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter dagen för den sista anmälan om deponering av ratificerings- eller godkännandeinstrumenten för samtliga sju avtal i avtalspaketet. Till en början är avtalet i kraft i sju år. Därefter förlängs avtalet på obestämd tid, om inte EG eller Schweiz anmäler annat före utgången av giltighetstiden. Detta avtal och de sex andra avtalen upphör att gälla sex månader efter det att EG eller Schweiz har anmält sitt beslut att inte förlänga avtalet eller att säga upp det. Denna s.k. giljotinklausul binder ihop hela avtalspaketet till en enda helhet, även om bestämmelserna i avtalen är helt oberoende av varandra, med undantag för vissa korshänvisningar.

Giltiga texter

Enligt avtalets slutfras är avtalet upprättat på elva språk, inbegripet finska och svenska, vilka samtliga texter är lika giltiga.

2. Lagförslagen

2.1. Lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer

1 §. Lagens 1 § innehåller en bestämmelse genom lag vilka bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om fri rörlighet för personer sätts i kraft genom lag. Till de delar de avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen strider mot bestämmelser som utfärdats genom lag i Finland finns det förslag till ändring av dessa lagar i denna proposition.

2 §. Enligt 2 § får närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Fin-

lands del, vid en tidpunkt som bestäms genom en förordning av republikens president.

2.2. Utlänningslagen

Rätten till rörlighet för medborgare i EU-länderna och för medborgare i EES-länderna regleras i samma paragrafer i utlänningslagen eftersom samtliga EU-länder är parter i EES-avtalet. Den ändring av utlänningslagen som nu föreslås innebär att ett omnämmande av schweiziska medborgare inskrivs i dessa paragrafer. Bestämmelserna om fri rörlighet för personer är väldigt lika i alla tre fördrag. Med tanke på tillämpningspraxis är det motiverat att införa samma principer också med tanke på Schweiz.

8 a §. *Förutsättningarna för inresa för medborgare i en stat inom Europeiska samarbetsområdet eller i Schweiz.* Enligt 1 mom. skall en EES-medborgare vid inresa uppvisa ett giltigt personbevis eller pass och dessutom förutsätts det att han eller hon inte äventyrar allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Beträffande schweiziska medborgare finns dessa krav inskrivna i artiklarna 1 och 5 i bilaga I till avtalet. I paragrafens 2 mom. fastställs den tid som en EES-medborgare får vistas i landet utan uppehållstillstånd. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i artiklarna 2.1 och 6.2 i bilaga I till avtalet. Därför föreslås det att ett omnämmande av schweiziska medborgare inskrivs i paragrafen vid sidan av EES-medborgarna.

16 §. *Olika slags uppehållstillstånd.* I paragrafens 4 mom. regleras längden av de uppehållstillstånd som beviljas EES-medborgare och dessas familjemedlemmar. Bestämmelsen motsvarar principen om uppehållstillstånd på minst fem år i bilaga I till avtalet samt den definition av familjemedlemmar som ingår i artikel 3 i bilagan. Därför föreslås det att ett omnämmande av schweiziska medborgare inskrivs i paragrafen vid sidan av EES-medborgarna.

18 b §. *Familjemedlem.* Enligt paragrafens 3 mom. ingår bestämmelser i 16 § 4 mom. om familjemedlemmar till medborgare i en EES-stat. Det föreslås att ett omnämmande av schweiziska medborgare inskrivs i paragrafen vid sidan av EES-medborgarna, varvid

detta mom. kommer att motsvara 16 § 4 mom. så som detta föreslås ändrat.

25 §. *Utlänningar som är befriade från skyldigheten att ha arbetstillstånd.* Enligt 3 mom. krävs arbetstillstånd inte av vare sig en EES-medborgare eller hans make och deras barn som är under 21 år eller som är beroende av dem för sin försörjning. Enligt artikel 3.5 i bilaga I till avtalet skall, oavsett nationalitet, make till en person med rätt till vistelse och de barn som är under 21 år eller för vilka underhållsskyldighet föreligger ha rätt att uppta ekonomisk förvärvsverksamhet. Det föreslås att ett omnämnande av schweiziska medborgare inskrivs i paragrafen vid sidan av EES-medborgarna.

37 §. *Grunder för avvisning.* Enligt paragrafens 3 mom. kan en utlänning vars rätt att uppehålla sig i landet grundar sig på EES-fördraget avvisas endast av skäl som grundar sig på allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i artikel 5.1 i bilaga I och därför föreslås det att ett omnämnande av rätten till vistelse på grundval av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer fogas till momentet.

40 §. *Utvisningsgrunder.* Enligt paragrafens 3 mom. får en utlänning som har på EES-avtalet grundad vistelserätt utvisas endast av skäl som sammanhänger med allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i artikel 5.1 i bilaga I till avtalet och därför föreslås det att ett omnämnande av rätten till vistelse på grundval av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer fogas till momentet.

Närmare bestämmelser. Avtalet och de föreslagna ändringarna i utlänningslagen föranleder inga ändringar i utlänningsförordningen. Inrikesministeriets och arbetsministeriets föreskrifter om inresa och om rätten till vistelse och arbete kommer att ses över med anledning av saken.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som

bestäms genom förordning av republikens president.

2.3. Rättegångsbalken

15 kap. 2 §. Det föreslås att 15 kap. 2 § 2 mom. rättegångsbalken ändras så att schweiziska advokater i fråga om arbete som rättegångsombud eller rättegångsbiträde skall få samma status som finska advokater, dvs. som medlemmarna av Finlands Advokatförbund. Inget uttryckligt omnämnande av Schweiz föreslås dock, utan det föreslås att jämställandet skall gälla advokater som har rätt att bedriva advokatverksamhet i en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet för advokater. En fördel med detta förfarande är att paragrafen inte behöver ändras om EG och dess medlemsstater ingår ett avtal med någon annan stat om tillämpning av europeiska gemenskapens regelverk. För närvarande är Schweiz den enda staten med vilken man har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

2.4. Lagen om advokater

13 a §. Det föreslås att det i denna paragraf skall bestämmas att vad som i lagen om advokater och i justitieministeriets beslut om fastställelse av stadgar för allmänna advokatföreningen (191/1959) föreskrivs om personer med advokats yrkesbehörighet i Europeiska unionens medlemsstater även skall tillämpas på den som har yrkesbehörighet att arbeta som advokat i en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet.

Med stöd av den föreslagna bestämmelsen skall alla bestämmelser som gäller advokater med yrkesbehörighet i EES-länderna eller i EU-länderna gälla också de advokater som skaffat sin yrkesbehörighet i Schweiz. De bestämmelser som intogs i lagen i samband med att etableringsdirektivet genomfördes

skall sålunda tillämpas på schweiziska advokater, dvs. de schweiziska advokaterna får bli medlemmar av Finlands Advokatförbund utan lämplighetsprov, vilket inte är möjligt för advokater som kommer från de EES-stater som inte tillhör EU.

För en person som är berättigad att utöva advokatverksamhet i Schweiz innebär förslaget att han eller hon får rätt att bli medlem i Finlands Advokatförbund i enlighet med bestämmelserna i antingen 3 § 2 mom. eller 3 § 3 mom. Han eller hon kommer att kunna ansöka om medlemskap efter avlagt lämplighetsprov eller efter att regelbundet ha verkat som advokat i Finland, antecknad i EU-registret, under minst tre års tid. En schweizisk advokat skall ange sin yrkesbeteckning på det sätt som anges i 5 a §. Han eller hon får rätt att registrera sig i det EU-register som advokatföreningen, dvs. Finlands Advokatförbund, för enligt 5 b §. Om en advokat registrerar sig i detta EU-register kommer samtliga bestämmelser angående advokater som är införda i EU-registret att tillämpas på honom eller henne.

Enligt 3 § 1 mom. lagen om advokater kan som advokat godkännas endast finska medborgare eller medborgare i något annat EES-land. Enligt 5 § 2 mom. får en advokat inte utan tillstånd av advokatföreningen bedriva advokatverksamhet i utlandet någon annanstans än i EES-staterna. Den föreslagna bestämmelsen innebär bl.a. att en schweizisk medborgare kan godkännas som advokat och att advokatverksamhet i Schweiz inte längre kommer att kräva tillstånd av advokatförening.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

2.5. Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

14 a §. *Tillämpningen av lagen på personer som avses i avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater ingått.* Enligt den föreslagna bestämmelsen skall bestämmelserna i lagen om yrkesutbildade personer

inom hälso- och sjukvården tillämpas även på den som har rätt att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med stöd av ett avtal som EG och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalslutande part. Detta betyder att sedan avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer har godkänts kommer bestämmelserna i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården att kunna tillämpas på schweiziska medborgare på det sätt som avtalet förutsätter. Om EG och dess medlemsstater senare ingår ett motsvarande avtal med någon annan part kommer bestämmelserna att kunna tillämpas också i dessa situationer.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

2.6. Revisionslagen

4 § 4 mom. Bestämmelserna i 4 § 4 mom. revisionslagen tillåter i sin nuvarande form att medborgare i EES-länderna på vissa villkor (tillägsexamen och försäkran) får den revisorsbehörighet som förutsätts hos en av Centralhandelskammaren godkänd revisor i Finland. Enligt förslaget skall bestämmelserna i 4 § 4 mom. också tillämpas på den som har yrkesbehörighet för revisorsverksamhet i något land som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal med om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet. Utan att Schweiz omnämns vid namn kommer 4 § 4 mom. att kunna tillämpas även på Schweiz.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

2.7. Lagen om studiestöd

Allmänt. Enligt 1 § 2 mom. skall vad som i lagen om studiestöd föreskrivs om finska medborgare också tillämpas på en medborga-

re i ett land som är avtalsslutande part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om han på basis av avtalet är berättigad till studiestöd. Rådets förordning (EEG) nr 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen reglerar rätten till studiestöd för medborgare i EG och dess medlemsländer och i länder som är avtalsslutande part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och för deras familjemedlemmar. Även självständiga yrkesutövare räknas som arbetstagare.

1 § 2 mom. Det föreslås att bestämmelsen om lagens tillämpningsområde skall ändras så att bestämmelserna om finska medborgare tillämpas också på den som har rätt till studiestöd i Finland enligt Europeiska gemenskapens regelverk eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalsslutande part. Detta innebär att bestämmelsen fortsättningsvis kan tillämpas på medborgare i EG och i länderna som är avtalsslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och på deras familjemedlemmar, på det sätt som den nämnda förordningen förutsätter. En precisering av formuleringen föreslås sålunda att ordet medborgare ersätts med uttrycket "den som" eftersom det inte förutsätts att en arbetstagares familjemedlem skall vara medborgare i en stat som är avtalsslutande part.

När avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer har godkänts blir det möjligt att tillämpa bestämmelserna om finska medborgare i lagen om studiestöd på schweiziska medborgare på det sätt som detta avtal förutsätter. Om EG och dess medlemsstater senare ingår motsvarande avtal med andra stater, kommer bestämmelsen att kunna tillämpas också på de personer som med stöd av dessa avtal får rätt till studiestöd.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

2.8. Lag om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz

1 §. Det föreslås att lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz, genom vilken tilläggsavtalet har satts i kraft, skall upphävas genom den föreslagna lagen till följd av att överenskommelsen sägs upp.

2 §. Avsikten är att republikens president skall bestämma om ikraftträdandet av lagen så att den lag genom vilken tilläggsavtalet har satts i kraft upphävs vid samma tidpunkt som uppsägningen träder i kraft.

3. Ikraftträdande

Finland måste ratificera eller godkänna avtalet om fri rörlighet för personer. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter dagen för den sista anmälan om deponering av ratificerings- eller godkännandeinstrumenten. De avtalsslutande parterna avsåg ursprungligen att avtalet skulle träda i kraft vid ingången av 2001. Då avtalet krävt en längre handläggningstid än väntat i EG-länderna försöker man nu få avtalet i kraft sommaren 2001. De lagar som hör samman med förslaget föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president. Lagen om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen föreslås träda i kraft samtidigt som uppsägningen av avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

Avtalet om fri rörlighet för personer innehåller bestämmelser som enligt 18 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991) omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet. För den lag om ikraftträdandet som ingår i propositionen måste därför godkännande inhämtas av Ålands lagting i enlighet med 59 § 2 mom. självstyrelselagen. Om Åland godkän-

ner lagen om ikraftträdandet skall detta inskrivas i ikraftträdandeförordningen.

4. Behovet av riksdagens samtycke

Avtalet om fri rörlighet för personer är det enda avtalet med s.k. delad behörighet i avtalspaketet med Schweiz. Delad behörighet innebär att bestämmelserna i avtalet delvis hör till medlemsstaternas behörighet och delvis till gemenskapskompetensen. Finland godkänner sålunda i enlighet med 93 § 1 mom. och 94 § grundlagen de avtalsbestämmelser som omfattas av medlemsstaternas kompetens. Gränsen mellan gemenskapens och medlemsstaternas kompetens är inte alldeles klar, och avtalet innehåller inte heller någon bestämmelse som kunde utvisa kompetensfördelningen. Inom Europeiska unionen har beslutet om godkännande av avtalet fattats med stöd av artikel 310, vilket innebär att kompetensfördelningen i detalj inte kan härledas ur den rättsliga grund som använts. Enligt regeringens uppfattning gick man in för ett blandat avtal av den anledningen att gemenskapen har rätt begränsad behörighet i frågor som gäller rörlighet för medborgare från tredje länder. Det centrala innehållet i avtalet med Schweiz är att tillämpningsområdet för EG-regelverket om fri rörlighet för personer utvidgas till att gälla även schweiziska medborgare. I det utvecklingsskede som gemenskapsrätten för närvarande befinner sig i är beslut av denna typ mycket långt en fråga för medlemsstaterna. Nedan kommenteras avtalets artiklar till den del de enligt regeringens uppfattning hör till den enskilda medlemsstatens behörighet av de orsaker som anförts ovan.

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen godkänner riksdagen bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Riksdagens grundlagsutskott anser att denna grundlagsfästa godkännandebefogenhet hos riksdagen avser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt skall en bestämmelse i ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse anses

höra till området för lagstiftningen om bestämmelsen gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är tryggad i grundlagen, bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, om det enligt grundlagen skall föreskrivas i lag om den fråga som bestämmelsen avser, om det finns gällande bestämmelser i lag om den fråga som bestämmelsen avser eller om det enligt rådande uppfattning i Finland skall föreskrivas om frågan i lag. Grundlagsutskottet anser att en bestämmelse i en internationell förpliktelse på dessa grunder hör till området för lagstiftningen oberoende av om den står i strid mot eller överensstämmer med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland (se GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

Artiklarna 2—11 i avtalet och de närmare bestämmelserna i bilagorna samt de institutionella bestämmelserna i avtalet innehåller ett flertal bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och som följaktligen förutsätter riksdagens samtycke.

Genomförandet av icke-diskrimineringsprincipen i avtalets artikel 2 och av de bestämmelser i bilagorna I, II och III som hör samman härmed har i Finland samband med bl.a. 6 § grundlagen, 17 § lagen om arbetsavtal (2 kap. 2 § den nya arbetsavtalslagen) och 47 kap. 3 § strafflagen. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna i avtalets artikel 3 och i artikel 1 i den preciserande bilagan I gäller inresa i landet av personer som anges i avtalet. Enligt 9 § 4 mom. grundlagen skall rätten att resa in i Finland regleras genom lag. Dessa bestämmelser genomförs i Finland huvudsakligen genom bestämmelser i utlänningslagen och utlänningsförordningen. De hör till området för lagstiftningen också av den anledningen att de omfattar sådant som gäller individens rättigheter och skyldigheter och det finns gällande lagregler om dessa frågor i Finland.

Genomförandet av bestämmelserna om rätt till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet och de komplementäraste bestämmelserna i artiklarna 7—13 i bilaga I gäller bestämmelserna i utlänningslagen och utlänningsförordningen samt lagen om arbetskraftsservice. Artikel 4 i avtalet

förutsätter också en del ändringar i utlänningslagen. Också dessa bestämmelser gäller utlänningsars rätt att komma till Finland, vilket enligt 9 § 4 mom. grundlagen skall regleras genom lag. Enligt 18 § 1 mom. grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon har valt fritt. Artikel 4 i avtalet och de artiklar i bilaga I som hör samman med artikel 4 innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna i artikel 5 i avtalet, vilka gäller rättigheter för personer som tillhandahåller tjänster, samt de bestämmelser i artiklarna 17–23 i bilaga I som hör samman med artikel 5 innehåller med hänsyn till det tidigare nämnda 18 § 1 mom. grundlagen bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, bestämmelser som i Finland bl.a. regleras i lagen om utstationerade arbetstagare.

Artikel 6 i avtalet innehåller bestämmelser om rätten till vistelse för personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet. Närmare bestämmelser ingår i artikel 24 i bilaga I. Dessa innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och som i Finland sätts i kraft genom utlänningslagen och lagen om studiestöd. Dessa lagar bör ändras till följd av avtalet.

Artikel 7 i avtalet och de komplementerande bestämmelserna i bilaga I gäller omständigheter som är reglerade på lagnivå i Finland och sådana grunder för individens rättigheter och skyldigheter som skall regleras genom lag. Enligt 9 § 4 mom. grundlagen skall också utlänningsars rätt att vistas i landet regleras genom lag. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Artikel 8 i avtalet och den kompletterande bilagan II bygger på gemenskapslagstiftningen om harmonisering av systemen för social trygghet. Gemenskapslagstiftningen är i sig direkt tillämplig i Finland. I sak är det fråga om bestämmelser som i Finland hör till området för lagstiftningen. De gäller individens rättigheter och skyldigheter samt större räckvidd för regelverket så att det även omfattar Schweiz. Bestämmelserna i artikel 8 hör också samman med genomförandet av den i 19 § grundlagen avsedda rätten till social trygghet som det allmänna skall ombesörja.

Artikel 9 i avtalet och den kompletterande bilagan III innehåller bestämmelser om erkännande av yrkesbehörighet, vilket delvis hör till gemenskapskompetensen. I Finland regleras saken på lagnivå. Förslag till ändring av dessa bestämmelser ingår i denna proposition. Bestämmelserna i artikel 9 hör delvis till området för lagstiftningen.

Artikel 10 innehåller övergångsbestämmelser och bestämmelser om avtalets framtida utveckling. Punkt 5 i artikeln innehåller bestämmelser om utlänningsars vistelserätt som i enlighet med vad som redan anförts hör till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 11 har personer som avses i avtalet rätt att överklaga hos behöriga myndigheter i ärenden som gäller tillämpningen av avtalsbestämmelserna och överklagandena skall behandlas inom rimlig tid. Enligt 21 § grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag. Bestämmelsen i artikel 11 hör till området för lagstiftningen.

Artikel 13 innehåller en bestämmelse som binder lagstiftningen. Enligt denna bestämmelse förbinder sig de avtalslutande parterna att avstå från att anta nya restriktiva bestämmelser på de områden som omfattas av avtalet. Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen måste detta uppfattas som uttryckligen bindande för lagstiftningen och hörande till området för lagstiftningen.

Den gemensamma kommitté som avses i artikel 14 har rätt att utfärda rekommendationer och beslut. Enligt artikel 19 har gemensamma kommittén också befogenheter att avgöra tvister som gäller tolkningen eller tillämpningen av avtalet. Kommittén kan fatta beslut som binder medlemsstaterna, men artikel 14 innehåller en möjlighet, som bör uppfattas som rätt ringa, att besluten gäller frågor som enligt EG-fördraget hör till medlemsstatens behörighet och med hänsyn till Finlands grundlag till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 16.2 skall hänsyn tas till EG:s gällande rättspraxis före tidpunkten för avtalets undertecknande. EG-domstolens rättspraxis skall redan på basis av Finlands an-

slutningsavtal beaktas i Finland vid tillämpningen av den gemenskapslagstiftning som ingår som bilagor till avtalet. Artikel 16 innebär sålunda nya förpliktelser närmast för Schweiz. Eftersom avtalet utsträcker tillämpningen av gemenskrätten till att omfatta även förbindelserna mellan Finland och Schweiz har bestämmelserna i artikel 16.2 konsekvenser också på tolkningen av de avtalsbestämmelser som delvis hör under området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 16.2 kunde sålunda anses höra till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 18 skall ändringar av avtalet beslutas av den gemensamma kommittén. Ändringarna träder i kraft efter det att de avtalslutande parternas interna förfaranden har fullgjorts. Ändringarna av bilagorna II och III kan däremot träda i kraft så snart beslutet har fattats. I bilagorna II och III uppräknas de gemenskapsbestämmelser på området för samordning av socialförsäkringssystemen respektive området för ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet som skall tillämpas och tas i betraktande. Bilagorna innehåller också Schweiz' anpassningar till EG-regelverket och behöviga hänvisningar till bilaterala överenskommelser om social trygghet. Detta betyder att det är fråga om en mekanism för ändring av avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Eftersom den gemensamma kommittén fattar sina beslut enhälligt kan ändringsmekanismen inte begränsa Finlands avtalsbehörighet.

Artiklarna 20—22 i avtalet innehåller bestämmelser om avtalets förhållande till bilaterala avtal mellan de avtalslutande parterna. Bestämmelserna påverkar tillämpningen av sådana avtal som enligt rådande uppfattning innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Med undantag för avtal om dubbelbeskattning skall avtalet om fri rörlighet för personer tillämpas i första hand. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Artikel 23 reglerar rättigheter som förvärvats av enskilda personer. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen eftersom det är fråga om grunden för individens rättigheter.

Riksdagens samtycke inbegärs också för uppsägning av den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz

jämte ändringar som gjorts genom det tilläggsavtal som ingicks 1958. Enligt 94 § grundlagen krävs riksdagens godkännande också för uppsägning av sådan förpliktelse som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller som annars har avsevärd betydelse eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Ett godkännande av riksdagen för en uppsägning av en förpliktelse som hör till området för lagstiftningen är motiverad eftersom uppsägningen har konsekvenser för statens interna rätt. Vissa bestämmelser i tilläggsavtalet har satts i kraft genom en s.k. blankettlag och de är sålunda nationellt i kraft som lagbestämmelser och uppsägningen av överenskommelsen påverkar sålunda direkt den nationella lagstiftningen på lagnivå (RP 1/1998 rd).

5. Behandlingsordning

I motiveringen till artikel 14 har det påpekats att avtalet om fri rörlighet för personer är en del av ett avtalspaket som gemenskapen har för avsikt att ingå som ett associeringsavtal enligt artikel 310 i EG-fördraget. Till skillnad från vad som i allmänhet är fallet i samband med associeringsavtalen upprättar detta avtalspaket inget organ av associationsrådtyp. För förvaltningen och den korrekta tillämpningen av avtalet om fri rörlighet för personer svarar den gemensamma kommitté som upprättas genom artikel 14. Denna kommitté utövar beslutanderätt i de fall som anges i avtalet. Kommittén är sammansatt av företrädare för de avtalslutande parterna, dvs. av företrädare för Schweiz samt av företrädare för EU-staterna och EG, som företräds av kommissionen.

Den gemensamma kommittén fattar sina beslut genom ömsesidig överenskommelse. Gemenskapens ståndpunkt i fråga om kommitténs beslut eller rekommendationer om tillämpningen av avtalet fastställs av rådet på förslag av kommissionen i enlighet med relevanta bestämmelser i EG-fördraget. Till den del den gemensamma kommittén behandlar frågor som hör till en medlemsstats behörighet har denna möjlighet att påverka handläggningen under beredningen i rådet. Om frågan hör till medlemsstaternas behörighet

fattas beslutet om gemensam ståndpunkt enhälligt. Eftersom även den gemensamma kommittén fattar sitt beslut genom ömsesidig överenskommelse blir en medlemsstat i praktiken inte tvungen att godkänna ett beslut som den har motsatt sig. Den gemensamma kommitténs beslutanderätt ger rätt små möjligheter för den gemensamma kommittén att fatta beslut som hör till medlemsstaternas behörighet, dvs. beslut i frågor som enligt Finlands grundlag hör till området för lagstiftningen. Någon egentlig överföring av lagstiftningsbehörighet till ett internationellt organ sker inte inom denna mekanism. Motsvarande bedömning kan göras angående behörigheten att ingå avtal, vilken regleras i artikel 18. Ett organ av den typ som den gemensamma kommittén representerar skall i dylika internationella avtal uppfattas som sedvanliga arrangemang som hör samman med administreringen av avtalet. Med beaktande av praxis för godkännande av de egentliga associeringsavtalen (se GrUU 20/1995 rd) anser regeringen att bestämmelserna om den gemensamma kommittén inte gäller Finlands suveränitet på ett sätt som kunde strida mot grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet sålunda godkännas med en majoritet av rösterna och förslaget till lag om ikraftträdande av avtalet kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz har i tiden antagits i vanlig lagstiftningsordning (RP 5/1959 rd). Uppsägningen och lagförslaget som hör samman

därmed gäller inte grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. Dessutom har grundlagsutskottet år 1998 förtydligt 94 § 2 mom. grundlagen på ett sätt som utesluter tolkningsmöjligheten att en uppsägning av en internationell förpliktelse borde godkännas med två tredjedels majoritet (GrUB 10/1998 rd). Det är därför möjligt att besluta om uppsägning av den gamla handelsöverenskommelsen med enkel majoritet och lagförslaget kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning. Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i det i Luxemburg den 21 juni 1999 ingångna avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer i den mån avtalet ingår i Finlands behörighet och

att Riksdagen godkänner uppsägningen av den i Bern den 24 juni 1927 undertecknade provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz jämte ändringar som gjorts genom det i Genève den 14 november 1958 ingångna tilläggsavtalet.

Eftersom avtalen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Luxemburg den 21 juni 1999 ingångna avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

2.**Lag****om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i utlänningslagen av den 22 februari 1991 (378/1991) 8 a §, 16 § 4 mom., 18 b § 3 mom., 25 § 3 mom., 37 § 3 mom. och 40 § 3 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 8 a §, 18 b § 3 mom. och 37 § 3 mom. i lag 537/1999 samt 16 § 4 mom., 25 § 3 mom. och 40 § 3 mom. i lag 640/1993, som följer:

8 a §
Förutsättningarna för inresa för medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz

När en medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz kommer till Finland krävs det att han uppvisar giltigt personbevis eller pass och att han inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz behöver inte uppehållstillstånd om hans vistelse i landet varar högst tre månader. En arbetssökande medborgare i en stat inom

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz får även efter detta vistas i landet utan uppehållstillstånd under en skälig tid, om han fortfarande söker arbete och om han har faktiska möjligheter att få arbete.

16 §
Olika slags uppehållstillstånd

En utlänning som är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd för fem år. Detsamma gäller hans make, hans egna och hans makes föräldrar som är beroende av honom för sin för-

sörjning samt hans egna och hans makes barn, som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning. Om en ovan nämnd utlännings vistelse likväl beräknas fortgå en kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndet beviljas för den beräknade tiden för vistelsen.

18 b §

Familjemedlem

Om familjemedlemmar till medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz bestäms i 16 § 4 mom. I fråga om familjemedlemmar till medborgare i stater som har tillträtt Europeiska sociala stadgan (FördrS 44/1991) gäller vad som avtalas i fördraget.

25 §

Utlänningar som är befriade från skyldigheten att ha arbetstillstånd

En medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz samt hans make och deras barn som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning behöver inte arbetstillstånd.

37 §

Grunder för avvisning

En utlänning vars rätt att uppehålla sig i landet grundar sig på fördraget om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller på avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer kan avvisas endast av skäl som grundar sig på allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan.

40 §

Utvisningsgrunder

En utlänning som har på avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller på avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer grundad vistelserätt får utvisas endast av skäl som sammanhänger med allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

3.

Lag**om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 15 kap. 2 § 2 mom., sådan den lyder i lag 30/1993, som följer:

15 kap.

Om rättegångsombud

2 §

Vad som i denna eller någon annan lag bestäms om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller rättegångsbiträde tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokat-

verksamhet i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i någon annan stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet för advokater.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

4.

Lag**om ändring av lagen om advokater**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 12 december 1958 om advokater (496/1958) en ny 13 a § som följer:

13 a §

Vad som i denna lag och i justitieministeriets beslut om fastställelse av stadgar för allmänna advokatföreningen (191/1959) föreskrivs om personer med yrkesbehörighet för advokatverksamhet i en medlemsstat i Europeiska unionen tillämpas också på den som har yrkesbehörighet för advokatverksamhet i

en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

5.**Lag****om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) en ny 14 a § som följer:

Rätt för en medborgare i en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som har genomgått sin utbildning utomlands att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården

på den som har rätt att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med stöd av ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart.

14 a §

Tillämpningen av lagen på personer som avses i avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater ingått

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas även

6.**Lag****om ändring av 4 § revisionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/1994) 4 § 4 mom. som följer:

4 §

Av Centralhandelskammaren godkänd revisor

kesexamen för revisorer, enligt vad Centralhandelskammarens revisionsnämnd bestämmer samt avge i 1 mom. 6 punkten nämnd försäkran inför domstol. Vad som föreskrivs i detta moment tillämpas också på den som har yrkesbehörighet för revisorsverksamhet i en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet.

Utän hinder av 1 mom. 3—6 punkten kan som revisor godkännas en person som är medborgare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har yrkesbehörighet för revisorsverksamhet i något land inom samarbetsområdet. Innan sökanden godkänns skall han avlägga en del av yr-

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

7.

Lag**om ändring av 1 § lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 1 § 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart har rätt till studiestöd enligt denna lag.

Vad som i denna lag bestäms om finska medborgare tillämpas också på den som med stöd av Europeiska gemenskapens regelverk

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

8.

Lag**om upphävande av lagen angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 22 maj 1959 angående godkännande av vissa stadganden i ett tilläggsavtal till den provisoriska handelsöverenskommelsen mellan Finland och Schweiz (534/1959).

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 27 april 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

2.

Lag**om ändring av utlänningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i utlänningslagen av den 22 februari 1991 (378/1991) 8 a §, 16 § 4 mom., 18 b § 3 mom., 25 § 3 mom., 37 § 3 mom. och 40 § 3 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 8 a §, 18 b § 3 mom. och 37 § 3 mom. i lag 537/1999 samt 16 § 4 mom., 25 § 3 mom. och 40 § 3 mom i lag 640/1993, som följer:

Gällande lydelse

8 a §

Förutsättningarna för inresa för medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

När en medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kommer till Finland krävs det att han uppvisar giltigt personbevis eller pass och att han inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

Medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet behöver inte uppehållstillstånd om hans vistelse i landet varar högst tre månader. En arbetssökande medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får även efter detta vistas i landet utan uppehållstillstånd under en skälig tid, om han fortfarande söker arbete och om han har faktiska möjligheter att få arbete.

Föreslagen lydelse

8 a §

*Förutsättningarna för inresa för medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet **eller i Schweiz***

När en medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i Schweiz* kommer till Finland krävs det att han uppvisar giltigt personbevis eller pass och att han inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan.

En medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i Schweiz* behöver inte uppehållstillstånd om hans vistelse i landet varar högst tre månader. En arbetssökande medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i Schweiz* får även efter detta vistas i landet utan uppehållstillstånd under en skälig tid, om han fortfarande söker arbete och om han har faktiska möjligheter att få arbete.

16 §

Olika slags uppehållstillstånd

En utlänning som är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd för fem år. Detsamma gäller hans make, hans egna och hans makes föräldrar som är beroende av honom för sin försörj-

En utlänning som är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i Schweiz* beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd för fem år. Detsamma gäller hans make, hans egna och hans makes föräldrar som är beroende av honom för

Gällande lydelse

ning samt hans egna och hans makes barn, som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning. Om en ovan nämnd utlännings vistelse likväl beräknas fortgå en kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndet beviljas för den beräknade tiden för vistelsen.

Föreslagen lydelse

sin försörjning samt hans egna och hans makes barn, som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning. Om en ovan nämnd utlännings vistelse likväl beräknas fortgå en kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndet beviljas för den beräknade tiden för vistelsen.

18 b §

Familjemedlem

Om familjemedlemmar till medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bestäms i 16 § 4 mom. I fråga om familjemedlemmar till medborgare i stater som har tillträtt Europeiska sociala stadgan (FördrS 44/1991) gäller vad som avtalas i fördraget.

Om familjemedlemmar till medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i Schweiz* bestäms i 16 § 4 mom. I fråga om familjemedlemmar till medborgare i stater som har tillträtt Europeiska sociala stadgan (FördrS 44/1991) gäller vad som avtalas i fördraget.

25 §

Utlänningar som är befriade från skyldigheten att ha arbetstillstånd

En medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt hans make och deras barn som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning behöver inte arbetstillstånd.

En medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i Schweiz* samt hans make och deras barn som är under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning behöver inte arbetstillstånd.

37 §

Grunder för avvisning

En utlänning vars rätt att uppehålla sig i landet grundar sig på fördraget om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan avvisas endast av skäl som grundar sig på allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan.

En utlänning vars rätt att uppehålla sig i landet grundar sig på fördraget om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller på avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer* kan avvisas endast av skäl som grundar sig på allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan.

40 §

Utvisningsgrunder

En utlänning som har på avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet grundad vistelserätt får utvisas endast av skäl som sammanhänger med allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan.

En utlänning som har på avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller på avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer grundad vistelserätt* får utvisas endast av skäl som sammanhänger med allmän ordning och säkerhet samt folkhälsan.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

3.

Lag**om ändring av 15 kap. 2 § rättegångsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i rättegångsbalken 15 kap. 2 § 2 mom., sådan den lyder i lag 30/1993, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

Om rättegångsombud

2 §

Vad som i denna eller någon annan lag stadgas om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller -biträde tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Vad som i denna eller någon annan lag *bestäms* om en advokats rätt att vara rättegångsombud eller *rättegångsbiträde* tillämpas även på den som har rätt att bedriva advokatverksamhet i *en stat* inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet *eller i någon annan stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet för advokater.*

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

6.**Lag****om ändring av 4 § revisionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/1994) 4 § 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

*Av Centralhandelskammaren godkänd
Revisor*

Utan hinder av 1 mom. 3—6 punkten kan som revisor godkännas en person som är medborgare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har yrkesbehörighet för revisorsverksamhet i något land inom samarbetsområdet. Innan sökanden godkänns skall han avlägga en del av yrkesexamen för revisorer, enligt vad Centralhandelskammarens revisionsnämnd bestämmer samt avge i 1 mom. 6 punkten nämnd försäkran inför rätten.

Utan hinder av 1 mom. 3—6 punkten kan som revisor godkännas en person som är medborgare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har yrkesbehörighet för revisorsverksamhet i något land inom samarbetsområdet. Innan sökanden godkänns skall han avlägga en del av yrkesexamen för revisorer, enligt vad Centralhandelskammarens revisionsnämnd bestämmer samt avge i 1 mom. 6 punkten nämnd försäkran inför *domstol*. *Vad som föreskrivs i detta moment tillämpas också på den som har yrkesbehörighet för revisorsverksamhet i en stat med vilken Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet.*

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

7.

Lag**om ändring av 1 § lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 1 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Vad som i denna lag stadgas om finska medborgare tillämpas på en medborgare i ett land som är avtalsslutande part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om han på basis av avtalet är berättigad till studiestöd.

Vad som i denna lag *bestäms* om finska medborgare tillämpas *också på den som med stöd av Europeiska gemenskapens regelverk eller ett avtal som Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart har rätt till studiestöd enligt denna lag.*

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

AVTAL

**MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPEN OCH DESS MEDLEMSSTATER,
Å ENA SIDAN, OCH SCHWEIZISKA EDSFÖRBUNDET, Å ANDRA SIDAN
OM FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER**

Schweiziska edsförbundet (nedan kallat Schweiz), å ena sidan,

och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN,

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

FRANSKA REPUBLIKEN,

IRLAND,

ITALIENSKA REPUBLIKEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

å andra sidan,

nedan kallade "de avtalsslutande parterna",

som är övertygade om att den fria rörligheten för personer på den andra partens territorium är av stor vikt för att deras förbindelser skall kunna utvecklas harmoniskt, och

som är beslutna att sinsemellan förverkliga fri rörlighet för personer på grundval av de bestämmelser som är tillämpliga i Europeiska gemenskapen,

har beslutat att ingå följande avtal.

I. GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER

Artikel 1

Mål

Målet för detta avtal är att, till förmån för medborgarna i Europeiska gemenskapens medlemsstater och Schweiz,

a) ge rätt till inresa, vistelse, upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet som arbetstagare och etablering som egenföretagare samt rätt att stanna kvar på de avtalsslutande parternas territorier,

b) underlätta tillhandahållandet av tjänster på de avtalsslutande parternas territorier och särskilt liberalisera kortvarigt tillhandahållande av tjänster,

c) ge personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet i värdlandet rätt till inresa och vistelse på de avtalsslutande parternas territorium, och

d) ge samma levnads-, anställnings- och arbetsvillkor som de egna medborgarna har rätt till.

Artikel 2

Icke-diskriminering

Medborgare i en avtalsslutande part vilka lagligen vistas på en annan avtalsslutande parts territorium får, vid tillämpningen av och i enlighet med bestämmelserna i bilagorna I, II och III till detta avtal, inte diskrimineras på grundval av nationalitet.

Artikel 3

Rätt till inresa

Medborgare i en avtalsslutande part skall garanteras rätt till inresa på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med bestämmelserna i bilaga I.

Artikel 4

Rätt till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet

Rätten till vistelse och upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet skall garanteras med förbehåll för bestämmelserna i artikel 10 och i enlighet med bestämmelserna i bilaga I.

Artikel 5

Personer som tillhandahåller tjänster

1. Utan att det påverkar tillämpningen av andra särskilda avtal mellan de avtalsslutande parterna om tillhandahållande av tjänster (inbegripet avtalet om vissa aspekter rörande offentlig upphandling till de delar det gäller tjänster) skall den som tillhandahåller tjänster, inbegripet företag i enlighet med bestämmelserna i bilaga I, ha rätt att på den andra avtalsslutande partens territorium tillhandahålla tjänster för en tid som inte överstiger 90 arbetsdagar per kalenderår.

2. Den som tillhandahåller tjänster skall ha rätt till inresa och vistelse på den andra avtalsslutande partens territorium

a) om han har rätt att tillhandahålla tjänster enligt punkt 1 eller enligt bestämmelserna i ett sådant avtal som avses i punkt 1, eller

b) när villkoren under a inte är uppfyllda, om han av den berörda avtalsslutande partens behöriga myndigheter har beviljats tillstånd att tillhandahålla en tjänst.

3. Fysiska personer som är medborgare i någon av Europeiska gemenskapens medlemsstater eller i Schweiz och som beger sig till en avtalsslutande parts territorium endast i egenskap av mottagare av tjänster skall ha rätt till inresa och vistelse.

4. De rättigheter som anges i denna artikel skall garanteras i enlighet med bestämmelserna i bilagorna I, II och III. De kvantitativa begränsningarna i artikel 10 är inte tillämpliga på de personer som avses i denna artikel.

Artikel 6

Rätt till vistelse för personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet

Personer som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet skall garanteras rätt till vistelse på en avtalsslutande parts territorium i enlighet med bestämmelserna om icke yrkesverksamma personer i bilaga I.

Artikel 7

Andra rättigheter

De avtalsslutande parterna skall i enlighet med bilaga I fastställa särskilt följande rättigheter som har anknytning till den fria rörligheten för personer:

a) Rätt till likabehandling i förhållande till de avtalsslutande parternas egna medborgare vad beträffar upptagande och utövande av ekonomisk förvärvsverksamhet samt i fråga om levnads- anställnings- och arbetsvillkor.

b) Rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet, varigenom medborgarna i de avtalsslutande parterna får röra sig fritt på värdlandets territorium och utöva det yrke de önskar.

c) Rätt att stanna kvar på en avtalsslutande parts territorium efter det att en ekonomisk förvärvsverksamhet avslutats.

d) Rätt till vistelse för familjemedlemmar, oavsett deras nationalitet.

e) Rätt för familjemedlemmar, oavsett nationalitet, att utöva ekonomisk förvärvsverksamhet.

f) Rätt att förvärva fast egendom, i den mån denna rätt hänger samman med utövandet av de rättigheter som beviljas genom detta avtal.

g) Under övergångsperioden, rätt att efter det att en ekonomisk förvärvsverksamhet eller vistelse på en avtalsslutande parts territorium upphört återvända dit för att där utöva ekonomisk förvärvsverksamhet samt rätt att

omvandla ett tillfälligt uppehållstillstånd till ett permanent sådant.

Artikel 8

Samordning av systemen för social trygghet

De avtalsslutande parterna skall, i enlighet med bilaga II, fastställa bestämmelser för samordning av systemen för social trygghet, för att säkerställa särskilt

a) likabehandling,

b) fastställande av tillämplig lagstiftning,

c) sammanläggning av samtliga perioder som i de olika nationella lagstiftningarna beaktas för förvärv och bibehållande av rätten till förmåner samt för beräkning av dessa förmånens storlek,

d) utbetalning av förmåner till personer som är bosatta på de avtalsslutande parternas territorium, och

e) ömsesidigt administrativt bistånd och samarbete mellan myndigheter och institutioner.

Artikel 9

Utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis

För att underlätta för medborgare i Europeiska gemenskapens medlemsstater och i Schweiz att uppta och utöva förvärvsverksamhet som arbetstagare eller egenföretagare samt att tillhandahålla tjänster skall de avtalsslutande parterna vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med bilaga III i fråga om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis samt samordning av de avtalsslutande parternas lagar och andra författningar om upptagande och utövande av förvärvsverksamhet som arbetstagare och egenföretagare samt om tillhandahållande av tjänster.

II. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 10

Övergångsbestämmelser samt avtalets framtida utveckling

1. Schweiz får under de första fem åren efter avtalets ikraftträdande vidmakthålla kvantitativa begränsningar avseende upptagande av ekonomisk förvärvsverksamhet i följande två fall: vid vistelse i mer än fyra månader men mindre än ett år, samt vid vistelse i ett år eller mer. Inga begränsningar skall gälla för vistelse under kortare tid än fyra månader.

Vid ingången av det sjätte året skall alla kvantitativa begränsningar för medborgare från Europeiska gemenskapens medlemsstater upphöra att gälla.

2. De avtalsslutande parterna får under högst två år vidmakthålla kontrollen av företrädesrätten för de arbetare som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden samt av löne- och arbetsvillkoren för medborgare från den andra avtalsslutande parten, inbegripet i artikel 5 avsedda personer som tillhandahåller tjänster. Före utgången av det första året skall den gemensamma kommittén undersöka om det är nödvändigt att vidmakthålla dessa begränsningar. Kommittén kan förkorta den tvååriga maximiperioden. De som tillhandahåller tjänster som liberaliserats genom ett särskilt avtal mellan de avtalsslutande parterna rörande tillhandahållande av tjänster (inbegripet avtalet om vissa aspekter rörande offentlig upphandling till de delar det gäller tjänster) är inte underkastade kontrollen av företrädesrätten för arbetare som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden.

3. Från och med detta avtals ikraftträdande och fram till och med utgången av det femte året skall Schweiz inom sina allmänna kvoter förbehålla arbetstagare och egenföretagare från Europeiska gemenskapen nya uppehållstillstånd enligt följande: varje år minst 15 000 uppehållstillstånd med en giltighetstid på ett år eller mer och minst 115 500 uppehållstillstånd med en giltighetstid på mer än

fyra månader men ett år eller mindre än ett år.

4. Utan hinder av punkt 3 skall följande gälla mellan de avtalsslutande parterna: Om, under tiden från och med det sjätte till och med det tolfte året efter avtalets ikraftträdande, antalet nya uppehållstillstånd inom en av de i punkt 1 avsedda kategorierna som under ett visst år utfärdas till arbetstagare och egenföretagare från Europeiska gemenskapen överstiger genomsnittet för de tre föregående åren med mer än 10 %, får Schweiz året därefter ensidigt begränsa antalet nya uppehållstillstånd inom denna kategori för arbetstagare och egenföretagare från Europeiska gemenskapen till det genomsnittliga antalet för de tre föregående åren plus 5 %. Året därpå får antalet begränsas till samma nivå.

Trots vad som sägs i föregående stycke får antalet nya uppehållstillstånd som utfärdas till arbetstagare och egenföretagare från Europeiska gemenskapen inte begränsas till färre än 15 000 per år vad gäller uppehållstillstånd med en giltighetstid på ett år eller mer eller färre än 115 500 per år vad gäller uppehållstillstånd med en giltighetstid på ett år eller mer än fyra månader men mindre än ett år.

5. Övergångsbestämmelserna i punkterna 1-4, särskilt bestämmelserna i punkt 2 om företräde för arbetare som är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden och om kontroll av löne- och arbetsvillkor, skall inte vara tillämpliga på arbetstagare eller egenföretagare som vid detta avtals ikraftträdande har tillstånd att utöva ekonomisk förvärvsverksamhet på de avtalsslutande parternas territorium. De sistnämnda personerna skall bland annat ha rätt till geografisk och yrkesmässig rörlighet. De som har uppehållstillstånd för kortare tid än ett år skall ha rätt att förnya sitt uppehållstillstånd utan hinder av de kvantitativa begränsningarna. De som har uppehållstillstånd för ett år eller längre än ett år skall automatiskt ha rätt att förlänga sitt uppehållstillstånd; dessa arbetstagare och egenföretagare skall följaktligen från och med avtalets ikraftträdande ha de rättigheter i anslutning till fri rörlighet för personer som fastställs i

de grundläggande bestämmelserna i detta avtal, särskilt artikel 7.

6. Schweiz skall regelbundet och utan dröjsmål lämna relevant statistik och information till den gemensamma kommittén, inbegripet statistik och information om åtgärder för genomförande av artikel 2. Var och en av de avtalsslutande parterna kan begära att den gemensamma kommittén företar en översyn av läget.

7. Ingen kvantitativ begränsning skall vara tillämplig på gränsarbetare.

8. Övergångsbestämmelser rörande social trygghet och överföring av intjänade rättigheter till arbetslöshetsförsäkring fastställs i tilläggsprotokollet till bilaga II.

Artikel 11

Behandling av överklaganden

1. De personer som avses i detta avtal skall ha rätt att överklaga hos behöriga myndigheter i ärenden som gäller tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal.

2. Överklaganden skall behandlas inom rimlig tid.

3. När beslut med anledning av överklagandet fattats, eller om inget beslut fattats inom en rimlig tidsfrist, skall de personer som avses i detta avtal ha möjlighet att överklaga vidare hos behörig nationell rättsinstans.

Artikel 12

Förmånligare bestämmelser

Detta avtal skall inte påverka eventuella förmånligare nationella bestämmelser för medborgarna i de avtalsslutande parterna eller deras familjemedlemmar.

Artikel 13

Stoppklausul

De avtalsslutande parterna förbinder sig att

avstå från att anta nya restriktiva bestämmelser gentemot medborgare från den andra avtalsslutande parten på de områden som omfattas av detta avtal.

Artikel 14

Gemensam kommitté

1. En gemensam kommitté, bestående av företrädare för de avtalsslutande parterna, inrättas härmed; den skall ansvara för avtalets förvaltning och korrekta tillämpning. Kommittén skall i detta syfte utfärda rekommendationer. Den skall fatta beslut i de fall som anges i avtalet. Den gemensamma kommitténs beslut skall fattas genom ömsesidig överenskommelse.

2. Vid allvarliga svårigheter av ekonomisk eller social art skall den gemensamma kommittén på en avtalsslutande parts begäran sammanträda för att undersöka lämpliga åtgärder för att komma till rätta med situationen. Den gemensamma kommittén kan inom 60 dagar från dagen då begäran om sammanträde ingavs fatta beslut om de åtgärder som skall vidtas. Denna tid kan förlängas av den gemensamma kommittén. Åtgärderna skall, vad avser såväl varaktighet som tillämpningsområde, begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att komma till rätta med situationen. De åtgärder skall väljas som minst stör tillämpningen av detta avtal.

3. För att säkerställa att avtalet genomförs på rätt sätt skall de avtalsslutande parterna regelbundet utbyta information och, på begäran av en av de avtalsslutande parterna, samråda inom den gemensamma kommittén.

4. Den gemensamma kommittén skall sammanträda vid behov och minst en gång om året. Var och en av de avtalsslutande parterna kan begära att kommittén sammankallas. Den gemensamma kommittén skall sammanträda inom femton dagar efter det att en sådan begäran som avses i punkt 2 har ingivits.

5. Den gemensamma kommittén skall fastställa sin arbetsordning, vilken bl.a. skall in-

nehålla bestämmelser om sammankallande av kommittén, utnämning av ordförande och fastställande av dennes befogenheter.

6. Den gemensamma kommittén kan besluta att inrätta arbets- eller expertgrupper som skall biträda kommittén när den fullgör sina uppgifter.

Artikel 15

Bilagor och protokoll

Bilagorna och protokollen till detta avtal utgör en integrerande del av avtalet. Slutakten innehåller förklaringarna.

Artikel 16

Hänvisning till gemenskapsrätten

1. De avtalsslutande parterna skall för att uppnå målen för detta avtal vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att rättigheter och förpliktelser motsvarande de som föreskrivs i de av Europeiska gemenskapens rättsakter som det hänvisas till tillämpas i förbindelserna dem emellan.

2. I den mån tillämpningen av detta avtal omfattar gemenskapsrättsliga begrepp skall hänsyn tas till Europeiska gemenskapernas domstols gällande rättspraxis före tidpunkten för avtalets undertecknande. Schweiz skall underrättas om praxis som uppstått efter denna tidpunkt. Den gemensamma kommittén kan, i syfte att underlätta avtalets tillämpning, på en avtalsslutande parts begäran fastställa konsekvenserna av denna praxis.

Artikel 17

Rättsutveckling

1. Om en av de avtalsslutande parterna inleder ett förfarande för antagande av ett förslag till ändring av den inhemska lagstiftningen eller om det, på ett område som omfattas av detta avtal, sker en förändring i praxis i instanser mot vilkas beslut det inte finns något rättsmedel enligt inhemsk rätt, skall den berörda avtalsslutande parten ge-

nom den gemensamma kommittén underrätta den andra parten.

2. Den gemensamma kommittén skall diskutera hur en sådan förändring skulle påverka tillämpningen av avtalet.

Artikel 18

Översyn

Om en av de avtalsslutande parterna önskar en översyn av detta avtal skall den lägga fram ett förslag om detta för den gemensamma kommittén. Ändringar av avtalet träder i kraft efter det att de respektive interna förfarandena har fullgjorts, utom vad gäller ändringar av bilagorna II och III, vilka beslutas av den gemensamma kommittén och kan träda i kraft så snart beslutet fattats.

Artikel 19

Tvistlösning

1. De avtalsslutande parterna kan hänskjuta alla tvister om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal till den gemensamma kommittén.

2. Den gemensamma kommittén kan avgöra tvisten. Alla uppgifter som kan underlätta en grundlig undersökning av situationen med sikte på en godtagbar lösning skall lämnas till den gemensamma kommittén. Den gemensamma kommittén skall i detta syfte undersöka alla möjligheter för att avtalet även fortsättningsvis skall kunna fungera väl.

Artikel 20

Förhållande till befintliga bilaterala avtal rörande social trygghet

Om inte annat följer av bilaga II skall befintliga bilaterala avtal mellan Schweiz och Europeiska gemenskapens medlemsstater rörande social trygghet upphöra att tillämpas vid detta avtals ikraftträdande, i den mån de rör samma frågor som detta avtal.

Artikel 21

Förhållande till befintliga bilaterala dubbelbeskattningsavtal

1. Bestämmelserna i bilaterala dubbelbeskattningsavtal mellan Schweiz och Europeiska gemenskapens medlemsstater skall inte påverkas av bestämmelserna i detta avtal. Särskilt skall bestämmelserna i detta avtal inte påverka definitionen av begreppet gränsarbetare i avtalen om dubbelbeskattningsavtal.

2. Ingen bestämmelse i detta avtal skall tolkas på sådant sätt att den hindrar de avtalslutande parterna från att vid tillämpningen av sina respektive skatterättsliga regler göra en åtskillnad mellan skattskyldiga som inte befinner sig i en jämförbar situation, särskilt vad gäller bosättningsort.

3. Ingen bestämmelse i detta avtal skall hindra de avtalslutande parterna från att anta eller tillämpa en åtgärd som är avsedd att säkerställa påförande, betalning och effektiv uppbörd av skatt eller att motverka skatteflykt enligt bestämmelserna i den ena avtalslutande partens inhemska skattelagstiftning, enligt avtal mellan Schweiz, å ena sidan, och en eller flera av Europeiska gemenskapens medlemsstater, å andra sidan, syftande till att undvika dubbelbeskattningsavtal eller enligt andra överenskommelser i skattefrågor.

Artikel 22

Förhållande till bilaterala avtal rörande andra frågor än social trygghet eller dubbelbeskattningsavtal

1. Utan hinder av artiklarna 20 och 21 skall detta avtal inte påverka avtal mellan Schweiz, å ena sidan, och en eller flera av Europeiska gemenskapens medlemsstater, å andra sidan, rörande enskilda, ekonomiska aktörer, gränsöverskridande samarbete eller lokal gränstrafik, i den mån de är förenliga med detta avtal.

2. Om de ovannämnda avtalen inte är förenliga med detta avtal skall detta avtal gälla.

Artikel 23

Förvärvade rättigheter

Om avtalet sägs upp eller inte förlängs skall de rättigheter som förvärvats av enskilda personer inte påverkas. De avtalslutande parterna skall genom ömsesidig överenskommelse avgöra hur de rättigheter som är under förvärvande skall behandlas.

Artikel 24

Tillämpning i territoriellt hänseende

Detta avtal skall tillämpas på, å ena sidan, de territorier där Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är tillämpligt och i enlighet med de villkor som fastställs i fördraget och, å andra sidan, Schweiz' territorium.

Artikel 25

Ikraftträdande och varaktighet

Detta avtal skall ratificeras eller godkännas av de avtalslutande parterna enligt deras egna förfaranden. Det träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter dagen för den sista anmälan om deponering av ratificerings- eller godkännandeinstrumenten för följande sju avtal:

- Avtal om fri rörlighet för personer
- Avtal om luftfart
- Avtal om gods- och persontransporter på väg och järnväg
- Avtal om handel med jordbruksprodukter
- Avtal om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överenskommelse
- Avtal om vissa aspekter rörande offentlig upphandling
- Avtal om vetenskapligt och tekniskt samarbete

2. Detta avtal är ingått för en inledande period på sju år. Avtalet skall förlängas på obestämd tid, om inte Europeiska gemenskapen eller Schweiz före utgången av den inledande sjuårsperioden till den andra avtalslutande

parten anmäler att avtalet inte skall förlängas. Om en sådan anmälan görs skall punkt 4 tillämpas.

3. Europeiska gemenskapen eller Schweiz får säga upp avtalet genom att anmäla sitt beslut till den andra avtalsslutande parten. Om en sådan anmälan görs skall punkt 4 tillämpas.

4. De sju avtal som nämns i punkt 1 skall upphöra att gälla sex månader efter motta-

gandet av en sådan anmälan om att avtalet inte skall förlängas som avses i punkt 2 eller en sådan anmälan om uppsägning som avses i punkt 3.

Utfärdat i Luxemburg den tjugoförsta juni nittonhundranittionio i två exemplar på det danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språket, vilka samtliga texter är lika giltiga.

BILAGA I

FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER

I. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Inresa och utresa

1. De avtalsslutande parterna skall tillåta medborgare från de övriga avtalsslutande parterna och deras familjemedlemmar enligt artikel 3 i denna bilaga samt sådana utstationerade arbetstagare som avses i artikel 17 i denna bilaga att resa in på deras territorium mot uppvisande av enbart giltigt identitetskort eller pass.

Inresevisum eller motsvarande får inte krävas, utom för familjemedlemmar och utstationerade arbetstagare som avses i artikel 17 i denna bilaga vilka inte är medborgare i en avtalsslutande part. Den berörda avtalsslutande parten skall i största möjliga mån underlätta för dessa personer att få de visum de behöver.

2. De avtalsslutande parterna skall bevilja medborgare i de avtalsslutande parterna och deras familjemedlemmar enligt artikel 3 i denna bilaga och utstationerade arbetstagare som avses i artikel 17 i denna bilaga rätt att lämna deras territorium mot uppvisande av giltigt identitetskort eller pass.

De avtalsslutande parterna får inte av medborgare i de övriga avtalsslutande parterna kräva utresevisum eller ställa något motsvarande krav.

För dessa personer skall de avtalsslutande parterna i enlighet med sina respektive lagar utfärda eller förnya identitetskort eller pass i vilka innehavarens nationalitet särskilt skall anges.

Passet skall vara giltigt åtminstone för alla avtalsslutande parter och för de länder som innehavaren måste passera vid resa mellan

dessa. När ett pass är det enda dokument som gäller vid utresa ur landet, skall dess giltighetstid vara minst fem år.

Artikel 2

Vistelse och ekonomisk förvärvsverksamhet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om en övergångsperiod i artikel 10 i detta avtal och i kapitel VII i denna bilaga skall medborgare från en avtalsslutande part ha rätt att vistas och utöva ekonomisk förvärvsverksamhet på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med bestämmelserna i kapitlen II—IV. Som bevis för denna rätt skall ett uppehållstillstånd eller ett särskilt tillstånd för gränsarbetare utfärdas.

De avtalsslutande parternas medborgare skall även ha rätt att resa till en annan avtalsslutande part, eller att stanna kvar där efter det att en anställning som varat kortare tid än ett år har upphört, för att söka arbete och vistas där under en skälig tid, på upp till sex månader, som är tillräcklig för att de skall kunna få kännedom om de lediga platser som motsvarar deras yrkesmässiga kvalifikationer och vid behov vidta nödvändiga åtgärder för att kunna ta anställning. Arbetssökande skall ha rätt att på den berörda avtalsslutande partens territorium få samma bistånd som detta lands arbetsförmedlingar ger de egna medborgarna. De får uteslutas från det sociala stödssystemet under denna vistelse.

2. Medborgare i de avtalsslutande parterna som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet i värdlandet och som inte har rätt till vistelse enligt andra bestämmelser i detta avtal skall ha rätt till vistelse under förutsättning att de uppfyller de villkor som anges i kapitel V. Som bevis för denna rätt skall ett uppehållstillstånd utfärdas.

3. Uppehållstillstånd eller särskilt tillstånd

för medborgare från de avtalsslutande parterna skall utfärdas och förnyas kostnadsfritt eller mot erläggande av ett belopp som inte överstiger de avgifter och skatter som tas ut vid utfärdande av identitetskort till de egna medborgarna. De avtalsslutande parterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att i möjligaste mån förenkla formaliteterna och förfarandena för erhållande av dessa dokument.

4. En avtalsslutande part kan kräva att medborgare från de övriga avtalsslutande parterna anmäler att de uppehåller sig på dess territorium.

Artikel 3

Familjemedlemmar

1. Familjemedlemmar till en medborgare från en avtalsslutande part som har rätt till vistelse skall ha rätt att bosätta sig tillsammans med denne. En arbetstagare skall för sin familj förfoga över en bostad som anses motsvara normal standard för inhemska arbetstagare i den region där han arbetar; denna bestämmelse får inte medföra diskriminering mellan inhemska arbetstagare och arbetstagare från den andra avtalsslutande parten.

2. Följande personer skall, oavsett nationalitet, anses som familjemedlemmar:

a. Arbetstagarens make och deras avkomlingar som är under 21 år eller för vilka de är underhållsskyldiga.

b. Släktingar, även makens, i uppstigande led för vilka arbetstagaren är underhållsskyldig.

c. Vad beträffar studerande, maken och deras barn för vilka de är underhållsskyldiga.

De avtalsslutande parterna skall underlätta mottagandet av alla familjemedlemmar som inte anges under a, b eller c i denna punkt, om en medborgare från en avtalsslutande part har underhållsskyldighet gentemot dem, eller om de i det land som medborgaren kommer ifrån ingår i dennes hushåll.

3. För att utfärda uppehållstillstånd för familjemedlemmar till en medborgare i en av-

talsslutande part får de avtalsslutande parterna endast kräva att följande handlingar uppvisas:

- a. Den handling med stöd av vilken de reste in i territoriet.
- b. En handling, utfärdad av behörig myndighet i ursprungslandet eller det land de kom ifrån, som intygar släktskapen.
- c. I fråga om personer för vilka underhållsskyldighet föreligger, en handling, utfärdad av behörig myndighet i ursprungslandet eller det land de kom ifrån, som intygar att den person som avses i punkt 1 har underhållsskyldighet gentemot dem, eller att de ingår i dennes hushåll i landet i fråga.

4. Ett uppehållstillstånd som utfärdas för en familjemedlem skall ha samma giltighet som det tillstånd som utfärdats för den person vars familj han tillhör.

5. Make till en person med rätt till vistelse och de barn vilka är under 21 år eller för vilka underhållsskyldighet föreligger skall, oavsett nationalitet, ha rätt att uppta ekonomisk förvärvsverksamhet.

6. Barn till en medborgare i en avtalsslutande part skall, oavsett om denne utövar eller har utövat ekonomisk förvärvsverksamhet på den andra avtalsslutande partens territorium eller inte, beviljas tillträde till värdlandets allmänna utbildning, lärlingsutbildning och yrkesutbildning på samma villkor som medborgarna i värdlandet, om dessa barn är bosatta på värdlandets territorium.

De avtalsslutande parterna skall främja alla initiativ som gör det möjligt för dessa barn att delta i utbildningen under bästa möjliga förhållanden.

Artikel 4

Rätt att stanna kvar

1. Medborgare i en avtalsslutande part och deras familjemedlemmar skall ha rätt att stanna kvar på en annan avtalsslutande parts

territorium efter att ha avslutat sin ekonomiska förvärvsverksamhet.

2. I enlighet med artikel 16 i detta avtal hänvisas till förordning (EEG) nr 1251/70 (EGT L 142, 1970, s. 24)¹ och direktiv 75/34/EEG (EGT L 14, 1975, s. 10)¹.

Artikel 5

Allmän ordning

1. De rättigheter som beviljas genom bestämmelserna i detta avtal får begränsas endast genom åtgärder som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och allmän hälsa

2. I enlighet med artikel 16 i detta avtal hänvisas till direktiven 64/221/EEG (EGT 56, 1964, s. 850)¹, 72/194/EEG (EGT L 121, 1972, s. 32)² och 75/35/EEG (EGT L 14, 1975, s. 10)².

II. ARBETSTAGARE

Artikel 6

Bestämmelser om vistelse

1. En arbetstagare som är medborgare i en avtalsslutande part (nedan kallad "arbetstagare") och som har anställning i minst ett år hos en arbetsgivare i värdlandet skall få uppehållstillstånd för minst fem år räknat från dagen för tillståndets utfärdande. Tillståndet skall automatiskt förlängas med minst fem år. När uppehållstillståndet första gången förnyas får giltighetstiden begränsas, dock inte till kortare tid än ett år, om innehavaren är ofrivilligt arbetslös sedan mer än tolv månader i följd.

2. En arbetstagare som har anställning i minst tre månader men mindre än ett år hos en arbetsgivare i värdlandet skall få uppehållstillstånd med samma giltighetstid som anställningsavtalet.

¹ I den lydelse som gäller vid avtalets undertecknande.

² I den lydelse som gäller vid avtalets undertecknande.

En arbetstagare som har anställning i mindre än tre månader skall inte behöva uppehållstillstånd.

3. För att utfärda uppehållstillstånd får de avtalsslutande parterna endast kräva att arbetstagaren visar upp följande handlingar:

a) Den handling med stöd av vilken han reste in på territoriet.

b) En bekräftelse på anställning från arbetsgivaren eller ett anställningsintyg.

4. Uppehållstillståndet skall gälla hela det utfärdande landets territorium.

5. Avbrott i vistelsen som understiger sex månader i följd eller frånvaro på grund av militärtjänst skall inte påverka uppehållstillståndets giltighet.

6. Ett giltigt uppehållstillstånd får inte återkallas enbart på grund av att arbetstagaren inte längre arbetar, vare sig orsaken är att han är tillfälligt oförmögen att arbeta på grund av sjukdom eller olycksfall eller att han är ofrivilligt arbetslös och detta vederbörligen konstaterats av det behöriga arbetsförmedlingskontoret.

7. En person som ansöker om uppehållstillstånd får inte hindras från att omedelbart påbörja en anställning enligt ett ingånget avtal på grund av att formaliteterna för att få uppehållstillstånd inte är klara.

Artikel 7

Gränsarbetare

1. En gränsarbetare är en medborgare i en avtalsslutande part som är bosatt på en avtalsslutande parts territorium och arbetstagare på den andra avtalsslutande partens territorium och som återvänder till sin bostad i princip dagligen eller åtminstone en gång i veckan.

2. Gränsarbetare skall inte behöva uppehållstillstånd.

De behöriga myndigheterna i anställningslandet kan dock ge gränsarbetaren ett särskilt tillstånd för minst fem år eller för den tid anställningen varar om denna tid överstiger tre månader men understiger ett år. Tillståndet skall förlängas med minst fem år, förutsatt att gränsarbetaren kan bevisa att han utövar ekonomisk förvärvsverksamhet.

3. Det särskilda tillståndet skall gälla hela det utfärdande landets territorium.

Artikel 8

Yrkesmässig och geografisk rörlighet

1. Arbetstagare skall ha rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet på hela värdlandets territorium.

2. Den yrkesmässiga rörligheten skall omfatta byte av arbetsgivare, anställning och yrke samt övergång från anställning till egenföretagande. Den geografiska rörligheten skall omfatta byte av arbets- och vistelseort.

Artikel 9

Likabehandling

1. En arbetstagare som är medborgare i en avtalsslutande part får inte på den andra avtalsslutande partens territorium på grund av sin nationalitet behandlas annorlunda än inhemska arbetstagare i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, särskilt vad avser lön, uppsägning och, om han skulle bli arbetslös, återinsättande i arbete eller återanställning.

2. Arbetstagaren och dennes familjemedlemmar i den mening som avses i artikel 3 i denna bilaga skall åtnjuta samma skattemässiga och sociala förmåner som inhemska arbetstagare och deras familjemedlemmar.

3. Arbetstagaren skall även, på samma grunder och på samma villkor som inhemska arbetstagare, beviljas tillträde till utbildning i yrkesskolor och omskolningscenter.

4. En klausul i ett kollektivt eller individuellt avtal eller någon annan kollektiv bestämmelse rörande rätt att söka anställning, anställning, lön och andra villkor för arbete eller avskedande skall vara ogiltig i den omfattning som det i denna föreskrivs eller medges diskriminerande villkor för utländska arbetstagare som är medborgare i de avtalsslutande parterna.

5. En arbetstagare som är medborgare i en avtalsslutande part och som arbetar på den andra avtalsslutande partens territorium skall åtnjuta likabehandling vad avser medlemskap i fackföreningar och utövande av därmed sammanhängande rättigheter, inbegripet rätten att rösta och att inneha befattningar inom en fackförenings administration eller ledning. Han kan emellertid uteslutas från deltagande i ledningen för offentligrättsliga organ och från att inneha en offentlig tjänst. Dessutom skall arbetstagaren vara behörig att väljas till de organ som företräder arbetstagarna i företaget.

Dessa bestämmelser skall inte påverka lagar eller förordningar i värdlandet enligt vilka arbetstagare från den andra avtalsslutande parten beviljas mer omfattande rättigheter.

6. En arbetstagare som är medborgare i en avtalsslutande part och som arbetar på den andra avtalsslutande partens territorium skall, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 26 i denna bilaga, åtnjuta alla rättigheter och förmåner som beviljas inhemska arbetstagare i bostadsfrågor, inbegripet rätten att äga den bostad han behöver.

Arbetstagaren får, med samma rätt som landets egna medborgare, anteckna sig på eventuella listor för bostadssökande i den region där han är anställd, och han skall åtnjuta de förmåner och den förtur som är förknippade därmed.

Om arbetstagarens familj har stannat kvar i ursprungslandet skall den i detta hänseende anses vara bosatt i den region där arbetstagaren bor, förutsatt att ett motsvarande antagande gäller för inhemska arbetstagare.

Artikel 10

Anställning inom offentlig förvaltning

En medborgare från en avtalsslutande part som utövar förvärvsverksamhet som arbetstagare kan nekas rätt att inom den offentliga förvaltningen inneha en anställning som är förknippad med utövandet av offentlig myndighet och som rör skydd av statens eller andra offentliga organs allmänna intressen.

Artikel 11

Samarbete rörande arbetsförmedling

De avtalsslutande parterna skall samarbeta inom ramen för nätverket Eures (European Employment Services) vad gäller förmedling av arbetserbjudanden och platsansökningar, liksom vad gäller utbyte av information om läget på arbetsmarknaden och om levnads- och arbetsvillkoren.

III. EGENFÖRETAGARE

Artikel 12

Bestämmelser om vistelse

1. En medborgare i en avtalsslutande part som önskar etablera sig på en annan avtalsslutande parts territorium för att driva egen rörelse (nedan kallad "egenföretagare") skall få uppehållstillstånd för minst fem år räknat från tidpunkten för utfärdandet, förutsatt att han kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han etablerat sig eller önskar etablera sig i detta syfte.

2. Upphållstillståndet skall automatiskt förlängas med minst fem år, förutsatt att egenföretagaren kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han driver egen rörelse.

3. För att utfärda uppehållstillstånd får de avtalsslutande parterna endast kräva att egenföretagaren visar upp följande handlingar:

a) Den handling med stöd av vilken han reste in på territoriet.

b) Det bevis som avses i punkterna 1 och 2.

4. Upphållstillståndet skall gälla hela det utfärdande landets territorium.

5. Avbrott i vistelsen som understiger sex månader i följd eller frånvaro på grund av militärtjänst skall inte påverka uppehållstillståndets giltighet.

6. Ett giltigt uppehållstillstånd får inte återkallas enbart på grund av att den person som avses i punkt 1 inte längre utövar förvärvsverksamhet därför att han på grund av sjukdom eller olycksfall är tillfälligt oförmögen att arbeta.

Artikel 13

Gränsarbetare med egen rörelse

1. En gränsarbetare med egen rörelse är en medborgare i en avtalsslutande part som är bosatt på en avtalsslutande parts territorium och driver egen rörelse på den andra avtalsslutande partens territorium, och som i princip återvänder till sin bostad dagligen eller åtminstone en gång i veckan.

2. Gränsarbetare med egen rörelse skall inte behöva uppehållstillstånd.

De behöriga myndigheterna i det berörda landet kan dock bevilja en gränsarbetare med egen rörelse ett särskilt tillstånd för minst fem år, förutsatt att han kan bevisa för behöriga nationella myndigheter att han driver eller önskar driva egen rörelse. Det särskilda tillståndet skall automatiskt förlängas med minst fem år, förutsatt att gränsarbetaren kan bevisa att han driver egen rörelse.

3. Det särskilda tillståndet skall gälla hela det utfärdande landets territorium.

Artikel 14

Yrkesmässig och geografisk rörlighet

1. Egenföretagare skall ha rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet på hela värdlandets territorium.

2. Den yrkesmässiga rörligheten skall omfatta byte av yrke samt övergång från egenföretagande till anställning. Den geografiska rörligheten skall omfatta byte av arbets- och vistelseort.

Artikel 15

Likabehandling

1. Vad beträffar upptagande och utövande av förvärvsverksamhet som egenföretagare i värdlandet skall egenföretagaren komma i åtnjutande av en behandling som är minst lika förmånlig som den som beviljas landets egna medborgare.

2. Bestämmelserna i artikel 9 i denna bilaga skall också i tillämpliga delar gälla egenföretagare som avses i detta kapitel.

Artikel 16

Utövande av offentlig myndighet

En egenföretagare kan nekas rätt att utöva en verksamhet som, även tillfälligt, innebär utövande av offentlig myndighet.

IV. TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER

Artikel 17

Personer som tillhandahåller tjänster

Vad gäller tillhandahållande av tjänster enligt artikel 5 i detta avtal skall följande vara förbjudet:

a) Varje begränsning av ett gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster på en avtalslutande parts territorium som varar högst 90 arbetsdagar per år.

b) Varje begränsning av rätten till inresa och vistelse i de fall som avses i artikel 5.2 i detta avtal för

i) medborgare i Europeiska gemenskapens medlemsstater eller i

Schweiz vilka tillhandahåller tjänster och är etablerade på en avtalslutande parts territorium annat än det territorium där mottagaren av tjänsterna är etablerad,

ii) arbetstagare, oavsett nationalitet, hos någon som tillhandahåller tjänster, vilka är integrerade i den ordinarie arbetsmarknaden i en avtalslutande part och är utstationerade för att på en annan avtalslutande parts territorium tillhandahålla en tjänst; detta skall dock inte påverka tillämpningen av artikel 1.

Artikel 18

Bestämmelserna i artikel 17 i denna bilaga skall tillämpas på bolag som bildats i enlighet med lagstiftningen i en medlemsstat i Europeiska gemenskapen eller i enlighet med schweizisk rätt och vilka har sitt stadgeenliga säte, sin centrala förvaltning eller sin huvudverksamhet på en avtalslutande parts territorium.

Artikel 19

Den som tillhandahåller tjänster och har rätt eller har erhållit tillstånd därtill kan, för att tillhandahålla en tjänst, temporärt utöva sin verksamhet i det land där tjänsten tillhandahålls på samma villkor som i detta land gäller för dess egna medborgare i enlighet med bestämmelserna i denna bilaga samt i bilagorna II och III.

Artikel 20

1. De i artikel 17 b i denna bilaga avsedda personer som har rätt att tillhandahålla tjänster skall inte behöva uppehållstillstånd för vistelser som inte överstiger 90 dagar. De i artikel 1 avsedda handlingar med stöd av vilka dessa personer rest in på territoriet skall vara tillräckligt stöd för deras vistelse.

2. De i artikel 17 b i denna bilaga avsedda personer som har rätt att tillhandahålla en

tjänst under mer än 90 dagar eller som har erhållit tillstånd att tillhandahålla en tjänst skall, till styrkande av denna rätt, erhålla ett uppehållstillstånd som är giltigt lika länge som tillhandahållandet av tjänsten varar.

3. Rätten till vistelse omfattar hela territoriet i Schweiz eller i den berörda medlemsstaten i Europeiska gemenskapen.

4) För att utfärda uppehållstillstånd får de avtalslutande parterna endast kräva att de i artikel 17 b i denna bilaga avsedda personerna visar upp följande handlingar:

a) Den handling med stöd av vilken de rest in på territoriet.

b) Bevis för att de tillhandahåller eller önskar tillhandahålla tjänster.

Artikel 21

1. Ett sådant tillhandahållande av tjänst som avses i artikel 17 a i denna bilaga får, oavsett om det rör sig om ett oavbrutet tillhandahållande eller om tillhandahållande vid flera tillfällen, inte överstiga 90 arbetsdagar per kalenderår.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall inte påverka tjänstetillhandahållarens rättsliga förpliktelser vad gäller hans garantiskyldighet gentemot tjänstemottagaren och inte heller fall av force majeure.

Artikel 22

1. Från tillämpningen av artiklarna 17 och 19 i denna bilaga skall undantas sådan verksamhet som innebär delaktighet, även tillfälligt, i utövandet av offentlig myndighet i den berörda avtalslutande parten.

2. Bestämmelserna i artiklarna 17 och 19 i denna bilaga, liksom de åtgärder som vidtagits med stöd av dessa, skall inte påverka tillämpligheten av de lagar och andra författningar som gäller tillämpning av arbets- och anställningsvillkor på arbetstagare som utstationerats i samband med tillhandahållande av tjänster. I enlighet med artikel 16 i detta avtal

hänvisas till direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 (EGT L 18, 1997, s. 19)³ om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster.

3. Bestämmelserna i artikel 17 a och i artikel 19 i denna bilaga skall inte påverka tillämpligheten av de lagar och andra författningar som, vid ikraftträdandet av detta avtal, gäller i de avtalslutande parterna och som rör

- i) verksamheten vid förmedlingar för tillfälligt arbete eller för uthyrning av arbetskraft, eller
- ii) finansiella tjänster vilka får utövas på en avtalslutande parts territorium endast med på förhand givet tillstånd och vars tillhandahållare är föremål för övervakning av myndigheterna i den avtalslutande parten.

4. Bestämmelserna i artikel 17 a och artikel 19 i denna bilaga skall inte påverka tillämpligheten av de lagar och andra författningar som gäller i de avtalslutande parterna och som rör tillhandahållande av tjänster för kortare tid än 90 arbetsdagar och som berättigas av ett angeläget allmänt intresse.

Artikel 23

Personer som mottar tjänster

1. En sådan mottagare av tjänster som avses i artikel 5.3 i detta avtal skall inte behöva uppehållstillstånd för vistelse som inte överstiger tre månader. För längre vistelse skall den person som mottar tjänster erhålla ett uppehållstillstånd som gäller så länge som tjänsten tillhandahålls. Han kan uteslutas från det sociala stödsystemet under tiden för sin vistelse.

2. Uppehållstillståndet skall gälla hela det utfärdande landets territorium.

³ I den lydelse som gäller vid avtalets ikraftträdande.

V. PERSONER SOM INTE UTÖVAR EKONOMISK FÖRVÄRVSVERKSAM- HET

Artikel 24

Bestämmelser om vistelse

1. En medborgare i en avtalsslutande part som inte utövar ekonomisk förvärvsverksamhet i bosättningslandet och som inte har rätt till vistelse enligt några andra bestämmelser i detta avtal skall få uppehållstillstånd för minst fem år, förutsatt att han kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han och hans familjemedlemmar

- a) har tillräckliga tillgångar för att inte behöva utnyttja det sociala stödsystemet under vistelsen, och
- b) omfattas av en heltäckande sjukförsäkring⁴.

De avtalsslutande parterna får, då de anser detta nödvändigt, kräva omprövning av uppehållstillståndet vid utgången av de två första årens vistelse.

2. Tillgångarna skall anses vara tillräckliga om de överstiger den nivå under vilken landets egna medborgare, med hänsyn till deras och i tillämpliga fall deras familjemedlemmars personliga förhållanden, kan beviljas socialt bistånd. Om detta villkor inte kan tillämpas skall den sökandes tillgångar anses tillräckliga om de överstiger den lägsta folkpension som betalas ut av värdlandet.

3. Den som har haft en anställning på en avtalsslutande parts territorium i mindre än ett år får vistas där förutsatt att han uppfyller kraven i punkt 1 i denna artikel. Som sådana tillgångar som avses i punkt 1 a och punkt 2 i denna artikel skall anses arbetslöshetsersättning till vilken han är berättigad enligt nationell lag, i förekommande fall kompletterat med bestämmelserna i bilaga II.

⁴ I Schweiz skall sjukförsäkringen för personer som inte bosätter sig i landet även omfatta vårdåtgärder vid olycksfall och moderskap.

4. En studerande, som inte med stöd av någon annan bestämmelse i detta avtal har rätt att vistas på den andra avtalsslutande partens territorium, skall beviljas uppehållstillstånd för utbildningsperioden eller för ett år om utbildningen varar längre än ett år, om den studerande genom en förklaring eller, i enlighet med den studerandes eget val, på ett annat likvärdigt sätt försäkras för den behöriga nationella myndigheten att han förfogar över tillgångar som är tillräckliga för att han själv, hans maka och deras barn för vilka de är underhållsberättigade inte behöver utnyttja värdlandets sociala stödsystemet under vistelsen, samt under förutsättning att han är registrerad vid en godkänd utbildningsinstitution för att där huvudsakligen genomgå yrkesutbildning och att han omfattas av en heltäckande sjukförsäkring. Detta avtal omfattar varken tillträde till yrkesutbildning eller stöd till uppehållet för de studerande som avses i denna artikel.

5. Upphållstillståndet skall automatiskt förlängas med minst fem år, förutsatt att villkoren för uppehållstillstånd fortfarande är uppfyllda. Vad beträffar studerande skall uppehållstillståndet varje år förlängas med den återstående utbildningsperioden.

6. Avbrott i vistelsen som understiger sex månader i följd eller frånvaro på grund av militärtjänst skall inte påverka uppehållstillståndets giltighet.

7. Upphållstillståndet skall gälla hela det utfärdande landets territorium.

8. Rätten till vistelse skall kvarstå så länge som innehavarna av denna rätt uppfyller de villkor som anges i punkt 1.

VI. FÖRVÄRV AV FAST EGENDOM

Artikel 25

1. En medborgare i en avtalsslutande part som har uppehållstillstånd i värdlandet och där inrättar sin huvudsakliga bostad skall ha samma rättigheter som en medborgare i värd-

landet vad gäller förvärv av fast egendom. Han kan när som helst inrätta sin huvudsakliga bostad i värdlandet i enlighet med nationella regler och oberoende av anställningens längd. Avresa från värdlandet medför ingen skyldighet till avyttrande.

2. En medborgare i en avtalsslutande part som har uppehållstillstånd men inte inrättat sin huvudsakliga bostad i värdlandet har samma rättigheter som landets medborgare vad gäller förvärv av fast egendom som används vid utövandet av ekonomisk förvärvsverksamhet. Han kan också tillåtas förvärva en andra bostad eller en fritidsbostad. För denna kategori medborgare skall detta avtal inte påverka gällande regler om rena kapitalplaceringar och handel med obebyggda fastigheter och med bostäder.

3. En gränsarbetare skall ha samma rättigheter som landets medborgare vad gäller förvärv av fast egendom som används vid utövandet av ekonomisk förvärvsverksamhet samt av en andra bostad. Dessa rättigheter föranleder ingen skyldighet till avyttrande när han lämnar värdlandet. Han kan också tillåtas förvärva en fritidsbostad. För denna kategori medborgare skall detta avtal inte påverka gällande regler i värdlandet om renodlad kapitalplacering och handel med obebyggda fastigheter och med bostäder.

VII. ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER SAMT AVTALETS FRAMTIDA UT- VECKLING

Artikel 26

Allmänt

1. När de begränsningar som avses i artikel 10 i detta avtal tillämpas skall bestämmelserna i det här kapitlet komplettera respektive ersätta övriga bestämmelser i denna bilaga.

2. När de begränsningar som avses i artikel 10 i detta avtal tillämpas skall det för utövande av ekonomisk förvärvsverksamhet krävas att ett uppehållstillstånd och/eller arbetstillstånd utfärdas.

Artikel 27

Bestämmelser om arbetstagares vistelse

1. Upphållstillstånd för en arbetstagaren som har ett anställningsavtal med kortare varaktighet än ett år skall förlängas till en total varaktighet på mindre än tolv månader, under förutsättning att arbetstagaren kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han kan utöva ekonomisk förvärvsverksamhet. Ett nytt uppehållstillstånd skall utfärdas under förutsättning att arbetstagaren kan bevisa att han kan utöva ekonomisk förvärvsverksamhet och att de kvantitativa begränsningar som fastställs i artikel 10 i detta avtal inte uppnåtts. Arbetstagaren är inte skyldig att lämna landet mellan två anställningsavtal i enlighet med artikel 24 i denna bilaga.

2. Under den period som avses i artikel 10.2 i detta avtal kan en avtalsslutande part för utfärdande av ett första uppehållstillstånd kräva ett skriftligt avtal eller ett erbjudande om avtal.

3. a) Personer som tidigare haft tillfällig anställning på värdlandets territorium i minst 30 månader skall automatiskt ha rätt att ta anställning med obegränsad varaktighet.⁵

En eventuell inskränkning av antalet utlovade uppehållstillstånd kan inte anföras gentemot dessa personer.

b) Personer som tidigare haft säsongsanställning på värdlandets territorium i totalt minst 50 månader under de senaste 15 åren och som inte uppfyller villkoren för uppehållstillstånd enligt a i denna punkt skall automatiskt ha rätt att ta anställning med obegränsad varaktighet.

⁵ Dessa personer berörs varken ev företrade för inhemska arbetstagare eller kontroll av att arbets- och lönevillkoren inom branschen och på orten följs.

Artikel 28

Gränsarbetare

1. En gränsarbetare är en medborgare i en avtalsslutande part som är fast bosatt i gränsområdena i antingen Schweiz eller dess grannländer och är anställd i den andra avtalsslutande partens gränsområden, och som i princip återvänder till sin huvudsakliga bostad dagligen eller åtminstone en gång i veckan. Med gränsområden avses i detta avtal de områden som definieras i de avtal om rörlighet över gränserna som slutits mellan Schweiz och dess grannländer.

2. Det särskilda tillståndet skall gälla samtliga gränsområden i det utfärdande landet.

Artikel 29

Arbetstagares rätt att återvända

1. En arbetstagare som vid detta avtals ikraftträdande har haft uppehållstillstånd med minst ett års varaktighet och som har lämnat värdlandet skall ha rätt att få företräde inom kvoten för uppehållstillstånd inom sex år efter sin avresa, under förutsättning att han kan bevisa att han kan utöva ekonomisk förvärvsverksamhet.

2. En gränsarbetare skall ha rätt att få nytt särskilt tillstånd inom sex år efter det att den tidigare förvärvsverksamheten, som skall ha pågått i tre år utan avbrott, avslutats, med förbehåll för en kontroll av löne- och arbetsvillkoren om han är anställd under de två år som följer på ikraftträdandet av detta avtal och under förutsättning att han kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han kan utöva ekonomisk förvärvsverksamhet.

3. Ungdomar som lämnat en avtalsslutande parts territorium efter att ha vistats där i minst fem år före 21 års ålder skall ha rätt att inom fyra år återvända dit och utöva ekonomisk förvärvsverksamhet där.

Artikel 30

Geografisk och yrkesmässig rörlighet för arbetstagare

1. En arbetstagare som har uppehållstillstånd för minst ett år skall, under de tolv månader som följer på anställningens början, ha rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet. En övergång från anställning till egenföretagande är möjlig med beaktande av bestämmelserna i artikel 10 i detta avtal.

2. Särskilda tillstånd som utfärdas till gränsarbetare skall ge rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet inom gränsområdena i Schweiz eller dess grannländer.

Artikel 31

Bestämmelser om egenföretagares vistelse

En medborgare i en avtalsslutande part som önskar etablera sig på en annan avtalsslutande parts territorium för att driva egen rörelse (nedan kallad "egenföretagare") skall få uppehållstillstånd för sex månader. Han skall få uppehållstillstånd för minst fem år, förutsatt att han före utgången av sexmånadersperioden för de behöriga nationella myndigheterna kan bevisa att han driver egen rörelse. Denna sexmånadersperiod kan vid behov förlängas med högst två månader om han har en realistisk möjlighet att bevisa detta.

Artikel 32

Gränsarbetare med egen rörelse

1. En gränsarbetare med egen rörelse är en medborgare i en avtalsslutande part som är fast bosatt i gränsområdena antingen i Schweiz eller dess grannländer och driver egen rörelse i den andra avtalsslutande partens gränsområden, och som i princip återvänder till sin huvudsakliga bostad dagligen eller åtminstone en gång i veckan. Med gränsområden avses i detta avtal de områden som definieras i de avtal om rörlighet över gränserna som slutits mellan Schweiz och dess grannländer.

2. En medborgare i en avtalsslutande part som såsom gränsarbetare önskar driva egen rörelse i gränsområdena i Schweiz eller dess grannländer skall få särskilt tillstånd som utfärdas i förväg för sex månader. Han skall få särskilt tillstånd för minst fem år, förutsatt att han före utgången av sexmånadersperioden kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han driver egen rörelse. Denna sexmånadersperiod kan vid behov förlängas med högst två månader om han har en realistisk möjlighet att bevisa detta.

3. Det särskilda tillståndet skall gälla samtliga gränsområden i det utfärdande landet.

Artikel 33

Egenföretagares rätt att återvända

1. En egenföretagare som har haft uppehållstillstånd med minst fem års varaktighet och som har lämnat värdlandet skall ha rätt till ett nytt uppehållstillstånd inom sex år efter sin avresa, under förutsättning att han redan arbetat i värdlandet i tre år utan avbrott och att han kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han kan utöva ekonomisk förvärvsverksamhet.

2. En gränsarbetare med egen rörelse skall ha rätt till ett nytt särskilt tillstånd inom sex år efter det att den tidigare förvärvsverksamheten, som pågått i fyra år utan avbrott, avslutats, under förutsättning att han kan bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att han kan utöva ekonomisk förvärvsverksamhet.

3. Ungdomar som lämnat en avtalsslutande parts territorium efter att ha varit bosatta där i minst fem år före 21 års ålder skall ha rätt att inom fyra år återvända dit och utöva ekonomisk förvärvsverksamhet där.

Artikel 34

Geografisk och yrkesmässig rörlighet för egenföretagare

Särskilda tillstånd som utfärdas för gränsarbetare med egen rörelse skall medföra rätt till yrkesmässig och geografisk rörlighet inom gränsområdena i Schweiz eller dess grannländer. Upphållstillstånd (för gränsarbetare: särskilda tillstånd) som utfärdas i förväg för sex månader skall ge rätt endast till geografisk rörlighet.

BILAGA II

SAMORDNINGEN AV SOCIALFÖRSÄKRINGSSYSTEMEN

Artikel 1

1. De avtalsslutande parterna är överens om att på området samordning av socialförsäkringssystemen sinsemellan tillämpa de gemenskapsrättsakter som det hänvisas till, i den lydelse dessa har den dag då avtalet undertecknas och så som dessa har ändrats i avsnitt A i denna bilaga eller därmed likvärdiga regler.

2. När begreppet "medlemsstat(er)" förekommer i de rättsakter som det hänvisas till i avsnitt A i denna bilaga avses utöver de stater som omfattas av gemenskapsrättsakterna i fråga även Schweiz.

Artikel 2

1. Vid tillämpningen av denna bilaga skall de avtalsslutande parterna beakta de gemenskapsrättsakter som det hänvisas till och så

som de ändrats i avsnitt B i denna bilaga.

2. Vid tillämpningen av denna bilaga skall de avtalsslutande parterna notera de gemenskapsrättsakter som det hänvisas till i avsnitt C i denna bilaga.

Artikel 3

1. Det system som rör arbetslöshetsförsäringen för de arbetstagare inom gemenskapen som innehar ett schweiziskt uppehållstillstånd som gäller för mindre än ett år återfinns i ett protokoll till denna bilaga.

2. Protokollet utgör en integrerad del av denna bilaga.

AVSNITT A: RÄTTSAKTER TILL
VILKA DET HÄNVISAS

1. **371 R 14086**⁶ Rådets förordning

⁶ N.B. Regelverket som det tillämpas av gemenskapens medlemsstater vid undertecknandet av detta avtal: Principerna för sammanläggning av rättigheter till arbetslöshetsersättning och utbetalning av ersättningar i **det senaste anställningslandet oberoende av anställningens varaktighet.**

De personer som har en anställning som varar mindre än ett år i en medlemsstat kan vistas där efter det att anställningen har upphört för att söka arbete under rimlig tid, som kan vara sex månader och som gör det möjligt för dem att ta del av de platserbjudanden som motsvarar deras yrkeskvalifikationer och vid behov vidta åtgärder för att bli anställd. De kan även vistas där efter det att anställningen har upphört om de har, för egen del och för sina familjemedlemmars del, tillräckliga ekonomiska medel för att inte behöva ta kontakt med socialtjänsten under sin vistelse och en sjukförsäkring som täcker alla risker. Den arbetslöshetsersättning som de har rätt till enligt bestämmelserna i den nationella lagstiftningen, vid behov kompletterad med sammanläggningsreglerna, skall här anses som ekonomiska medel. Tillräckliga ekonomiska medel anses vara det belopp under vilket landets medborgare, med hänsyn till deras personliga situation och vid behov situationen för deras familjemedlemmar, kan erhålla socialbidrag. När detta villkor inte kan tillämpas, anses sökandes ekonomiska medel tillräckliga när de överstiger nivån för minimipension från den socialförsäkring som utbetalas av den mottagande staten.

Säsongsarbetare har rätt till arbetslöshetsersättning i det senaste anställningslandet oberoende av årstid. De kan vistas där efter det att anställningen har upphört under förutsättning att de uppfyller villkoren i föregående stycke. Om de ställer sig till arbetsmarknadens förfogande i bosättningslandet, erhåller de arbetslöshetsersättning i det landet enligt bestämmelserna i artikel 71 i förordning 1408/71.

Gränsarbetare kan ställa sig till arbetsmarknadens förfogande i bosättningslandet eller, om de där har kvar personlig eller yrkesmässig anknytning och därigenom har bättre möjlighet att komma in på arbetsmarknaden i det senaste anställningslandet. De får rätt till arbetslöshetsersättning i det land där de ställer sig till arbetsmarknadens förfogande.

(EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Uppdaterad genom:

397 R 118: Rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 30.1.1997, s. 1) om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och av förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71.

397 R 1290: Rådets förordning (EG) nr 1290/97 av den 27 juni 1997 (EGT L 176, 4.7.1998, s. 1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och av förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71.

398 R 1223: Rådets förordning (EG) nr 1223/98 av den 4 juni 1998 (EGT L 168, 13.6.1998, s. 1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71.

398 R 1606: Rådets förordning (EG) nr 1606/98 av 29 juni 1998 (EGT L 209, 25.7.1998, s. 1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/710 för att utvidga den till att omfatta de särskilda systemen för ofientligt anställda.

399 R 307: Rådets förordning (EG) nr 307/1999 av den 8 februari 1999 (EGT L 38, 12.2.1999, s. 1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71, till att även omfatta studerande.

I detta avtal skall förordningen anpassas på följande sätt:

a) Artikel 95 a är inte tillämplig.

b) Artikel 95 b är inte tillämplig.

c) **Bilaga I avsnitt 1** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Om en schweizisk institution är behörig institution för att bevilja sjukvårdsförmåner enligt avdelning III kapitel 1 i förordningen, skall följande definitioner gälla enligt artikel 1 a ii i förordningen:

Anställd: en person som är anställd enligt den schweiziska federala lagen om ålders- och efterlevandeförsäkring.

Egenföretagare: en person som är egenföretagare enligt den schweiziska federala lagen om ålders- och efterlevandeförsäkring."

d) Bilaga I avsnitt 2 skall kompletteras med följande text:

Schweiz

"Vid fastställande av rätt till vårdförmåner enligt avdelning III kapitel 1 i förordningen

avses med "familjemedlem" make eller maka och barn under 18 år samt barn under 25 år som går i skolan, studerar eller går en läringsutbildning."

e) Bilaga II avsnitt 1 skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Familjebidrag till egenföretagare enligt tillämplig kantonal lagstiftning (Grisons, Luzern och St. Gallen)."

f) Bilaga II avsnitt 2 skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Bidrag vid barns födelse och bidrag vid adoption enligt kantonal lagstiftning när det gäller familjeförmåner (Freiburg, Genève, Jura, Luzern, Neuchâtel, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, Uri, Valais, Vaud)."

g) **Bilaga II avsnitt 2** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Ingen."

h) **Bilaga II a** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

a) Tilläggsförmåner (den federala lagen om tilläggsförmåner av den 19 mars 1965) och liknande förmåner som föreskrivs i kantonal lagstiftning.

b) Pension i särskilt svåra fall (cas pénibles) från invaliditetsförsäkringen (artikel 28.1 a i den federala lagen om invaliditetsförsäkring av den 19 juni 1959 i den ändrade versionen av den 7 oktober 1994).

c) Icke-avgiftsfinansierade blandade förmåner vid arbetslöshet enligt kantonal lagstiftning."

i) Bilaga III del A skall kompletteras med följande text:

"Tyskland–Schweiz

a) När det gäller konventionen om social trygghet av den 25 februari 1964 ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 9 september 1975 och nr 2 av den 2 mars 1989

- i) artikel 4.2 , när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer bosatta i tredje land,
- ii) punkt 9 b stycke 1 punkterna 2–4 i slutprotokollet,
- iii) punkt 9 e stycke 1 b meningarna 1, 2 och 4 i slutprotokollet.

b) När det gäller avtalet om arbetslöshetsförsäkring av den 20 oktober 1982, ändrat genom tilläggsprotokollet av den 22 december 1992

- i) artikel 7.1,
- ii) artikel 8.5. Tyskland (kommunen Büsingen) bidrar med ett belopp som motsvarar storleken på det kantonal bidraget enligt schweizisk lagstiftning till den faktiska kostnaden för arbetsmarknadsåtgärder för de arbetstagare som omfattas av denna bestämmelse.

Österrike–Schweiz

Artikel 4 i konventionen om social trygghet av den 15 november 1967, ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 17 maj 1973, nr 2 av den 30 november 1977, nr 3 av den 14 december 1987 och nr 4 av den 11 december 1996 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Belgien–Schweiz

a) Artikel 3.1 i konventionen om social trygghet av den 24 september 1975 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

b) Punkt 4 i slutprotokollet för denna konvention när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Danmark–Schweiz

Artikel 6 i konventionen om social trygghet av den 5 januari 1983, ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 18 september 1985 och nr 2 av den 11 april 1996, när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Spanien–Schweiz

a) Artikel 2 i konventionen om social trygghet av den 13 oktober 1969, ändrad genom tilläggskonventionen av den 11 juni 1982 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

b) Punkt 17 i slutprotokollet till nämnda konvention. De som är försäkrade enligt den spanska försäkringen vid tillämpningen av denna bestämmelse är befriade från anslutning till den schweiziska sjukförsäkringen.

Finland–Schweiz

Artikel 5.2 i konventionen om social trygghet av den 28 juni 1985.

Frankrike–Schweiz

Artikel 3.1 i konventionen om social trygghet av den 3 juli 1975 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer bosatta i ett tredje land.

Grekland–Schweiz

Artikel 4 i konventionen om social trygghet av den 1 juni 1973 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer bosatta i ett tredje land.

Italien–Schweiz

a) Artikel 3 andra meningen i konventionen om social trygghet av den 14 december 1962,

ändrad genom tilläggskonventionen av den 18 december 1963, tilläggskonvention nr 1 av den 4 juli 1969, tilläggsprotokollet av den 25 februari 1974 och tilläggsöverenskommelse nr 2 av den 2 april 1980 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer bosatta i ett tredje land.

b) Artikel 9.1 i nämnda konvention.

Luxemburg–Schweiz

Artikel 4.2 i konventionen om social trygghet av den 3 juni 1967 ändrad genom den tilläggskonventionen av den 26 mars 1976.

Nederländerna–Schweiz

Artikel 4 andra meningen i konventionen om social trygghet av den 27 maj 1970.

Portugal–Schweiz

Artikel 3 andra meningen i konventionen om social trygghet av den 11 september 1975 ändrad genom tillägget av den 11 maj 1994, när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer bosatta i ett tredje land.

Förenade kungariket–Schweiz

Artikel 3.1 och 3.2 i konventionen om social trygghet av den 21 februari 1968 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Sverige–Schweiz

Artikel 5.2 i konventionen om social trygghet av den 20 oktober 1978."

j) Bilaga III del B skall kompletteras med följande text:

"Tyskland–Schweiz

a) När det gäller konventionen om social trygghet av den 25 februari 1964, ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 9 september 1975 och nr 2 av den 2 mars 1989, artikel 4.2 när det gäller utbetalning av kon-

tantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

b) När det gäller överenskommelsen om arbetslöshetsförsäkringen av den 20 oktober 1982, ändrad genom tilläggsprotokollet av den 22 december 1992

- i) artikel 7.1,
- ii) artikel 8.5. Tyskland (Büdingen) bidrar med ett belopp som motsvarar storleken på det kantonala bidraget enligt schweizisk lagstiftning till den faktiska kostnaden för arbetsmarknadsåtgärder för de arbetstagare som omfattas av denna bestämmelse.

Österrike–Schweiz

Artikel 4 i konventionen om social trygghet av den 15 november 1967 ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 17 maj 1973, nr 2 av den 30 november 1977, nr 3 av den 14 december 1987 och nr 4 av den 11 december 1996, när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Belgien–Schweiz

a) Artikel 3.1 i konventionen om social trygghet av den 24 september 1975 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

b) Punkt 4 i slutprotokollet till ovan nämnda konvention när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Danmark–Schweiz

Artikel 6 i konventionen om social trygghet av den 5 januari 1983, ändrad genom tilläggskonventionerna nr 1 av den 18 september och nr 2 av den 11 april 1996 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Spanien–Schweiz

a) Artikel 2 i konventionen om social trygghet av den 13 oktober 1969, ändrad genom tilläggskonventionen av den 11 juni 1982 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

b) Punkt 17 i slutprotokollet till nämnda konvention. De som är försäkrade enligt den spanska försäkringen vid tillämpningen av denna bestämmelse är befriade från anslutning till den schweiziska sjukförsäkringen.

Finland–Schweiz

Artikel 5.2 i konventionen om social trygghet av den 28 juni 1985.

Frankrike–Schweiz

Artikel 3.1 i konventionen om social trygghet av den 3 juli 1975 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Grekland–Schweiz

Artikel 4 i konventionen om social trygghet av den 1 juni 1973 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Italien–Schweiz

a) Artikel 3 andra meningen i konventionen om social trygghet av den 14 december 1962, ändrad genom tilläggskonventionen av den 18 december 1963, tilläggsöverenskommelse nr 1 av den 4 juli 1969, tilläggsprotokollet av den 25 februari 1974 och tilläggsöverenskommelse nr 2 av den 2 april 1980, när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

b) Artikel 9.1 i nämnda konvention.

Luxemburg–Schweiz

Artikel 4.2 i konventionen om social trygghet av den 3 juni 1967, ändrad

genom tilläggskonventionen av den 26 mars 1976.

Nederländerna–Schweiz

Artikel 4 andra meningen i konventionen om social trygghet av den 27 maj 1970.

Portugal–Schweiz

Artikel 3 andra meningen i konventionen om social trygghet av den 11 september 1975, ändrad genom tillägg av den 11 maj 1994 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Förenade kungariket–Schweiz

Artikel 3.1 och 3.2 i konventionen om social trygghet av den 21 februari 1968 när det gäller utbetalning av kontantförmåner till personer som är bosatta i ett tredje land.

Sverige–Schweiz

Artikel 5.2 i konventionen om social trygghet av den 20 oktober 1978."

k) **Bilaga IVdel A** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Ingen."

l) **Bilaga IVdel B** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Ingen."

m) **Bilaga IVdel C** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Alla ansökningar om ålders-, efterlevande- och invaliditetspension inom det allmänna systemet samt om ålderspension inom det företagsbaserade systemet."

n) **Bilaga IVdel D2** skall kompletteras med följande text:

"Efterlevande- och invaliditetspensioner enligt den federala lagen om det företagsbaserade systemet för ålders-, efterlevande- och invaliditetspension av den 25 juni 1982."

o) **Bilaga VI** skall kompletteras med följande text:

"1. Artikel 2 i den federala lagen om ålders- och efterlevandeförsäkring samt artikel 1 i den federala lagen om invaliditetsförsäkring, som avser frivillig försäkring inom dessa försäkringsgrenar för schweiziska medborgare som är bosatta i en stat som inte omfattas av detta avtal, skall tillämpas på personer bosatta utanför Schweiz, som är medborgare i de andra stater som omfattas av avtalet samt på flyktingar och statslösa som är bosatta i dessa stater, då dessa personer anmäler sig till den frivilliga försäkringen senast ett år efter den dag då de upphörde att vara försäkrade inom den schweiziska ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkringen efter en försäkringsperiod på minst fem år.

2. Personer som upphör att vara försäkrade inom systemet för ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkring efter en oavbruten försäkringsperiod på minst fem år, har rätt att fortsätta försäkringen med arbetsgivarens samtycke, om de är anställda i en stat som inte omfattas av detta avtal av en arbetsgivare i Schweiz och om de ansöker om detta inom sex månader efter den dag då de upphörde att vara försäkrade.

3. Obligatorisk försäkring i den schweiziska sjukförsäkringen och möjligheter till undantag

a) Följande personer är obligatoriskt försäkrade i den schweiziska sjukförsäkringen:

- i) Personer som omfattas av schweizisk lagstiftning enligt avdelning II i förordningen.
- ii) Personer för vilka Schweiz är behörig stat när det gäller sjukförsäk-

ring enligt artiklarna 28, 28 a eller 29 i förordningen.

- iii) Personer som uppbär arbetslöshetsersättning från den schweiziska försäkringen.
- iv) Personer som är familjemedlemmar till dessa personer eller en arbetstagare som är bosatt i Schweiz och som är försäkrad i den schweiziska sjukförsäkringen, när dessa familjemedlemmar inte är bosatta i något av följande länder: Danmark, Spanien, Portugal, Sverige eller Förenade kungariket.

b) De personer som nämns under a kan genom ansökan undantas från den obligatoriska försäkringen om de är bosatta i ett av följande länder och kan styrka att de där har ett skydd i händelse av sjukdom: Tyskland, Österrike, Finland och Italien, samt, i de fall som avses under a i iii, Portugal. Denna ansökan skall lämnas in inom tre månader efter det att skyldighet att försäkra sig i Schweiz har uppkommit. Om ansökan lämnas in efter denna tidsfrist, gäller försäkringen från och med anslutningen.

4. De personer som är bosatta i Tyskland, Österrike, Belgien eller i Nederländerna men som är försäkrade i Schweiz för sjukvård omfattas vid vistelse i Schweiz av artikel 20, första och andra meningen i förordningen. I dessa fall kan den schweiziske försäkringsgivaren stå för alla fakturerade kostnader.

5. Med tillämpning av artiklarna 22, 22a, 22b, 22c, 25 och 31 i förordningen står den schweiziske försäkringsgivaren för alla fakturerade kostnader.

6. Återbetalning av de sjukförsäkringsförmåner som betalats ut av institutionen på bostättningsorten till de personer som avses i punkt 4 sker i enlighet med artikel 93 i förordning (EEG) nr 574/72.

7. De sjukförsäkringsperioder som fullgjorts i en annan stat som omfattas av avtalet beaktas för att minska eller öka en eventuell reserv i sjukförsäkringen vid moderskapsledighet eller sjukdom när en person försäk-

rar sig hos en schweizisk försäkringsgivare inom tre månader efter det att han utträtt ur den utländska försäkringen.

8. Alla arbetstagare och egenföretagare som inte längre omfattas av den schweiziska lagstiftningen om invaliditetsförsäkringar vid tillämpningen av avdelning III kapitel 3 i förordningen omfattas av denna försäkring när det gäller beviljande av allmän invaliditetspension

a) i ett år efter det att de slutade arbeta innan invaliditeten uppkom, om de har tvingats upphöra med sin förvärvsverksamhet i Schweiz till följd av olycksfall eller sjukdom och om invaliditeten konstaterades i Schweiz. Vidare skall de fortsätta att betala avgifter till ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkringen som om de var bosatta i Schweiz,

b) under den period som de får rehabilitering enligt invaliditetsförsäkringen efter det att de har upphört med sin förvärvsverksamhet. Under denna period skall de fortsätta att betala avgifter till ålders-, efterlevande- och invaliditetsförsäkringen.

c) i de fall punkterna a och b inte är tillämpliga och

- i) om de är försäkrade enligt lagstiftningen om ålders-, efterlevande- eller invaliditetsförsäkring i en annan stat som omfattas av avtalet vid den tidpunkt då försäkringsfallet inträffar enligt den schweiziska lagstiftningen om invaliditetsförsäkring,
- ii) om de har rätt till en pension från invaliditets- eller åldersförsäkringen i en annan stat som omfattas av avtalet eller om de uppbär en sådan pension,
- iii) om de är arbetsoförmögna enligt lagstiftningen i en annan stat som omfattas av avtalet och har rätt till kontantförmåner från sjuk- och olycksfallsförsäkringen i denna stat eller om de får en sådan förmån,

- iv) om de på grund av arbetslöshet har rätt till kontantförmåner från arbetslöshetsförsäkringen i en annan stat som omfattas av avtalet eller om de får en sådan förmån eller
 - v) om de arbetar i Schweiz som gränsarbetare och under de senaste tre åren efter det att försäkringsfallet inträffade enligt schweizisk lagstiftning har betalat avgifter enligt denna lagstiftning i minst tolv månader.
9. Punkt 8a tillämpas på motsvarande sätt vid beviljandet av rehabiliteringsåtgärder från den schweiziska invaliditetsförsäkringen."

p) **Bilaga VII** skall kompletteras med följande text:

"Verksamhet som egenföretagare i Schweiz eller anställning i ett annat land som omfattas av detta avtal."

2. **372 R 0574:** Rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Uppdaterad genom:

397 R 118: Rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 30.1.1997, s.1) om ändring och uppdatering av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen samt av förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71.

397 R 1290: Rådets förordning (EG) nr 1290/97 av den 27 juni 1997 (EGT L 176, 4.7.1998, s.1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social

trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71.

398 R 1223: Rådets förordning (EG) nr 1223/98 av den 4 juni 1998 (EGT L 168, 13.6.1998 s. 1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71.

398 R 1606: Rådets förordning (EG) nr 1606/98 av 29 juni 1998 (EGT L 209, 25.7.1998 s.1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/710 för att utvidga den till att omfatta de särskilda systemen för offentligt anställda.

399 R 307: Rådets förordning (EG) nr 307/1999 av den 8 februari 1999 (EGT nr L 38, 12.2.1999 s. 1) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71, till att även omfatta studerande.

I detta avtal skall förordningen anpassas på följande sätt:

a) **Bilaga 1** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

1. Bundesamt für Sozialversicherung,

Bern - Office fédéral des assurances sociales,
Berne - Ufficio federale delle assicurazioni
sociali, Berna.

2. Bundesamt für Wirtschaft und Arbeit,
Bern - Office fédéral du développement écono-
mique et de l'emploi, Berne - Ufficio fede-
rale dello sviluppo economico e del lavoro,
Berna."

b) **Bilaga 2** skall kompletteras med föl-
jande text:

"Schweiz

1. Sjukdom och moderskap

a) Personer som är bosatta i Schweiz:

Versicherer – Assureur – Assicuratori en-
ligt den federala lagen om sjukförsäkring där
den berörde personen är försäkrad.

b) Personer som inte är bosatta i
Schweiz:

Versicherer – Assureur – Assicuratori en-
ligt den federala lagen om sjukförsäkring,
vars territoriella räckvidd inte bara omfattar
en del av Schweiz och hos vilken den berör-
de är försäkrad.

2. Invaliditet

a) Invaliditetsförsäkring:

i) Personer som är bosatta i Schweiz:

IV-Stelle – Office A1 – Ufficio A1 i bo-
sättningskantonen.

ii) Personer som inte är bosatta i
Schweiz:

IV-Stelle für Versicherte im Ausland, Genf
– Office A1 pour les assurés à l'étranger,
Genève – Ufficio A1 per gli assicurati
all'estero, Ginevra.

b) Företagsbaserade system:

Pensionskassa till vilken den senaste ar-
betsgivaren är ansluten.

3. Ålderdom och dödsfall

a) Ålders- och efterlevandeförsäkring:

i) Personer som är bosatta i Schweiz:

Ausgleichkasse – Caisse de compensation
– Cassa di compensazione till vilken avgifter
har betalats in i sista hand.

ii) Personer som inte är bosatta i
Schweiz:

Schweizerische Ausgleichkasse, Genf –
Caisse suisse de compensation, Genève –
Cassa svizzera di compensazione, Ginevra.

b) Företagsbaserade system:

Pensionskassa till vilken den senaste ar-
betsgivaren är ansluten.

4. Olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar

a) Arbetstagare:

Olycksfallsförsäkringsorgan hos vilket ar-
betsgivaren är försäkrad.

b) Egenföretagare:

Olycksfallsförsäkringsorgan hos vilket den
berörde är frivilligt försäkrad.

5. Arbetslöshet

a) Vid hel arbetslöshet:

Den arbetslöshetskassa som arbetstagaren
har valt.

b) Vid deltidsarbetslöshet:

Den arbetslöshetskassa som arbetsgivaren
har valt.

6. Familjeförmåner:

a) Federalt system:

i) Arbetstagare:

Kantonale Ausgleichkasse – Caisse cantonale de compensation – Cassa di compensazione till vilken arbetsgivaren är ansluten.

ii) Egenföretagare:

Kantonale Ausgleichkasse – Caisse cantonale de compensation – Cassa di compensazione i bosättningskantonen.

b) Kantonala system:

i) Arbetstagare:

Familienausgleichkasse – Caisse de compensation familiale – Cassa di compensazione familiare till vilken arbetsgivaren är ansluten, eller arbetsgivaren.

ii) Egenföretagare:

Institution som väljs av kantonen."

c) **Bilaga 3** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

1. Sjukdom och moderskap

Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn - Institution commune LaMal, Soleure - Istituzione commune LaMal, Soletta.

2. Invaliditet

a) Invaliditetsförsäkring:

Schweizerische ausgleichkasse, Genf – Caisse suisse de compensation, Genève – Cassa svizzeera di compensazione, Ginevra.

b) Företagsbaserade system:

Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP.

3. Ålderdom och dödsfall

a) Ålders- och efterlevandeförsäkring:

Schweizerische ausgleichkasse, Genf – Caisse suisse de compensation, Genève – Cassa svizzeera di compensazione, Ginevra.

b) Företagsbaserade system:

Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP.

4. Olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar:

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern – Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne – Cassa nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna.

5. Arbetslöshet:

a) Vid hel arbetslöshet:

Den arbetslöshetskassa som arbetstagaren har valt.

b) Vid deltidsarbetslöshet:

Den arbetslöshetskassa som arbetsgivaren har valt.

6. Familjeförmåner

Den institution som väljs av bosättnings- eller vistelsekantonen."

d) **Bilaga 4** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

1. Sjukdom och moderskap

Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn - Institution commune LaMal, Soleure - Istituzione commune LaMal, Soletta.

2. Invaliditet **"Schweiz"**
- a) Invaliditetsförsäkring: Ingen."
- Schweizerische Ausgleichkasse, Genf – Caisse suisse de compensation, Genève – Cassa svizzera di compensazione, Ginevra.
- f) **Bilaga 6** skall kompletteras med följande text:
- "Schweiz"**
- b) Företagsbaserade system: Direkt utbetalning."
- Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP.
- g) **Bilaga 7** skall kompletteras med följande text:
3. Ålderdom och dödsfall **"Schweiz"**
- a) Ålders- och efterlevandeförsäkring: Schweizerische Nationalbank, Zürich - Banque nationale suisse, Zurich - Banca nazionale svizzera, Zurigo."
- Schweizerische Ausgleichkasse, Genf – Caisse suisse de compensation, Genève – Cassa svizzera di compensazione, Ginevra.
- h) **Bilaga 8** skall kompletteras med följande text:
- b) Företagsbaserade system: **"Schweiz"**
- Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP.
4. Olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar Ingen."
- Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern – Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne – Cassa nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna.
- i) **Bilaga 9** skall kompletteras med följande text:
- "Schweiz"**
5. Arbetslöshet Den årliga genomsnittskostnaden för vårdförmåner beräknas med beaktande av de förmåner som beviljats av försäkringsgivarna i enlighet med den federala lagen om sjukförsäkring."
- Bundesamt für Wirtschaft und Arbeit, Bern - Office fédéral du développement économique et de l'emploi, Berne - Ufficio federale dello sviluppo economico e del lavoro, Berna.
- j) **Bilaga 10** skall kompletteras med följande text:
6. Familjeförmåner **Schweiz**
- Bundesamt für Sozialversicherung, Bern – Office fédéral des assurances sociales, Berne – Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna."
1. Vid tillämpningen av artikel 11.1 i tillämpningsförförordningen:
- e) **Bilaga 5** skall kompletteras med följande text: a) När det gäller artikel 14.1 och artikel 14b.1 i förordningen:

Ausgleichkasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung – Caisse de compensation de l'assurance-vieillesse, survivants et invalidité – Cassa di compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti e invalidità.

b) När det gäller artikel 17:

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern – Office fédéral des assurances sociales, Berne – Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna.

2. Vid tillämpningen av artikel 11a.1 i tillämpningsförelörden:

a) När det gäller artikel 14b.1 och artikel 14c.2 i förelörden:

Ausgleichkasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung – Caisse de compensation de l'assurance-vieillesse, survivants et invalidité – Cassa di compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti e invalidità.

b) När det gäller artikel 17 i förelörden:

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern – Office fédéral des assurances sociales, Berne – Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna.

3. Vid tillämpningen av artikel 12a i tillämpningsförelörden:

Ausgleichkasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung – Caisse de compensation de l'assurance-vieillesse, survivants et invalidité – Cassa di compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti e invalidità.

4. Vid tillämpningen av artikel 13.2 och 13.3 och artikel 14.1 och 14.2 i tillämpningsförelörden:

Eidgenössische Ausgleichkasse, Bern – Office fédéral des assurances sociales, Berne – Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna.

5. Vid tillämpningen av artikel 38.1, artikel 70.1, artikel 82.2 och artikel 86.2 i tillämpningsförelörden:

Gemeindeverwaltung – Administration communale – Amministrazione comunale på bosättningsorten.

6. Vid tillämpningen av artikel 80.2 och artikel 81 i tillämpningsförelörden:

Bundesamt für Wirtschaft und Arbeit, Bern – Office fédéral du développement économique et de l'emploi, Berne – Ufficio federale dello sviluppo economico e del lavoro, Berna.

7. Vid tillämpningen av artikel 102.2 i tillämpningsförelörden:

a) När det gäller artikel 36 i förelörden:

Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn – Institution commune LaMal, Soleure – Istituzione commune LaMal, Soletta.

b) När det gäller artikel 63 i förelörden:

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern – Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne – Casse nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna.

c) När det gäller artikel 70 i förelörden:

Bundesamt für Wirtschaft und Arbeit, Bern – Office fédéral du développement économique et de l'emploi, Berne – Ufficio federale dello sviluppo economico e del lavoro, Berna.

8. Vid tillämpningen av artikel 113.2 i tillämpningsförelörden:

a) När det gäller artikel 20.1 i tillämpningsförelörden:

Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn – Institution commune LaMal, Soleure – Istituzione commune LaMal, Soletta.

b) När det gäller artikel 62.1 i tillämpningsförfordningen:

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern – Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne – Casse nazionale svizzera di assicurazione contro gli incidenti, Lucerna."

k) **Bilaga 11** skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Ingen.

3. **398 L 49:** Rådets direktiv 98/49 EG av den 29 juni 1998 (EGT L 209, 25.7.1998, s.46) om skydd av kompletterande pensionsrättigheter för anställda och egenföretagare som flyttar inom gemenskapen.

AVSNITT B: RÄTTSAKTER SOM DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA SKALL BEAKTA

- 4.1 **373 Y 0919(02):** Beslut nr 74 av den 22 februari 1973 om beviljande av vårdförmåner vid tillfällig vistelse med tillämpning av artikel 22.1 a i i förordning (EEG) nr 1408/71 och artikel 21 i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT C 75, 19.9.1973, s. 4).
- 4.2 **373 Y 0919(03):** Beslut nr 75 av den 22 februari 1973 om behandling av ansökningar om omprövning enligt artikel 94.5 i förordning (EEG) nr 1408/71 som har lämnats in av personer med invaliditetspension (EGT C 75, 19.9.1973, s. 5).
- 4.3 **373 Y 0919(06):** Beslut nr 78 av den 22 februari 1973 om tolkningen av artikel 7.1 a i förordning (EEG) nr 574/72 om förfarandet vid tillämpning av bestämmelserna om minskning eller innehållande av förmåner (EGT C 75, 19.9.1973, s. 8).

4.4 **373 Y 0919(07):** Beslut nr 79 av den 22 februari 1973 om tolkningen av artikel 48.2 i förordning (EEG) nr 1408/71 om sammanläggning av försäkringsperioder och sammanläggning av perioder som behandlas som sådana vid sjukdom, ålderdom och dödsfall (EGT C 75, 19.9.1973, s. 9).

4.5 **373 Y 0919(09):** Beslut nr 81 av den 22 februari 1973 om sammanläggning av försäkringsperioder som fullgjorts inom ett visst yrke enligt artikel 45.2 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 75, 19.9.1973, s. 11).

4.6 **373 Y 0919(11):** Beslut nr 83 av den 22 februari 1973 om tolkningen av artikel 68.2 i förordning (EEG) nr 1408/71 och artikel 82 i förordning (EEG) nr 574/72 om ökning av förmåner vid arbetslöshet för beroende familjemedlemmar (EGT C 75, 19.9.1973, s. 14).

4.7 **373 Y 0919(13):** Beslut nr 85 av den 22 februari 1973 om tolkningen av artikel 57.1 i förordning (EEG) nr 1408/71 och artikel 67.3 i förordning (EEG) nr 574/72 om fastställande av tillämplig lagstiftning och behörig institution för beviljande av förmåner vid arbetssjukdomar (EGT C 75, 19.9.1973, s. 17).

4.8 **373 Y 1113(02):** Beslut nr 86 av den 24 september 1973 om arbetsordning för och sammansättning av Revisionskommittén vid Administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare (EGT C 96, 13.11.1973, s. 2) ändrat genom:

395 D 0512: Beslut nr 159 av den 3 oktober 1995 (EGT L 294, 8.12.1995, s. 38).

4.9 **374 Y 0720(06):** Beslut nr 89 av den 20 mars 1973 om tolkningen av artikel 16.1 och 2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om personer som

- är anställda på ambassader och konsulat (EGT nr C 86 20.7.1974, s. 7).
- 4.10 **374 Y 0720(07)**: Beslut nr 91 av den 12 juli 1973 om tolkningen av artikel 46.3 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om fastställande av förmåner som skall utges enligt punkt 1 i denna artikel (EGT C 86, 20.7.1974, s. 8).
- 4.11 **374 Y 0823(04)**: Beslut nr 95 av den 24 januari 1974 om tolkningen av artikel 46.2 i förordning (EEG) nr 1408/71 om proportionell beräkning av pensioner (EGT C 99, 23.8.1974, s. 5).
- 4.12 **374 Y 1017(03)**: Beslut nr 96 av den 15 mars 1974 om omräkning av rätt till förmåner vid tillämpning av artikel 49.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 126, 17.10.1974, s. 23).
- 4.13 **375 Y 0705(02)**: Beslut nr 99 av den 13 mars 1975 om tolkningen av artikel 107.1 i förordning (EEG) nr 574/72 när det gäller att räkna om gällande förmåner (EGT C 150, 5.7.1975, s. 2).
- 4.14 **375 Y 0705(03)**: Beslut nr 100 av den 23 januari 1975 om återbetalning av kontantförmåner som har utretts av institutionen på vistelse- eller boplatssorten för den behöriga institutionens räkning och om hur denna utbetalning skall ske (EGT C 150, 5.7.1975, s. 3).
- 4.15 **376 Y 0526(03)**: Beslut nr 105 av den 19 december 1975 om tillämpning av artikel 50 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 117, 26.5.1976, s. 3).
- 4.16 **378 Y 0530(02)**: Beslut nr 109 av den 18 november 1977 om ändring av beslut nr 92 av den 22 november 1973 om begreppet kontantförmåner inom sjuk- och moderskapsförsäkringen i artikel 19.1 och 19.2, artikel 22, artikel 25.1, 25.3 och 25.4, artikel 26, artikel 28.1, artikel 28 a, artikel 29 och artikel 31 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 och fastställande av de belopp som skall återbetalas enligt artiklarna 93, 94 och 95 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 samt de förskott som skall utbetalas med tillämpning av artikel 102.4 i samma förordning (EGT C 125, 30.5.1978, s. 2).
- 4.17 **383 Y 0115**: Beslut nr 115 av den 15 december 1982 om beviljande av protes, hjälpmedel eller andra kontantförmåner av stor vikt som avses i artikel 24.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 193, 20.7.1983, s. 7).
- 4.18 **383 Y 0117**: Beslut nr 117 av den 7 juli 1982 om tillämpningen av artikel 50.1 a i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 (EGT C 238, 7.9.1983, s. 3), ändrad genom:
- 1 94 N**: Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 29.8.1994, s. 21, ändrat genom EGT L 1, 1.1.1995, s.1).
- I detta avtal skall beslutet anpassas på följande sätt:
- Punkt 2 i artikel 2 skall kompletteras med följande:
- "Schweiz**
- Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra."
- 4.19 **383 Y 1112(02)**: Beslut nr 118 av den 20 april 1983 om tillämpningen av artikel 50.1 b i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars

1972 (EGT C 306, 12.11.1983, s. 2), ändrat genom:

1 94 N: Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 29.8.1994, s. 21, ändrad genom EGT L 1, 1.1.1995, s.1).

I detta avtal skall beslutet anpassas på följande sätt:

Punkt 4 i artikel 2 skall kompletteras med följande:

"Schweiz

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra."

4.20 **383 Y 1102 (03):** Beslut nr 119 av den 24 februari 1983 om tolkningen av artikel 76 och artikel 79.3 i förordning (EEG) nr 1408/71 samt artikel 10.1 i förordning (EEG) nr 574/72 om sammanträffande av familjeförmåner och familjebidrag (EGT C 295, 2.11. 1983, s. 3).

4.21 **383 Y 0121:** Beslut nr 121 av den 21 april 1983 om tolkningen av artikel 17.7 i förordning (EEG) nr 574/72 om proteser, hjälpmedel och andra vårdförmåner av stor vikt (EGT C 193, 20.7.1983, s. 10).

4.22 **386 Y 0126:** Beslut nr 126 av den 17 oktober 1985 om tillämpningen av artiklarna 14.1 a, 14a.1 a och 14b.1 och 2 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 141, 76.1986, s. 3).

4.23 **387 D XXX:** Beslut nr 132 av den 23 april 1987 om tolkningen av artikel 40.3 a ii i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 (EGT C 271, 9.10.1987, s. 3).

4.24 **387 D 284:** Beslut nr 133 av den 2 juli 1987 om tillämpningen av artikel 17.7 och artikel 60.6 i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT C 284, 22.10.1987, s. 3, och EGT C 64, 9.3.1988, s.13).

4.25 **388 D XXX:** Beslut nr 134 av den 1 juli 1987 om tolkningen av artikel 45.2 i förordning (EEG) nr 1408/71 om sammanläggning av försäkringsperioder som fullgjorts inom ett yrke som omfattas av ett särskilt system i en eller flera medlemsstater (EGT C 64, 9.3.1988, s. 4).

4.26 **388 D XXX:** Beslut nr 135 av den 1 juli 1987 om beviljande av de vårdförmåner som föreskrivs i artikel 17.7 och i artikel 60.6 i förordning (EEG) nr 574/72 och begreppen brådskande fall enligt artikel 20 i förordning (EEG) nr 1408/71 och mycket brådskande fall enligt artikel 17.7 och artikel 60.6 i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT C 281, 9.3.1988, s. 7), ändrat genom:

1 94 N: Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 29.8.1994, s. 21, ändrad genom EGT L 1, 1.1.1995, s.1).

I detta avtal skall beslutet anpassas på följande sätt:

Artikel 2.2 skall kompletteras med följande:

"800 schweiziska francs för den schweiziska bosättningsinstitutionen."

4.27 **388 D 64:** Beslut nr 136 av den 1 juli 1987 om tolkningen av artikel 45.1, 45.2 och 45.3 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om beaktande av fullgjorda försäkringsperioder enligt andra medlemsstaters lagstiftning för

att erhålla, bibehålla eller återfå rätt till förmåner (EGT C 64, 9.3.1988, s.7), ändrad genom:

1 94 N: Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 29.8.1994, s. 21, ändrad genom EGT L 1, 1.1.1995, s.1).

I detta avtal skall beslutet anpassas på följande sätt:

Bilagan skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

Ingen."

- 4.28 **389 D 606:** Beslut nr 137 av den 15 december 1988 om tillämpningen av artikel 15.3 i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT C 140, 6.6.1989, s. 3).
- 4.29 **389 D XXX:** Beslut nr 138 av den 17 februari 1989 om tolkningen av artikel 22.1 c i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om organtransplantation eller andra kirurgiska ingrepp, som kräver test av biologiska prover, medan den berörda personen inte befinner sig i den medlemsstat där testerna utförs.
- 4.30 **390 D XXXX:** Beslut nr 139 av den 30 juni 1989 om vilket datum som skall beaktas vid fastställande av kurser för sådan omräkning som avses i artikel 107 i förordning (EEG) nr 574/72 och som skall tillämpas vid beräkningen av vissa förmåner och avgifter (EGT C 94, 12.4.1990, s. 3).
- 4.31 **390 D XXX:** Beslut nr 140 av den 17 oktober 1989 om den omräkningskurs som skall tillämpas av institutionen på bosättningsorten för en hel-

tidsarbetslös gränsarbetares senaste löneinkomst som har erhållits i den behöriga staten (EGT C 94, 12.4.1990, s. 4).

- 4.32 **390 D XXX:** Beslut nr 141 av den 17 oktober 1989 om ändring av beslut nr 127 av den 17 oktober 1985 om sammanställningen av de listor som föreskrivs i artikel 94.4 och 95.4 i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT C 94, 12.4.1990, s. 5).
- 4.33 **390 D XXX:** Beslut nr 142 av den 13 februari 1990 om tillämpningen av artiklarna 73, 74 och 75 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 80, 30.3.1990, s. 7).

I detta avtal skall beslutet anpassas enligt följande:

- a) Punkt 1 är inte tillämplig.
b) Punkt 3 är inte tillämplig.

- 4.34 **391 D 140:** Beslut nr 144 av den 9 april 1990 om de nödvändiga standardblanketterna för tillämpningen av rådets förordningar (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 (E 401*E 410 F) (EGT L 71, 18.3.1991, s. 1).
- 4.35 **391 D 425:** Beslut nr 147 av den 11 oktober 1990 om tillämpningen av artikel 76 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT L 235, 23.8.1991, s. 21) ändrad genom:
395 D 2353: Beslut nr 155 av den 6 juli 1994 (E 401 till 411) (EGT L 209, 5.9.1995, s. 1).
- 4.36 **393 D 22:** Beslut nr 148 av den 25 juni 1992 om användandet av intyget om tillämplig lagstiftning (blankett E 101) vid utlandsplaceringar som inte varar längre än tre månader (EGT L 22, 30.1.1993, s. 124).

4.37 **393 Y 825:** Beslut nr 150 av den 26 juni 1992 om tillämpning av artikel 77, artikel 78 och artikel 79.3 i förordning (EEG) nr 1408/71 och artikel 10.1 b ii i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT C 229, 25.8.1993, s. 5), ändrat genom:

1 94 N: Akt om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 29.8.1994, s. 21, ändrad genom EGT L 1, 1.1.1995, s. 1).

I detta avtal skall beslutet anpassas enligt följande:

Följande text skall läggas till:

"Schweiz

Schweizerische Ausgleichkasse, Genf – Caisse suisse de compensation, Genève- Cas- sa svizzera di compensazione, Ginevra."

4.38 **394 D 602:** Beslut nr 151 av den 22 april 1993 om tillämpningen av artikel 10 a i förordning (EEG) nr 1408/71 och artikel 2 i förordning (EEG) nr 1247/92 (EGT L 244, 19.9.1994, s. 1).

I detta avtal skall beslutet anpassas på följande sätt:

Bilagan skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

1. Invaliditet, ålderdom och dödsfall

a) Invaliditetsförsäkring

Schweizerische Ausgleichkasse, Genf – Caisse suisse de compensation, Genève- Cas- sa svizzera di compensazione, Ginevra.

b) Företagsbaserat system

Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fon- do di garanzia LPP.

2. Arbetslöshet

Bundesamt für Wirtschaft und Arbeit, Bern - Office fédéral du développement économi- que et de l'emploi, Berne - Ufficio federale dello sviluppo econrmico e del lavoro, Berna.

3. Familjeförmåner

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern – Office fédéral des assurances sociales, Berne – Ufficio federale dell'assicurazioni sociali, Berna.

4.39 **394 D 604:** Beslut nr 153 av den 7 oktober 1993 om de nödvändiga standardblanketterna för tillämpning av förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 (E 001, E 103- E 127) (EGT L 244, 19.9.1994, s. 22).

4.40 **394 D 605:** Beslut nr 154 av den 8 februari 1994 om de nödvändiga standardblanketterna för tillämpning av rådets förordningar (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 (E 301, E 302, E 303) (EGT L 244, 19.9.1994, s.123).

4.41 **395 D 353:** Beslut nr 155 av den 6 juli 1994 om de nödvändiga stan- dardblanketterna för tillämpning av rådets förordningar (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 (E 401*E 411) (EGT L 244, 5.9.1995, s. 1).

4.42 **395 D 0419:** Beslut nr 156 av den 7 april 1995 om prioriteringsregler av- seende rätt till sjuk- och moderskaps- försäkring (EGT L 249, 17.10.1995, s. 41).

4.43 **396 D 732:** Beslut nr 158 av den 27 november 1995 om de nödvändiga standardblanketterna för tillämpning av rådet förordningar (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 i (E

- 201-E 215) (EGT L 336, 27.12.1996, s. 1).
- 4.44 **395 D 512:** Beslut nr 159 av den 3 oktober 1995 om ändring av beslut nr 86 av den 24 september 1973 om arbetsordningen för och sammansättningen av Revisionskommittén vid Administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare (EGT L 294, 8.12.1995, s.38).
- 4.45 **396 D 172:** Beslut nr 160 av den 28 november 1995 om tillämpningsområdet för artikel 71.1 b ii i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 beträffande rätten till förmåner vid arbetslöshet för andra arbetstagare än gränsarbetare vilka under sin senaste anställning var bosatta inom en annan medlemsstats territorium än den behöriga statens (EGT C 49, 28.2.1996, s. 31).
- 4.46 **396 D 249:** Beslut nr 161 av den 15 februari 1996 om återbetalning av vårdkostnader av behörig institution i en medlemsstat vid vistelse i en annan medlemsstat enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 34.4 i förordning (EEG) nr 574/72 (EGT L 83, 2.4.1996, s.19).
- 4.47 **396 D 554:** Beslut nr 162 av den 31 maj 1996 om tolkningen av artikel 14.1 och artikel 14b.1 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämplig lagstiftning beträffande arbetstagare som sänds till annan medlemsstat (EGT L 241, 21.9.1996, s. 28).
- 4.48 **396 D 555:** Beslut nr 163 av den 31 maj 1996 om tolkningen av artikel 22.1 a i förordning (EEG) nr 1408/71 om personer som genomgår dialys- eller syrgasbehandling (EGT L 241, 21.9.1996, s. 31).
- 4.49 **397 D 533:** Beslut nr 164 av den 27 november 1996 om de standardblanketter som behövs vid tillämpningen av förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 (E 101 och E 102) (EGT L 216, 8.8.1997, s.85).
- 4.50 **397 D 0823:** Beslut nr 165 av den 30 juni 1997 om de blanketter som behövs vid tillämpningen av förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EEG) nr 574/72 (E 128 och E 128B) (EGT L 341, 12.12.1997, s. 61).
- 4.51 **398 D 0441:** Europeiska gemenskapernas administrativa kommission för social trygghet för migrerande arbetare: Beslut nr 166 av den 2 oktober 1997 om ändring av blanketterna E 106 och E 109 (EGT L 195, 11.7.1998 s. 25).
- 4.52 **398 D 0442:** Europeiska gemenskapernas administrativa kommission för social trygghet för migrerande arbetare: Beslut nr 167 av den 2 december 1997 om ändring av beslut nr 146 av den 10 oktober 1990 om tolkningen av artikel 94.9 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT L 195, 11.7.1998 s.35).
- 4.53 **398 D 0443:** Europeiska gemenskapernas administrativa kommission för social trygghet för migrerande arbetare: Beslut nr 168 av den 11 juni 1998 om ändring av blanketterna E 121 och E 127 och om borttagande av blankett E 122 (EGT L 195, 11.7.1998, s. 37).
- 4.54 **398 D 0444:** Europeiska gemenskapernas administrativa kommission för social trygghet för migrerande arbetare: Beslut nr 169 av den 11 juni 1998 när det gäller arbetsordning för och sammansättning av Tekniska kommissionen för databehandling vid Administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare (EGT L 195, 11.7.1998, s. 46).
- 4.55 **398 D 0565:** Beslut nr 170 av den 11

juni 1998 om revidering av beslut nr 141 av den 17 oktober 1989 om upprättandet av de listor som föreskrivs i artikel 94.4 och artikel 95.4 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972. (Text av betydelse för EES.) (EGT L 275, 10.10.1998, s. 40).

AVSNITT C: RÄTTSAKTER SOM DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA SKALL NOTERA

De avtalsslutande parterna skall notera innehållet i följande rättsakter:

- 5.1 Rekommendation nr 14 av den 23 januari 1975 om utfärdande av blankett E 111 till arbetstagare som har sänts ut för arbete utomlands (antagen av Administrativa kommissionen under dess 139:e möte den 23 januari 1975).
- 5.2 Rekommendation nr 15 av den 19 december 1980 om bestämmande av det språk på vilket de blanketter som behövs för tillämpningen av rådets förordningar (EEG) nr 1408/71 och 574/72 skall utfärdas (antagen av Administrativa kommissionen under dess 176:e möte den 19 december 1980).
- 5.3 **385 X 0016:** Rekommendation nr 16 av den 12 december 1984 om slutande av överenskommelser enligt artikel 17 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 273, 24.10.1985, s. 3).
- 5.4 **385 X 0017:** Rekommendation nr 17 av den 12 december 1984 om de statistiska uppgifter som årligen skall lämnas för upprättandet av Administrativa kommissionens rapporter (EGT C 273, 24.10.1985, s. 3).
- 5.5 **386 X 0028:** Rekommendation nr 18 av den 28 februari 1986 om vilken lagstiftning som skall tillämpas på arbetslösa personer som är sysselsatta i deltidsarbete i en annan medlemsstat än bosättningsstaten (EGT C 284, 11.11.1986, s. 4).
- 5.6 **392 Y 19:** Rekommendation nr 19 av den 24 november 1992 om förbättring av samarbetet mellan medlemsstaterna vid genomförandet av gemenskapslagstiftningen (EGT C 199, 23.7.1993, s. 11).
- 5.7 **396 X 592:** Rekommendation nr 20 av den 31 maj 1996 om förbättring av handläggningen och betalningen av ömsesidiga fordringar (EGT L 259, 12.10.1996, s. 19).
- 5.8. **397 Y 0304 (01):** Rekommendation nr 21 av den 28 november 1996 om tillämpningen av artikel 60.1. a i förordning (EEG) nr 1408/71 på arbetslösa som följer sin make som är anställd i en annan medlemsstat än behörig medlemsstat (EGT C 67, 4.3.1997, s.3).
- 5.9 **380 Y 0609(03):** Uppdatering av medlemsstaternas förklaringar enligt artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. (EGT C 139, 9.6.1980, s. 1).
- 6.0 **381 Y 0613(01):** Förklaringar av Grekland enligt artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. (EGT C 143, 13.6.1981, s 1).
- 6.1 **386 Y 0338 (01):** Uppdatering av medlemsstaternas förklaringar enligt artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social

trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. (EGT C 338, 31.12.1986, s. 1).

- 6.2 **C/107/87/s. 1:** Medlemsstaternas förklaringar enligt artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. (EGT C 107, 22.4.1987, s. 1).
- 6.3 **C/323/80/s. 1:** Anmälan till rådet från regeringarna i Tyskland och Luxemburg om slutandet av en konvention mellan dessa två regeringar om skilda frågor om social trygghet enligt artiklarna 8.2 och i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. (EGT C 323, 11.12.1980, s. 1).
- 6.4 **L/90/87/s. 39:** Frankrikes förklaring enligt artikel 1 j rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. (EGT L 90, 2.4.1987, s. 39).

Tilläggsprotokoll till bilaga II till avtalet om fri rörlighet för personer

Arbetslöshetsförsäkring

1. Följande bestämmelser skall tillämpas vad gäller arbetslöshetsförsäkring för arbetstagare med uppehållstillstånd med en giltighetstid på mindre än ett år:

1.1 Endast arbetstagare som har betalat avgift i Schweiz under den minimiperiod som krävs enligt den federala lagen om arbetslöshetsförsäkring och ersättning vid insolvens (*loi fédérale sur l'assurance-chômage obli-*

gatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité - LACI)⁷, och som uppfyller övriga villkor för att få arbetslöshetsersättning, skall vara berättigade till sådan ersättning enligt de villkor som fastställs i lagen.

1.2 En del av de avgifter som har betalats in för arbetstagare som inte har varit försäkrade tillräckligt länge för att vara berättigade till arbetslöshetsersättning i Schweiz enligt 1.1 skall överföras till arbetstagarnas ursprungsstater enligt bestämmelserna i 1.3 som bidrag till kostnaderna för ersättning som utbetalas till dessa arbetstagare vid hel arbetslöshet. De är därför inte berättigade till någon ersättning vid hel arbetslöshet i Schweiz. De är dock berättigade till ersättning vid svåra väderförhållanden och om arbetsgivaren blir insolvent. Ersättning vid hel arbetslöshet skall utbetalas av ursprungsstaten, under förutsättning att de berörda arbetstagarna står till arbetsmarknadens förfogande. De försäkringsperioder som har fullgjorts i Schweiz skall beaktas på samma sätt som om de hade fullgjorts i ursprungsstaten.

1.3 Den del av de avgifter som har betalats in för arbetstagarna enligt 1.2 skall återbetalas varje år i enlighet med följande bestämmelser:

a) Dessa arbetstagares totala inbetalningar skall beräknas per land på basis av antalet sysselsatta arbetstagare per år och genomsnittet av de inbetalningar som görs varje år för varje arbetstagare (arbetstagarens och arbetsgivarens inbetalningar).

b) Av det belopp som beräknas på detta sätt skall en del, motsvarande arbetslöshetsersättningens procentandel av alla ersättningar som nämns i 1.2, överföras till ursprungsstaten, och en del skall innehållas av Schweiz som reserv för senare utbetalningar av förmåner⁸.

⁷ För närvarande 6 månader vid upprepad arbetslöshet

⁸ Överförda intjänade rättigheter för arbetstagare som kommer att göra anspråk på sin rätt till arbetslöshetsersättning i Schweiz efter att ha gjort inbetalningar under minst sex månader – vid flera vistelser – inom loppet av två år.

c) Schweiz skall varje år göra en sammanställning av överföringarna. Om ursprungsstaterna så önskar, skall Schweiz ange beräkningsunderlaget och storleken på de överförda beloppen. Ursprungsstaterna skall varje år meddela Schweiz antalet mottagare av arbetslöshetsersättning enligt 1.2.

2. Överföring av gränsarbetares intjänade rättigheter inom arbetslöshetsförsäkringen i Schweiz, som regleras i respektive bilaterala överenskommelser, skall tillämpas även i fortsättningen.

3. Bestämmelserna i 1 och 2 skall tillämpas under en period på sju år från och med den dag då detta avtal träder i kraft. Om någon medlemsstat har svårigheter efter perioden på sju år med överföringssystemet eller Schweiz med totaliseringssystemet, kan en av de avtalsslutande parterna föra saken till den gemensamma kommittén.

Handikappbidrag

Handikappbidrag enligt den federala lagen om ålders- och efterlevandeförsäkring (*loi fédérale sur l'assurance-vieillesse et survivants*) och den federala lagen om invaliditetsförsäkring (*loi fédérale sur l'assurance-invalidité*) skall, genom den gemensamma

kommitténs beslut, ingå i texten i bilaga II till avtalet om den fria rörligheten för personer och i bilaga IIa till förordning nr 1408/71, så snart ändringen av dessa lagar, som föreskriver att bidragen skall finansieras enbart av de offentliga myndigheterna, träder i kraft.

Ålders-, efterlevande- och invaliditetspension inom det företagsbaserade systemet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10.2 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, skall den förmån som föreskrivs i den federala lagen om fri övergång inom företagsbaserade system för ålders-, efterlevande- och invaliditetspensioner (*Loi fédérale sur le libre passage dans la prévoyance professionnelle vieillesse, survivants et invalidité*) av den 17 december 1993 på begäran betalas ut till en anställd eller en egenföretagare som avser att lämna Schweiz för gott och som inte längre omfattas av schweizisk lag enligt bestämmelserna i avdelning II i förordningen, förutsatt att personen i fråga lämnar Schweiz inom fem år efter det att detta avtal trätt i kraft.

BILAGA III

ÖMSESIDIGT ERKÄNNANDE AV YRKESBEHÖRIGHET
(EXAMENS-, UTBILDNINGS- OCH ANDRA BEHÖRIGHETSBEVIS)

1. De avtalsslutande parterna är överens om att på området ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet sinsemellan tillämpa de gemenskapsrättsakter som det hänvisas till, i den lydelse dessa har den dag då avtalet undertecknas och så som dessa har ändrats i avsnitt A i denna bilaga eller därmed likvärdiga regler.

2. Vid tillämpningen av denna bilaga skall de avtalsslutande parterna notera de gemenskapsakter som det hänvisas till i avsnitt B i denna bilaga.

3. När begreppet "medlemsstat(er)" förekommer i de akter som det hänvisas till i avsnitt A i denna bilaga avses utöver de stater som omfattas av gemenskapsrättsakterna i fråga även Schweiz.

AVSNITT A – RÄTTSAKTER TILL
VILKA DET HÄNVISAS

A. GENERELL ORDNING

1. **389 L 0048:** Rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier (EGT L 19, 24.1.1989, s. 16).
2. **392 L 0051:** Rådets direktiv 92/51/EEG av den 18 juni 1992 om en andra generell ordning för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning, en ordning som kompletterar den som föreskrivs i direktiv 89/48/EEG (EGT L 209, 24.7.1992, s. 25), ändrat genom
 - **394 L 0038:** Kommissionens direktiv 94/38/EG av den 26 juli 1994 om ändring av bilagorna C

och D till rådets direktiv 92/51/EEG om en andra generell ordning för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning, en ordning som kompletterar den som föreskrivs i direktiv 89/48/EEG (EGT L 217, 23.8.1994, s. 8),

- **395 L 0043:** Kommissionens direktiv 95/43/EG av den 20 juli 1995 om ändring av bilagorna C och D till rådets direktiv 92/51/EEG om en andra generell ordning för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning som kompletterar till direktiv 89/48/EEG (EGT L 184, 3.8.1995, s. 21),
- **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen,
- **397 L 0038:** Kommissionens direktiv 97/38/EEG av den 20 juni 1997 om ändring av bilaga C i rådets direktiv 92/51/EEG om en andra generell ordning för erkännande av behörighetsgivande högre utbildning, en ordning som kompletterar den som föreskrivs i direktiv 89/48/EEG (EGT L 184, 3.8.1997, s. 31).

Upprättandet av de schweiziska förteckningarna avseende bilagorna C och D i direktiv 92/51/EEG skall genomföras inom ramen för tillämpningen av detta avtal.

B. JURIDISKA YRKEN

3. **377 L 0249:** Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17), ändrat genom

- **1 79 H:** Akt om anslutningsvillkoren för Helleniska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 291, 19.11.1979, s. 91),
- **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 160),
- **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

Artikel 1.2 skall kompletteras med följande text:

"Schweiz: Avocat/Advokat,
 Rechtsanwalt, Anwalt,
 Fürsprecher, Fürsprech
 Avvocato"

4. **398 L 0005:** Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles (EGT L 77, 14.3.1998, s. 36).

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt

Artikel 1.2 a skall kompletteras med följande text:

"Schweiz: Avocat
 Advokat, Rechtsanwalt,
 Anwalt, Fürsprecher,
 Fürsprech
 Avvocato"

C. MEDICINSKA OCH PARAMEDICINSKA YRKEN

5. **381 L 1057:** Rådets direktiv 81/1057/EEG av den 14 december 1981 om komplettering av direktiv 75/362/EEG,

77/452/EEG, 78/686/EEG och 78/1026/EEG om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för läkare, sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare respektive veterinärer med avseende på förvärvade rättigheter (EGT L 385, 31.12.1981, s. 25).

Läkare

6. **393 L 0016:** Rådets direktiv 93/16/EEG av den 5 april 1993 om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 165, 7.7.1993, s. 1), ändrat genom

- **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen,
- **398 L 0021:** Kommissionens direktiv 98/21/EG av den 8 april 1998 om ändring av rådets direktiv 93/16/EEG om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 119, 22.4.1998, s. 15),
- **398 L 0063:** Kommissionens direktiv 98/63/EG av den 3 september 1998 om ändring av rådets direktiv 93/16/EEG om underlättande av läkares fria rörlighet och ömsesidigt erkännande av deras utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis (EGT L 253, 15.9.1998, s. 24).

a) Artikel 3 skall kompletteras med följande text:

"i Schweiz:

titulaire du diplôme fédéral de médecin
Eidgenössisch diplomierter Arzt
titolare di diploma federale di medico

vars examensbevis utfärdats av det federala inrikesministeriet."

b) Artikel 5.2 skall kompletteras med följande text:

"i Schweiz:

spécialiste
Facharzt
specialista
vars behörighetensbevis utfärdats av det federala inrikesministeriet".

c) Artikel 5.3 skall i nedan angivna strecksatser kompletteras med följande text:

anestesi och intensivvård:

"Schweiz: anesthésiologie
Anästhesiologie
anestesiologia".

allmän kirurgi:

"Schweiz: chirurgie
Chirurgie
chirurgia".

neurokirurgi:

"Schweiz: neurochirurgie
Neurochirurgie
neurochirurgia".

obstetrik och gynekologi:

"Schweiz: gynécologie et obstétrique
Gynäkologie und Geburts
hilfe
ginecologia e obstetricia".

allmän internmedicin:

"Schweiz: médecine interne
Innere Medizin
Medicina interna".

oftalmologi:

"Schweiz :ophthalmologie
Ophthalmologie
oftalmologia".

oto-rhino-laryngologi:

"Schweiz: oto-rhino-laryngologie
Oto-Rhino-Laryngologie
otorinolaringoiatria".

pediatrik:

"Schweiz: pédiatrie
Kinder- und Jugendmedizin
pediatria".

pneumonologi:

"Schweiz: pneumologie
Pneumologie
pneumologia".

urologi:

"Schweiz: urologie
Urologie
urologia".

ortopedi:

"Schweiz: chirurgie orthopédique
Orthopädische Chirurgie
chirurgia ortopedica".

patologisk anatomi:

"Schweiz: pathologie
Pathologie
patologia".

neurologi:

"Schweiz: neurologie
Neurologie
neurologia".

psykiatri:

"Schweiz: psychiatrie et psychothérapie
Psychiatrie und Psychothe-
rapie
psichiatria e psicoterapia".

d) Artikel 7.2 skall i nedan angivna strecksatser kompletteras med följande text:

plastikkirurgi:

"Schweiz: chirurgie plastique et re-
constructive
Plastische und Wiederher-
stellungschirurgie
chirurgia plastica e ricostrut-
tiva".

thoraxkirurgi:

"Schweiz: chirurgie cardiaque et vascu-
laire thoracique Herz-
thorakale Herz und Gefäss-
chirurgie

chirurgia del cuore e dei vasi toracici".

barn- och ungdomskirurgi:

"Schweiz: chirurgie pédiatrique
Kinderchirurgie
chirurgia pediatrica".

kardiologi:

"Schweiz: cardiologie
Kardiologie
cardiologia".

medicinsk gastroenterologi och hepatologi:

"Schweiz: gastro-entérologie
Gastroenterologie
gastroenterologia".

reumatologi:

"Schweiz: rhumatologie
Rheumatologie
reumatologia".

hematologi:

"Schweiz: hématologie
Hämatologie
ematologia".

endocrinologi:

"Schweiz: endocrinologie-diabétologie
Endokrinologie-Diabetologie
endocrinologia-
diabetologia".

Rehabiliteringsmedicin:

"Schweiz: médecine physique et réa-
daption
Physikalische Medizin und
Rehabilitation
medicina fisica e riabilitazione".

hud- och könssjukdomar:

"Schweiz: dermatologie et vénéréologie
Dermatologie und Venerologie
dermatologia e venereologia".

medicinsk radiologi:

"Schweiz: radiologie médicale/radio-
diagnostic
Medizinische Radiolo-
gie/Radiodiagnostik
radiologia medica/radio-
diagnostica".

onkologi:

"Schweiz: radiologie médicale/radio-
oncologie
Medizinische Radiologie/
Radio-Onkologie
radiologia medica/radio-
oncologia".

tropikmedicin:

"Schweiz: médecine tropicale
Tropenmedizin
medicina tropicale".

barn- och ungdomspsykiatri:

"Schweiz: psychiatrie et psychothérapie
d'enfants et d'adolescents
Kinder- und Jugendpsychiatrie und
-psychotherapie
psichiatria e psicoterapia in-
fantile e dell'adolescenza".

medicinska njursjukdomar (nefrologi):

"Schweiz: néphrologie
Nephrologie
nefralogia".

samhällsmedicin:

"Schweiz: prévention et santé publique
Prävention und Gesund-
heitswesen
prevenzione e salute publi-
ca".

yrkesmedicin- och miljömedicin:

"Schweiz: médecine du travail
Arbeitsmedizin
medicina del lavoro".

allergisjukdomar:

"Schweiz: allergologie et immunologie
clinique
Allergologie und klinische
Immunologie
allergologia e immunologia

clinica".

nukleärmedicin:

"Schweiz: radiologie médicale/médecine nucléaire
Medizinische Radiologie/
Nuklearmedizin
radiologia medica/medicina nucleare".

käk- och ansiktsskirurgi (grundutbildning för läkare och tandläkare):

"Schweiz: chirurgie maxillo-faciale
Kiefer- und Gesichtschirurgie
chirurgia mascello-facciale".

- 6a. **96/C/216/03:** Förteckning över benämningar på utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för allmänpraktiserande läkare, offentliggjord i enlighet med artikel 41 i direktiv 93/16/EEG (EGT C 216, 25.7.1996).

Sjuksköterskor

7. **377 L 0452:** Rådets direktiv 77/452/EEG av den 27 juni 1977 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för sjuksköterskor med ansvar för allmän hälso- och sjukvård samt åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 176, 15.7.1977, s. 1), ändrat genom

- **1 79 H:** Akt om anslutningsvillkoren för Hellenska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 291, 19.11.1979, s. 91),
- **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 160),
- **389 L 0594:** Rådets direktiv 89/594/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 19),
- **389 L 0595:** Rådets direktiv

89/595/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 30),

- **390 L 0658:** Rådets direktiv 90/658/EEG av den 4 december 1990 (EGT L 353, 17.12.1990, s. 73),
- **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

- a) Artikel 1.2 skall kompletteras med följande text:

"i Schweiz:
infirmière, infirmier
Krankenschwester, Krankenpfleger
infermiera, infermiere".

- b) Artikel 3 skall kompletteras med följande text:

"p) i Schweiz:
infirmière diplômée en soins généraux, infirmier diplômé en soins généraux
diplomierter Krankenschwester allgemeiner Krankenpflege, diplomierter Krankenpfleger in allgemeiner Krankenpflege
infermiera diplomata in cure generali, infermiere diplomato in cure generali
vars examensbevis utfärdats av den schweiziska hälsovårdsdirektörskonferensen (Schweizerische Sanitätsdirektoren-Konferenz)".

8. **377 L 0453:** Rådets direktiv 77/453/EEG av den 27 juni 1977 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård (EGT L 176, 15.7.1977, s. 8), ändrat genom

- **389 L 0595:** Rådets direktiv 89/595/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 30).

Tandläkare

9. **378 L 0686:** Rådets direktiv 78/686/EEG av den 25 juli 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för tandläkare inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 233, 24.8.1978, s. 1), ändrat genom

- **1 79 H:** Akt om anslutningsvillkoren för Hellenska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 291, 19.11.1979, s. 91),
- **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 160),
- **389 L 0594:** Rådets direktiv 89/594/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 19),
- **390 L 0658:** Rådets direktiv 90/658/EEG av den 4 december 1990 (EGT L 353, 17.12.1990, s. 73),
- **95/1/EG, Euratom, EKSG:** Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

- a) Artikel 1 skall kompletteras med följande text:

"i Schweiz:
médecin dentiste
Zahnarzt
medico-dentista"

- b) Artikel 3 skall kompletteras med följande text:

"p) i Schweiz:
titulaire du diplôme fédéral de médecin-dentiste
eidgenössisch diplomierter Zahnarzt
titolare di diploma federale di medico-dentista
vars examensbevis utfärdats av det federala inrikesministeriet".

- c) I artikel 5.1 skall nedan angivna strecksat införas:

1. Ortodontiolog

"i Schweiz:
diplôme fédéral d'orthodontiste
Diplom als Kieferorthopäde
diploma di ortodontista som utfärdats av det federala inrikesministeriet".

10. **378 L 0687:** Rådets direktiv 78/687/EEG av den 25 juli 1978 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som tandläkare (EGT L 233, 24.8.1978, s. 10), ändrat genom

- **95/1/EG, Euratom, EKSG:** Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

Veterinärer

11. **378 L 1026:** Rådets direktiv 78/1026/EEG av den 18 december 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för veterinärer inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 362, 23.12.1978, s. 1), ändrat genom

- **1 79 H:** Akt om anslutningsvillkoren för Hellenska republiken

- samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 291, 19.11.1979, s. 92),
- **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 160),
 - **389 L 0594:** Rådets direktiv 89/594/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 19),
 - **390 L 0658:** Rådets direktiv 90/658/EEG av den 4 december 1990 (EGT L 353, 17.12.1990, s. 73),
 - **95/1/EG, Euratom, EKSG:** Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

a) Artikel 3 skall kompletteras med följande text:

"p) i Schweiz:
 titulaire du diplôme fédéral de vétérinaire
 eidgenössisch diplomierter Tierarzt
 titolare di diploma federale di veterinario
 vars examensbevis utfärdats av det federala inrikesministeriet".

12. **378 L 1027:** Rådets direktiv 78/1027/EEG av den 18 december 1978 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om verksamhet som veterinär (EGT L 362, 23.12.1978, s. 7), ändrat genom

- **389 L 0594:** Rådets direktiv 89/594/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 19).

Barnmorskor

13. **380 L 0154:** Rådets direktiv 80/154/EEG av den 21 januari 1980 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för barnmorskor inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 33, 11.2.1980, s. 1), ändrat genom

- **380 L 1273:** Rådets direktiv 80/1273/EEG av den 22 december 1980 (EGT L 375, 31.12.1980, s. 74),
- **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 161),
- **389 L 0594:** Rådets direktiv 89/594/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 19),
- **390 L 0658:** Rådets direktiv 90/658/EEG av den 4 december 1990 (EGT L 353, 17.12.1990, s. 73),
- **95/1/EG, Euratom, EKSG:** Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

a) Artikel 1 skall kompletteras med följande text:

"i Schweiz:
 sage-femme
 Hebamme
 levatrice".

b) Artikel 1 skall kompletteras med följande text:

"p) i Schweiz:
 sage-femme diplômée
 diplomierte Hebamme
 levatrice diplomata

vars examensbevis utfärdats av den schweiziska hälsovårdsdirektörskonferensen (Schweizerische Sanitätsdirektoren-Konferenz)".

14. **380 L 0155:** Rådets direktiv 80/155/EEG av den 21 januari 1980 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om rätten att påbörja och utöva verksamhet som barnmorska (EGT L 33, 11.2.1980, s. 8), ändrat genom
15. — **389 L 0594:** Rådets direktiv 89/594/EEG av den 30 oktober 1989 (EGT L 341, 23.11.1989, s. 19).

Farmaceutisk verksamhet

15. **385 L 0432:** Rådets direktiv 85/432/EEG av den 16 september 1985 om samordning av bestämmelserna i lagar och andra författningar om viss farmaceutisk verksamhet (EGT L 253, 24.9.1985, s. 34).
16. **385 L 0433:** Rådets direktiv 85/433/EEG av den 16 september 1985 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis i farmaci inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten när det gäller viss farmaceutisk verksamhet (EGT L 253, 24.9.1985, s. 37), ändrat genom
- 385 L 0584: Rådets direktiv 85/584/EEG av den 20 december 1985 (EGT L 372, 31.12.1985, s. 42),
- 390 L 0658: Rådets direktiv 90/658/EEG av den 4 december 1990 (EGT L 353, 17.12.1990, s. 73),
- 95/1/EG, Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt

a) Artikel 4 skall kompletteras med följande text:

"p) i Schweiz:
titulaire du diplôme fédéral de pharmacien eidgenössisch diplomierter Apotheker titolare di diploma federale di farmacista vars examensbevis utfärdats av det federala inrikesministeriet".

D. ARKITEKTUR

17. **385 L 0384:** Rådets direktiv 85/384/EEG av den 10 juni 1985 om det ömsesidiga erkännandet av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis på arkitekturområdet, däribland åtgärder för att underlätta ett effektivt utnyttjande av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 223, 21.8.1985, s. 15), ändrat genom
- **385 L 0614:** Rådets direktiv 85/614/EEG av den 20 december 1985 (EGT L 376, 31.12.1985, s. 1),
- **386 L 0017:** Rådets direktiv 86/17/EEG av den 27 januari 1986 (EGT L 27, 1.2.1986, s. 71),
- **390 L 0658:** Rådets direktiv 90/658/EEG av den 4 december 1990 (EGT L 353, 17.12.1990, s. 73),
- **95/1/EG, Euratom, EKSG:** Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt:

a) Artikel 11 skall kompletteras med följande text:

"i Schweiz:

Examensbevis utfärdade av Ecoles Polytechniques Fédérales
Eidgenössische Technische Hochschulen

Politecnici Federal: arch.dipl.EPF / dipl.Arch.ETH/ arch.dipl.PF,
Examensbevis utfärdade av Ecole d'architecture de l'Université de Genève: architecte diplômé EAUG,
Utbildningsbevis från Fondation des registres suisses des ingénieurs, des architectes et des techniciens/Stiftung der Schweizerischen Register der Ingenieure, der Architekten und der Techniker/Fondazione dei Registri svizzeri degli ingegneri, degli architetti e dei tecnici (REG): architecte REG A/Architekt REG A/architetto REG A"

b) Artikel 15 är inte tillämplig.

18. **98/C/217:** Examensbevis, utbildningsbevis och andra behörighetsbevis på arkitekturområdet, som medlemsstaterna ömsesidigt erkänner (uppdatering av meddelande 96/C 205 av den 16 juli 1996) (EGT C 217, 11.7.1998).

E. HANDEL OCH AGENTURVERKSAMHET

Partihandel

19. **364 L 0222:** Rådets direktiv 64/222/EEG av den 25 februari 1964 med detaljbestämmelser för övergångsåtgärder inom följande näringsområden: partihandel samt agenturverksamhet inom handel, industri och hantverk (EGT 56, 4.4.1964, s. 857/64).

20. **364 L 0223:** Rådets direktiv 64/223/EEG av den 25 februari 1964 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för verksamhet inom partihandel (EGT 56, 4.4.1964, s. 863/64).

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Dan-

mark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 84).

Agenter inom handel, industri och hantverk

21. **364 L 0224:** Rådets direktiv 64/224/EEG av den 25 februari 1964 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som agent vid affärstransaktioner i handel, industri och hantverk (EGT 56, 4.4.1964, s. 869/64), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 85),

— **1 79 H:** Akt om anslutningsvillkoren för Helleniska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 291, 19.11.1979, s. 89),

— **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 155),

— **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt:

a) Artikel 3 skall kompletteras med följande text:

Egenföre-	Anställda
tagare	

"I Schweiz	Agent	Représentant de commerce
------------	-------	--------------------------

Agent Handelsreisen-
der
Agente Rappresentante".

detaljerade övergångsbestämmelser för egenföretagare inom partihandeln med kol och agenturverksamhet inom kolhandeln (ur ISIC-grupp 6112) (EGT L 267, 10.12.1970, s. 18).

Egenföretagare inom detaljhandel

22. **368 L 0363:** Rådets direktiv 68/363/EEG av den 15 oktober 1968 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom detaljhandel (ur ISIC-grupp 612) (EGT L 260, 22.10.1968, s. 1), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 86).

23. **368 L 0364:** Rådets direktiv 68/364/EEG av den 15 oktober 1968 med detaljbestämmelser om övergångsåtgärder för egenföretagare inom detaljhandeln (ur ISIC-grupp 612) (EGT L 260, 22.10.1968, s. 6).

Egenföretagare inom partihandel med kol och agenturverksamhet inom kolhandel

24. **370 L 0522:** Rådets direktiv 70/522/EEG av den 30 november 1970 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom partihandel med kol och agenturverksamhet inom kolhandel (ur ISIC-grupp 6112) (EGT L 267, 10.12.1970, s. 14), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 86).

25. **370 L 0523:** Rådets direktiv 70/523/EEG av den 30 november 1970 om

Handel med och distribution av giftiga ämnen

26. **374 L 0556:** Rådets direktiv 74/556/EEG av den 4 juni 1974 med detaljbestämmelser om övergångsåtgärder för olika former av verksamhet inom handel med och distribution av giftiga ämnen och verksamhet som medför yrkesmässig användning av dessa produkter inklusive verksamhet som agent (EGT L 307, 18.11.1974, s. 1).

- 26a. **374 L 0557:** Rådets direktiv 74/557/EEG av den 4 juni 1974 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare och agent inom handel med och distribution av giftiga ämnen (EGT L 307, 18.11.1974, s. 5), ändrat genom

— **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt:

Bilagan skall kompletteras med följande text:

"- Schweiz:

Alla giftiga produkter och ämnen som omfattas av artikel 2 i lagen om giftiga ämnen (RS 814.80) och särskilt de som förekommer i förteckningen över giftiga ämnen och produkter tillhörande klasserna 1, 2 och 3, i enlighet med artikel 3 i förordningen om giftiga ämnen (RS 814.801)".

Handelsresande och hemförsäljare

27. **375 L 0369:** Rådets direktiv 75/369/EEG av den 16 juni 1975 om åtgärder för att främja den faktiska etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster som handelsresande och hemförsäljare, särskilt övergångsåtgärder för dessa former av verksamhet (EGT L 167, 30.6.1975, s. 29).

Självständiga handelsagenter

28. **386 L 0653:** Rådets direktiv 86/653/EEG av den 18 december 1986 om samordning av medlemsstaternas lagar rörande självständiga handelsagenter (EGT L 382, 31.12.1986, s. 17).

F. INDUSTRI OCH HANTVERK

Tillverknings- och processindustri

29. **364 L 0427:** Rådets direktiv 64/427/EEG av den 7 juli 1964 med detaljbestämmelser om övergångsåtgärder för egenföretagare inom tillverknings- och processindustrin tillhörande ISIC-huvudgrupperna 23–40 (industri och hantverk) (EGT 117, 23.7.1964, s. 1863/64), ändrat genom
- **369 L 0077:** Rådets direktiv 69/77/EEG av den 4 mars 1969 (EGT L 59, 10.3.1969, s. 8).

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

Artikel 5.3 är inte tillämplig.

30. **364 L 0429:** Rådets direktiv 64/429/EEG av den 7 juli 1964 om genomförande av etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för egenföretagare i tillverknings- och processindustrin inom ISIC-huvudgrupperna 23–40 (industri och hantverk) (EGT 117, 23.7.1964, s. 1880/64), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade ko-

nungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 83).

Gruv- och mineralnäring

31. **364 L 0428:** Rådets direktiv 64/428/EEG av den 7 juli 1964 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom gruv- och mineralnäringen (ISIC-huvudgrupperna 11–19) (EGT 117, 23.7.1964, s. 1871/64), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 81).

El, gas, vatten och sanitära tjänster

32. **366 L 0162:** Rådets direktiv 66/162/EEG av den 28 februari 1966 om etableringsfriheten och friheten att etablera sig som egenföretagare inom sektorerna el-, gas-, vatten- och sanitära tjänster (ISIC del 5) (EGT 42, 8.3.1966, s. 584/66), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 82).

Livsmedels- och dryckesvaruindustri

33. **368 L 0365:** Rådets direktiv 68/365/EEG av den 15 oktober 1968 om etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin (ISIC-huvudgrupperna 20 och 21) (EGT L 260, 22.10.1968, s. 9), ändrat genom

- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 85).

34. **368 L 0366:** Rådets direktiv 68/366/EEG av den 15 oktober 1968 med detaljbestämmelser om övergångsåtgärder för egenföretagare inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin (ISIC-huvudgrupperna 20 och 21) (EGT L 260, 22.10.1968, s. 12).

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

Artikel 6.3 är inte tillämplig.

Letande (prospektering och borrhning) efter olja och naturgas

35. **369 L 0082:** Rådets direktiv 69/82/EEG av den 13 mars 1969 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare i fråga om letande (prospektering och borrhning) efter olja och naturgas (ur ISIC-huvudgrupp 13) (EGT L 68, 19.3.1969, s 4), ändrat genom

- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 82).

G. STÖDTJÄNSTER TILL TRANSPORT

36. **382 L 0470:** Rådets direktiv 82/470/EEG av den 29 juni 1982 om åtgärder för att underlätta ett effektivt utövande av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom vissa tjänster som är förknippade med transporter och kommunikationer och resebyråer

(ISIC-grupp 718) samt lagring och magasinering (ISIC-grupp 720) (EGT L 213, 21.7.1982, s. 1), ändrat genom

- **1 85 I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 156),
- **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta direktiv skall direktivet anpassas på följande sätt:

- a) Artikel 3 skall kompletteras med följande text:

"Schweiz

- A. Expéditeur
Spediteur
Spedizioniere
Déclarant de douane
Zolldeklarant
Dichiarante di dogana
- B. Agent de voyage
Reisebürounternehmer
Agente di viaggio
- C. Entrepoteitaire
Lagerhalter
Agente di deposito
- D. Expert en automobiles
Automobilexperte
Perito in automobili
vérificateur des poids et mesures
Eichmeister
verificatore dei pesi e delle misure".

H. FILMINDUSTRI

37. **363 L 0607:** Rådets direktiv 63/607/EEG av den 15 oktober 1963 om genomförande av Allmänna handlingsprogrammet för upphävande av begränsningar av friheten att tillhandahålla tjänster inom filmindustrin (EGT 159, 2.11.1963).

38. **365 L 0264:** Rådets andra direktiv 65/264/EEG av den 13 maj 1965 för genomförande av bestämmelserna i de allmänna handlingsprogrammen för upphävande av begränsningar av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster inom filmindustrin (EGT 85, 19.5.1965, s. 1437/65), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 14).

39. **368 L 0369:** Rådets direktiv 68/369/EEG av den 15 oktober 1968 om att uppnå etableringsfrihet som egenföretagare inom filmdistribution (EGT L 260, 22.10.1968, s. 22), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 82).

40. **370 L 0451:** Rådets direktiv 70/451/EEG av den 29 september 1970 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom filmproduktionen (EGT L 218, 3.10.1970, s. 37), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 88).

I. ANDRA SEKTORER

Företagstjänster inom handel med och förvaltning av fast egendom samt andra sektorer

41. **367 L 0043:** Rådets direktiv 67/43/EEG av den 12 januari 1967 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom

1. handel med och förvaltning av fast egendom (exklusive 6401) (ur ISIC-grupp 640)

2. vissa tjänster som inte finns klassificerade på annat håll (ISIC-grupp 839) (EGT 10, 19.1.1967), ändrat genom

— **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 82).

— **179 H:** Akt om anslutningsvillkoren för Helleniska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 291, 19.11.1979, s. 89),

— **185I:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Spanien och Portugisiska republiken samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 302, 15.11.1985, s. 156),

— **95/1/EG,** Euratom, EKSG: Europeiska unionens råds beslut om anpassning av de dokument som har avseende på nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen.

I detta avtal skall direktivet anpassas på följande sätt.

a) Artikel 2.3 skall kompletteras med följande text:

"I Schweiz:

- courtier en immeubles,
Liegenschaftenmakler,
agente immobiliare,
- gestionnaire en immeubles,
Hausverwalter,

- amministratore di stabili,
régisseur et courtier en immeubles,
Immobilien-Treuhänder,
fiduciario immobiliare.".

Servicesektorn

42. **368 L 0367:** Rådets direktiv 68/367/EEG av den 15 oktober 1968 om genomförande av etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom servicesektorn (ur ISIC-huvudgrupp 85);
1. Restauranger, kaféer, krogar och andra ställen där man äter och dricker (ISIC-grupp 852)
 2. Hotell, pensionat, campingplatser och andra slag av husrum (ISIC-grupp 853) (EGT L 260, 29.10.1968, s. 16), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 86).
43. **368 L 0368:** Rådets direktiv 68/368/EEG av den 15 oktober 1968 med detaljbestämmelser om övergångsåtgärder för egenföretagare inom servicesektorn (ur ISIC-huvudgrupp 85);
1. Restauranger, kaféer, krogar och andra ställen där man äter och dricker (ISIC-grupp 852)
 2. Hotell, pensionat, campingplatser och andra slag av husrum (ISIC-grupp 853) (EGT L 260, 29.10.1968, s. 19).

Diverse branscher

44. **375 L 0368:** Rådets direktiv 75/368/EEG av den 16 juni 1975 om åtgärder för att främja det effektiva utövandet av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster inom diverse branscher (ur ISIC-huvudgrupperna 01-85), särskilt övergångsåtgärder för dessa verksamhetsformer (EGT L 167, 30.6.1975, s. 22).

Frisörer

45. **382 L 0489:** Rådets direktiv 82/489/EEG av den 19 juli 1982 om åtgärder som underlättar etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster som hårfrisör (EGT L 218, 27.7.1982, s. 24).

J. JORDBRUK

46. **363 L 0261:** Rådets direktiv 63/261/EEG av den 2 april 1963 med detaljbestämmelser för etableringsfrihet på jordbruksområdet inom en medlemsstats territorium för medborgare i andra medlemsstater som har varit anställda som lantarbetare i den medlemsstaten under en sammanhängande period av två år (EGT 62, 20.4.1963, s. 1323/63), ändrat genom

- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 14).

47. **363 L 0262:** Rådets direktiv 63/262/EEG av den 2 april 1963 med detaljbestämmelser för etableringsfrihet på jordbruk som legat öde eller vars mark inte varit uppodlad på mer än två år (EGT 62, 20.4.1963, s. 1326/63), ändrat genom

- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 14).

48. **365 L 0001:** Rådets direktiv 65/1/EEG av den 14 december 1964 med detaljbestämmelser för friheten att tillhandahålla tjänster inom jordbruk och trädgårdsodling (EGT 1, 8.1.1965, s 1/65),

- ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 79).
49. **367 L 0530:** Rådets direktiv 67/530/EEG av den 25 juli 1967 om frihet för de medborgare i en medlemsstat som har etablerat sig i en annan medlemsstat som jordbrukare att flytta från ett jordbruk till ett annat (EGT 190, 10.8.1967, s. 1), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 79).
50. **367 L 0531:** Rådets direktiv 67/531/EEG av den 25 juli 1967 om tillämpning av medlemsstaternas lagar om jordbruksarrenden på jordbrukare som är medborgare i andra medlemsstater (EGT 190, 10.8.1967, s. 3), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 80).
51. **367 L 0532:** Rådets direktiv 67/532/EEG av den 25 juli 1967 om friheten att bli medlem av jordbrukskooperativ för medborgare i en medlemsstat som etablerat sig i en annan medlemsstat (EGT 190, 10.8.1967, s. 5), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 80).
52. **367 L 0654:** Rådets direktiv 67/654/EEG av den 24 oktober 1967 med detaljbestämmelser för att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare inom skogsbruk och skogsavverkning (EGT 263, 30.10.1967, s. 6), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 80).
53. **368 L 0192:** Rådets direktiv 68/192/EEG av den 5 april 1968 om friheten för jordbrukare som är medborgare i en medlemsstat och har etablerat sig i en annan medlemsstat att erhålla olika former av kredit (EGT L 93, 17.4.1968, s. 13), ändrat genom
- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 80).
54. **368 L 0415:** Rådets direktiv 68/415/EEG av den 20 december 1968 om frihet för jordbrukare som är medborgare i en medlemsstat och har etablerat sig i en annan medlemsstat att erhålla olika former av stöd (EGT L 308, 23.12.1968, s. 17).
55. **371 L 0018:** Rådets direktiv 71/18/EEG av den 16 december 1970 med detaljbestämmelser för att uppnå etableringsfrihet för egenföretagare som tillhandahåller tjänster inom jordbruk och trädgårdsodling (EGT L 8,

11.1.1971, s. 24), ändrat genom

- **172 B:** Akt om anslutningsvillkoren för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt om anpassningarna av fördragen (EGT L 73, 27.3.1972, s. 80).

K. ÖVRIGT

56. **385 D 0368:** Rådets beslut 85/368/EEG av den 16 juli 1985 om jämförbarhet av yrkesutbildningsmeriter mellan medlemsstaterna inom EG (EGT L 199, 31.7.1985, s. 56).

AVSNITT B – RÄTTSAKTER SOM DE AVTALSSLUTANDE PARTERNA SKALL NOTERA

De avtalsslutande parterna skall notera innehållet i följande rättsakter:

Allmänt

57. **C/81/74/p.1:** Kommissionens meddelande om bevis, försäkringar och intyg, gällande respektabilitet, frånvaro av tidigare konkurser, art och varaktighet i fråga om den yrkesverksamhet som utövats i ursprungslandet, i enlighet med de direktiv som rådet antog före den 1 juni 1973 på området etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster (EGT C 81, 13.7.1974, s. 1).
58. **374 Y 0820(01):** Rådets resolution av den 6 juni 1974 om ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis (EGT C 98, 20.8.1974, s. 1).

Generell ordning

59. **389 L 0048:** Rådets och kommissionens yttrande om rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgi-

vande högre utbildning som omfattar minst tre års studier (EGT L 19, 24.1.1989, s. 23).

Läkare

60. **375 X 0366:** Rådets rekommendation 73/366/EEG av den 16 juni 1975 om medborgare i Storhertigdömet Luxemburg vilka innehar ett examensbevis för läkare som är utfärdat i tredje land (EGT L 167, 30.6.1975, s. 20).
61. **375 X 0367:** Rådets rekommendation 73/367/EEG av den 16 juni 1975 om läkares kliniska utbildning (EGT L 167, 30.6.1975, s. 21).
62. **375 Y 0701(01):** Rådets uttalanden i samband med antagandet av de texter som rör läkares etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen (EGT C 146, 1.7.1975, s. 1).
63. **386 X 0458:** Rådets rekommendation 86/458/EEG av den 15 september 1986 om medborgare i Storhertigdömet Luxemburg vilka innehar ett examensbevis för allmänpraktiserande läkare som är utfärdat i tredje stat (EGT L 267, 19.9.1986, s. 30).
64. **389 X 0601:** Kommissionens rekommendation 89/601/EEG av den 8 november 1989 om utbildning av vårdpersonal i cancersjukdomar (EGT L 346, 27.11.1989, s. 1).

Tandläkare

65. **378 Y0 824(01):** Rådets uttalande om direktivet om samordning av bestämmelser i lagar och andra författningar om verksamhet som tandläkare (EGT C 202, 24.8.1978, s. 1).

Veterinärmedicin

66. **378 X 1029:** Rådets rekommendation 78/1029/EEG av den 18 december 1978 om medborgare i Storhertigdömet

Luxemburg vilka innehar ett examensbevis för veterinärer som är utfärdat i tredje land (EGT L 362, 23.12.1978, s. 12).

67. **378 Y 1223(01):** Rådets uttalanden om direktiv 78/1026/EEG av den 18 december 1978 om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för veterinärer inklusive åtgärder för att underlätta det faktiska utövandet av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (EGT C 308, 23.12.1978, s. 1).

Apotekarutbildning

68. **385 X 0435:** Rådets rekommendation 85/435/EEG av den 16 september 1985 om medborgare i Storhertigdömet Luxemburg vilka innehar ett examensbevis för apotekare som är utfärdat i tredje stat (EGT L 253, 24.9.1985, s. 45).

Arkitektur

69. **385 X 0386:** Rådets rekommendation 85/386/EEG av den 10 juni 1985 om innehavare av ett examensbevis för ar-

kitekter som är utfärdat i tredje land (EGT L 223, 21.8.1985, s. 28).

Partihandel

70. **365 X 0077:** Kommissionens rekommendation 65/77/EEG till medlemsstaterna av den 12 januari 1965 om de intyg rörande utövandet av yrkesverksamhet i ursprungslandet som avses i artikel 4.2 i rådets direktiv 64/222/EEG (EGT 24, 11.2.1965, s. 413/65).

Industri och hantverk

71. **365 X 0076:** Kommissionens rekommendation 65/76/EEG till medlemsstaterna av den 12 januari 1965 om de intyg rörande utövandet av yrkesverksamhet i ursprungslandet som avses i artikel 4.2 i rådets direktiv 64/427/EEG (EGT 24, 11.2.1965, s. 410/65).
72. **369 X 0174:** Kommissionens rekommendation 69/174/EEG till medlemsstaterna av den 22 maj 1969 om de intyg rörande utövandet av yrkesverksamhet i ursprungslandet som avses i artikel 5.2 i rådets direktiv 68/366/EEG (EGT L 146, 18.6.1969, s. 4).

PROTOKOLL OM FRITIDSBOSTÄDER I DANMARK:

"De avtalsslutande parterna är eniga om att på detta avtal när det gäller schweiziska medborgares förvärv av fritidsbostäder i Danmark." fast egendom i Danmark också är tillämpligt

PROTOKOLL OM ÅLAND:

"De avtalsslutande parterna är eniga om att Europeiska unionen om Åland också är till-
protokoll nr 2 till Finlands anslutningsakt till lämpligt på detta avtal."

FÖRKLARINGAR

Gemensam förklaring om allmän liberalisering av tillhandahållandet av tjänster.

Gemensam förklaring om pensionerna för pensionärer som varit anställda vid Europeiska gemenskapernas institutioner och som är bosatta i Schweiz.

Gemensam förklaring om avtalets tillämpning.

Förklaring av Schweiz om förlängning av avtalet.

Förklaring av Schweiz om invandrings- och asylpolitiken.

Förklaring av Schweiz om erkännande av utbildningsbevis för arkitekter.

Förklaring av EG och dess medlemsstater om artiklarna 1 och 17 i bilaga I.

Förklaring av Europeiska unionens råd om Schweiz' deltagande i kommittéer.

GEMENSAM FÖRKLARING OM ALLMÄN LIBERALISERING AV TILLHANDAHÅLLET AV TJÄNSTER

De avtalsslutande parterna förbinder sig att så snart som möjligt inleda förhandlingar om en allmän liberalisering av tillhandahållandet av tjänster på grundval av gemenskapens regelverk.

GEMENSAM FÖRKLARING OM PENSIONERNA FÖR PENSIONÄRER SOM VARIT ANSTÄLLDA VID EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS INSTITUTIONER OCH SOM ÄR BOSATTA I SCHWEIZ

Europeiska gemenskapernas kommission och Schweiz förbinder sig att försöka nå en tillfredsställande lösning på problemet med dubbel beskattning av pensionerna för pensionärer som varit anställda vid Europeiska gemenskapernas institutioner och som är bosatta i Schweiz.

GEMENSAM FÖRKLARING OM AVTALETS TILLÄMPNING

De avtalsslutande parterna kommer att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att gemenskapens regelverk skall kunna tillämpas på medborgare från den andra parten i enlighet med det avtal som ingåtts mellan parterna.

GEMENSAM FÖRKLARING OM YTTERLIGARE FRAMTIDA FÖRHANDLINGAR

Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet förklarar sin avsikt vara att inleda förhandlingar i syfte att ingå avtal på områden av gemensamt intresse, såsom uppdatering av protokoll 2 till frihandelsavtalet från 1972 och Schweiz' deltagande i vissa gemenskapspro-

gram för utbildning, ungdomsfrågor, medier, statistik och miljö. Dessa förhandlingar bör förberedas snarast efter det att de aktuella bilaterala förhandlingarna slutförts.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ OM FÖRLÄNGNING AV AVTALET

Schweiz förklarar att landet på grundval av dess tillämpliga interna förfaranden kommer att ta ställning till en förlängning av avtalet under avtalets sjunde giltighetsår.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ OM INVANDRINGS- OCH ASYLPOLITIKEN

Schweiz bekräftar sin avsikt att intensiviera samarbetet med EU och dess medlemsstater när det gäller invandrings- och asylopolitik. Mot bakgrund av detta är Schweiz berett att delta i EU:s system för samordning av asylansökningar och åtar sig att inleda förhandlingar för att en parallell konvention till Dublinkonventionen (konvention rörande bestämmandet av den ansvariga staten för prövningen av en ansökan om asyl som framställts i en av medlemsstaterna i de Europeiska gemenskaperna, undertecknad i Dublin den 15 juni 1990) skall kunna ingås.

FÖRKLARING AV SCHWEIZ OM ERKÄNNANDE AV UTBILDNINGSBEVIS FÖR ARKITEKTER

Schweiz kommer att föreslå för den gemensamma kommittén för den fria rörligheten av personer, direkt efter dess inrättande, att det i bilaga III till avtalet om fri rörlighet för personer inför sådana utbildningsbevis för arkitekter som utfärdats av schweiziska särskilda högskolor, i enlighet med bestämmelserna i direktiv 85/384/EEG av den 10 juni 1986.

FÖRKLARING AV EG OCH DESS MEDLEMSSTATER OM ARTIKLARNA 1 OCH 17 I BILAGA I

Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater förklarar att artiklarna 1 och 17 i bilaga I till avtalet inte skall påverka tillämpningen av gemenskapens regelverk om villkoren för utstationering av arbetstagare som är medborgare i tredje land i samband med gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster.

FÖRKLARING OM SCHWEIZ' DELTAGANDE I KOMMITTÉER

Rådet godtar att företrädare för Schweiz deltar som observatörer i följande kommittéers och expertgruppers möten när frågor som berör Schweiz behandlas:

- Kommittéer rörande forskningsprogram, inbegripet Kommittén för vetenskaplig och teknisk forskning (CREST).
- Administrativa kommittén för social trygghet för migrerande arbetare.
- Samordningsgruppen för ömsesidigt erkännande av examensbevis avseende högre utbildning.
- De rådgivande kommittéerna rörande flyglinjer och konkurrensreglernas tillämpning på lufttransportområdet.

Omröstningarna i kommittéerna kommer att äga rum utan de schweiziska företrädarnas närvaro.

Vad gäller övriga kommittéer för områden som omfattas av dessa avtal och på vilka Schweiz antingen har införlivat gemenskapens regelverk eller tillämpar likvärdiga bestämmelser, kommer kommissionen att samråda med experter från Schweiz enligt förfarandet i artikel 100 i EES-avtalet.